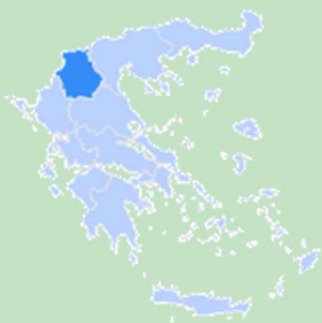

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ “ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ”

Πρόγραμμα “Δυτική Μακεδονία” ΕΣΠΑ 2021 - 2027

Ενδιάμεση Επανεξέταση του Προγράμματος «Δυτική Μακεδονία» 2021-2027

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ» 2021-2027
CCI	2021EL16FFPR011
Έκδοση	3.0
Έγκριση/...../2025

Μάρτιος 2025

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Περιεχόμενα

1	Εισαγωγή	4
1.1	Σκοπός και στόχοι της ενδιάμεσης επανεξέτασης	4
1.2	Νομικό και θεσμικό πλαίσιο (Άρθρο 18 του ΚΚΔ 2021/1060)	5
1.3	Συμμόρφωση στις Απαιτήσεις της Επανεξέτασης	6
1.4	Συνοπτική παρουσίαση Προγράμματος ΕΠ ΠΔΜ 2021 2027	8
2	Συστάσεις Ευρωπαϊκού Εξαμήνου	12
2.1	Προκλήσεις σχετικά με την οικονομική, κοινωνική, διαρθρωτική και δημοσιονομική πολιτική και πολιτική απασχόλησης για την Ελλάδα	12
2.2	Κοινωνικοοικονομική κατάσταση της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας	15
3	Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα	18
3.1	Περιφέρεια Δυτική Μακεδονίας	20
4	Εφαρμογή των Αρχών του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων	21
5	Επανεξέταση ανά Προτεραιότητα και Ειδικό Στόχο	22
5.1	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 1: Ενίσχυση του παραγωγικού και οικονομικού μετασχηματισμού της Δυτικής Μακεδονίας	23
5.1.1	Πορεία υλοποίησης Π1 (31.12.2024)	23
5.1.2	Πορεία υλοποίησης δεικτών (31.12.2024)	24
5.1.3	Σχεδιασμός και Στρατηγική Π1	27
5.2	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 2: Στήριξη της καθαρής ενέργειας και της πράσινης αειφόρου ανάπτυξης	33
5.2.1	Πορεία υλοποίησης Π2 (31.12.2024)	33
5.2.2	Πορεία υλοποίησης δεικτών Π2 (31.12.2024)	35
5.2.3	Σχεδιασμός και Στρατηγική Π2	39
5.3	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 3: Βελτίωση της διασυνδεσιμότητας της Περιφέρειας	49
5.3.1	Πορεία υλοποίησης Π3 (31.12.2024)	49
5.3.2	Πορεία υλοποίησης δεικτών Π3 (31.12.2024)	49
5.3.3	Σχεδιασμός και Στρατηγική Π 3 Βελτίωση της διασυνδεσιμότητας της Περιφέρειας	50
5.4	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 4Α: Ενίσχυση της Κοινωνικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας (ΕΤΠΑ) .	52
5.4.1	Πορεία υλοποίησης Π4Α (31.12.2024)	52
5.4.2	Πορεία υλοποίησης δεικτών Π4Α (31.12.2024)	53
5.4.3	Σχεδιασμός και Στρατηγική Π4Α (ΕΤΠΑ)	59

5.5	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 4B: Ενίσχυση της Κοινωνικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας (ΕΚΤ+)..	65
5.5.1	Πορεία Υλοποίησης Π 4B (ΕΚΤ) 31.12.2024.....	65
5.5.2	Πορεία υλοποίησης δεικτών Π4B (31.12.2024)	74
5.5.3	Σχεδιασμός και Στρατηγική Π4B (ΕΚΤ+).....	87
5.6	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 5: Βελτίωση της διασυνδεσιμότητας της Περιφέρειας.....	105
5.6.1	Πορεία υλοποίησης Π5 31.12.2024.....	105
5.6.2	Πορεία υλοποίησης δεικτών Π5 (31.12.2024)	109
5.6.3	Σχεδιασμός και Στρατηγική Π5.....	111
5.7	Τεχνική Βοήθεια.....	120
6	Ενσωμάτωση πολιτικών STEP στο ΕΠ ΠΔΜ 2021-2027	122
7	Αξιολογήσεις στην Προγραμματική Περίοδο 2014-2020	125
8	Πρόταση για το ποσό ευελιξίας	130
9	Πρόταση για Αναθεώρηση του Προγράμματος.....	131

1 Εισαγωγή

1.1 Σκοπός και στόχοι της ενδιάμεσης επανεξέτασης

Στο πλαίσιο του Κανονισμού Κοινών Διατάξεων (ΚΚΔ) 2021/1060 και ειδικότερα στο άρθρο 18, θεσπίζεται για τη βέλτιστη και συνεκτική χρήση των ευρωπαϊκών πόρων η διαδικασία της ενδιάμεσης επανεξέτασης των Προγραμμάτων της Πολιτικής Συνοχής, η οποία και θα καθορίσει την οριστική κατανομή του ποσού ευελιξίας που αντιστοιχεί στο 50% της συνεισφοράς για τα έτη 2026 και 2027 ανά Πρόγραμμα.

Σε αυτό το πλαίσιο θα ληφθούν υπόψη οι νέες προκλήσεις που προσδιορίζονται στις σχετικές Ειδικές Συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου που εκδίδονται από το Συμβούλιο εντός του 2024, καθώς και δυσκολίες ή / και έκτακτες ή ασυνήθιστες περιστάσεις οι οποίες προέκυψαν κατά τη διάρκεια της περιόδου υλοποίησης, ήτοι έως και 31 Δεκεμβρίου 2024.

Σκοπός της επανεξέτασης είναι η ολοκληρωμένη προσαρμογή των Προγραμμάτων, συνεκτιμώντας:

- την επίδοση αυτών,
- την πρόοδο στην εφαρμογή του Εθνικού Σχεδίου για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ),
- την εφαρμογή των αρχών του ευρωπαϊκού πυλώνα για τα κοινωνικά δικαιώματα και
- την κοινωνικοοικονομική κατάσταση του κράτους μέλους ή περιφέρειας, συμπεριλαμβανομένων ενδεχόμενων σημαντικών αρνητικών χρηματοπιστωτικών, οικονομικών ή κοινωνικών εξελίξεων ή δημογραφικών προκλήσεων.

Προκειμένου να μεγιστοποιηθεί η προστιθέμενη αξία της ευρωπαϊκής στήριξης, το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο και οι Ειδικές Συστάσεις ανά χώρα θα αποτελέσουν σημαντικό εργαλείο της επανεξέτασης της πορείας υλοποίησης των Προγραμμάτων.

Κατά την ενδιάμεση επανεξέταση των Προγραμμάτων ιδιαίτερη έμφαση επίσης αποδίδεται εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στη συνεκτίμηση των δυνατοτήτων που παρέχει η πρωτοβουλία για τη πλατφόρμα στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη – πρωτοβουλία STEP (Strategic Technologies for Europe Platform), σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κανονισμό (ΕΕ) 2024/795 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29ης Φεβρουαρίου 2024.

Η διαδικασία ενδιάμεσης επανεξέτασης δύναται να επιφέρει είτε αιτιολογημένη τροποποίηση του υπό εξέταση Προγράμματος είτε αιτιολογημένη επιβεβαίωση του υφιστάμενου σχεδιασμού και της κατανομής του ποσού ευελιξίας και επομένως τη μη τροποποίηση του υπό εξέταση Προγράμματος.

1.2 Νομικό και θεσμικό πλαίσιο (Άρθρο 18 του ΚΚΔ 2021/1060)

Σύμφωνα με το άρθρο 18 του ΚΚΔ 2021/1060, έως 31/3/2025 υποβάλλεται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή η έκθεση ενδιάμεσης επανεξέτασης των Προγραμμάτων 2021-2027 τα οποία στηρίζονται από το ΕΤΠΑ (με εξαίρεση τα προγράμματα Interreg), το ΕΚΤ+, το Ταμείο Συνοχής και το ΤΔΜ, καθώς και πρόταση οριστικής κατανομής του ποσού ευελιξίας των Προγραμμάτων, όπως προβλέπεται στην παρ. 1, β' εδάφιο του άρθρου 86 του ΚΚΔ.

Ειδικότερα, στην παρ. 1 του άρθρου 18 ΚΚΔ θεσπίζεται υποχρέωση ενδιάμεσης επανεξέτασης των Προγραμμάτων και προβλέπεται ότι τα σημεία που λαμβάνονται υπόψη στην έκθεση της ενδιάμεσης επανεξέτασης, είναι τα εξής:

α) οι Ειδικές Συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου για τη χώρα οι οποίες εκδόθηκαν στις 19 Ιουνίου 2024 και αναμένεται να εγκριθούν τον Νοέμβριο 2024. Ειδικά για την Ελλάδα, τα κρίσιμα κείμενα αναφοράς είναι η Σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική, κοινωνική, διαρθρωτική και δημοσιονομική πολιτική και την πολιτική απασχόλησης της Ελλάδας της 19ης Ιουνίου 2024 [COM(2024) 608 final] καθώς και η συνοδευτική αυτής Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Ελλάδα [SWD(2024) 608 final].

β) η πρόοδος υλοποίησης του επικαιροποιημένου Εθνικού Σχεδίου για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ) καθώς και η πρόοδος επίτευξης του στόχου της συνεισφοράς για το κλίμα σε εθνικό επίπεδο, λαμβάνοντας υπόψη το Παράρτημα 8 του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου «Δίκαιη μετάβαση προς την κλιματική ουδετερότητα» καθώς και κάθε άλλο θεματικό Παράρτημα, στο οποίο περιλαμβάνονται θέματα αναφορικά με το κλίμα και την ενέργεια.

γ) η πρόοδος της χώρας στην εφαρμογή των αρχών του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων, λαμβάνοντας υπόψη το Παράρτημα 14 του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου «Δεξιότητες και προκλήσεις στην κοινωνική πολιτική υπό το πρίσμα του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων» καθώς και κάθε άλλο σχετικό θεματικό Παράρτημα του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

δ) η κοινωνικοοικονομική κατάσταση του κράτους-μέλους ή περιφέρειας, με ιδιαίτερη έμφαση στις χωρικές ανάγκες ανά Περιφέρεια, λαμβάνοντας υπόψη κάθε σημαντική αρνητική χρηματοοικονομική, οικονομική ή κοινωνική εξέλιξη, σύμφωνα και με το Παράρτημα 17 του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου «Οικονομική και κοινωνική επίδοση σε περιφερειακό επίπεδο», και επίσης λαμβάνοντας υπόψη και κάθε άλλο σχετικό θεματικό Παράρτημα του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

Επιπρόσθετα, έχει δοθεί έμφαση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην ανάλυση των δημογραφικών προκλήσεων σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο κατά περίπτωση, καθώς και των επιπτώσεων στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας (βλ. παρ. 1 στοιχείο ι άρθρ. 11 και παρ. 3 στοιχείο νι άρθρ. 22 του ΚΚΔ 2021/1060).

ε) τα κυριότερα αποτελέσματα των διαθέσιμων σχετικών αξιολογήσεων 2014-2020 και 2021-2027,

στ) η πρόοδος στην επίτευξη των οροσήμων, λαμβάνοντας υπόψη τις μείζονες δυσκολίες που προέκυψαν κατά την υλοποίηση και τυχόν καθυστέρηση της ενεργοποίησης του Προγράμματος,

1.3 Συμμόρφωση στις Απαιτήσεις της Επανεξέτασης

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται πώς καλύπτονται οι απαιτήσεις της επανεξέτασης στην έκθεσή μας:

Απαίτηση Επανεξέτασης / Επανεξέταση Προγράμματος σύμφωνα με:	Κάλυψη Απαιτήσεων
α) Ειδικές Συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου για τη χώρα	<ul style="list-style-type: none">• Ενότητα 2 «Συστάσεις Ευρωπαϊκού Εξαμήνου»• Ενότητα 5 «Επανεξέταση ανά Προτεραιότητα και ΕΣ»• Εξετάζεται η καταλληλότητα του σχεδιασμού, η επικαιρότητα και η συμμόρφωση του με τις συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και την κοινωνικοοικονομική κατάσταση της Περιφέρειας. Επιπλέον, αιτιολογείται η επιλογή των δεικτών, κα γίνεται αξιολόγηση της συνάφειας των δεικτών με τους στόχους και τεκμηρίωση των επιλογών με βάση διαθέσιμα δεδομένα.
β) την πρόοδο υλοποίησης του επικαιροποιημένου Εθνικού Σχεδίου για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ)	<ul style="list-style-type: none">• Ενότητα 3 «Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα»• Ενότητα 5.1.2• Ενότητα 5.6.2• Η επίδοση του Προγράμματος σε σχέση με τους στόχους που έχουν τεθεί για την Ενέργεια και το Κλίμα εξετάζονται στην Ενότητα 5 Επανεξέταση και συγκεκριμένα στην 5.2.1 Πορεία υλοποίησης Π 2, Πρόοδος στην Επίτευξη των Οροσήμων και στην 5..6.1 Πορεία υλοποίησης Π 2, Πρόοδος στην Επίτευξη των Οροσήμων.

Απαίτηση Επανεξέτασης / Επανεξέταση Προγράμματος σύμφωνα με:	Κάλυψη Απαιτήσεων
γ) τη πρόοδο της χώρας στην εφαρμογή των αρχών του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων	<ul style="list-style-type: none"> • Ενότητα 4 «των αρχών του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων» • Ενότητα 5.5 Προτεραιότητα 4β ΕΚΤ+ • Εξετάζεται ο σχεδιασμός της Προτεραιότητας 4B ως προς τη συνάφεια του με τις αρχές του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων και τις συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Έπειτα αξιολογείται η πορεία υλοποίησης της Προτεραιότητας, οι εκροές και τα αποτελέσματα και η συμβολή τους στους στόχους του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων.
δ) την κοινωνικοοικονομική κατάσταση της περιφέρειας	<ul style="list-style-type: none"> • Ενότητα 2.2 «Κοινωνικοοικονομική κατάσταση της περιφέρειας ΔΜ» • Ενότητα 5 «Επανεξέταση ανά Προτεραιότητα και ΕΣ» • Εξετάζεται η καταλληλότητα του σχεδιασμού, η επικαιρότητα και η συμμόρφωση του με τις συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και την κοινωνικοοικονομική κατάσταση της Περιφέρειας. Επιπλέον, αιτιολογείται η επιλογή των δεικτών, κα γίνεται αξιολόγηση της συνάφειας των δεικτών με τους στόχους και τεκμηρίωση των επιλογών με βάση διαθέσιμα δεδομένα.
ε) τα κυριότερα αποτελέσματα των διαθέσιμων σχετικών αξιολογήσεων 2014-2020 και 2021-2027	<ul style="list-style-type: none"> • Ενότητα 7 «Αξιολογήσεις στην Προγραμματική Περίοδο 2014-2020»
στ) την πρόοδο στην επίτευξη των οροσήμων	<ul style="list-style-type: none"> • Ενότητα 5 Επανεξέταση και συγκεκριμένα στην Πορεία υλοποίησης και Πρόοδος στην Επίτευξη των Οροσήμων ανά Προτεραιότητα και Ε.Σ

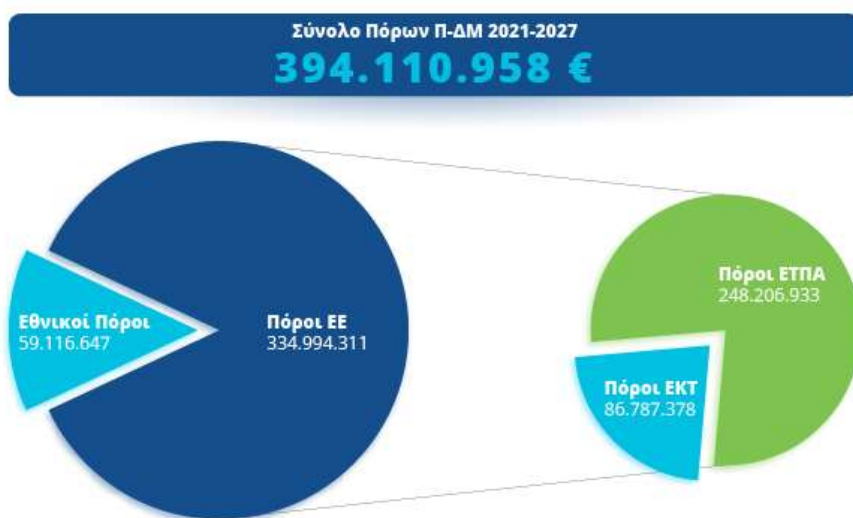
1.4 Συνοπτική παρουσίαση Προγράμματος ΕΠ ΠΔΜ 2021-2027

Το Πρόγραμμα «Δυτική Μακεδονία» (Π-ΔΜ) 2021-2027 αποτελεί μέρος του Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης 2021-2027 (ΕΣΠΑ) της χώρας για την περίοδο 2021-2027, το οποίο περιλαμβάνει τα 13 Προγράμματα των Περιφερειών της χώρας και τα 9 τομεακά προγράμματα (Ανταγωνιστικότητα, Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή, Ψηφιακός Μετασχηματισμός, Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή, Μεταφορές, Πολιτική Προστασία, Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση, Τεχνική Βοήθεια και Υποστήριξη Δικαιούχων, Αλιεία, Υδατοκαλλιέργεια και Θάλασσα).

Το Πρόγραμμα εκπονήθηκε σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Κανονιστικού Πλαισίου για την προγραμματική περίοδο 2021-2027 και των σχετικών εγκυκλίων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, σε εναρμόνιση με τους 5 Στόχους Πολιτικής (ΣΠ) της πολιτικής συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για μια εξυπνότερη, πιο «πράσινη», πιο διασυνδεδεμένη, πιο κοινωνική και πιο κοντά στους πολίτες Ευρώπη, με προσανατολισμό στην αντιμετώπιση της κρίσης, την οικονομική ανάκαμψη και τη μετάβαση στη μεταλιννική περίοδο.

Το Π-ΔΜ 2021-2027 σχεδιάστηκε μέσα σε ένα αυστηρά καθορισμένο προγραμματικό πλαίσιο που εκτός από τους 5 καθορισμένους Στόχους Πολιτικής και τους συγκεκριμένους Ειδικούς Στόχους σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, περιλαμβάνει και τις προϋποθέσεις και απαιτήσεις, όπως τη θεματική συγκέντρωση πόρων (ιδίως στους ΣΠ1 και ΣΠ2 για το ΕΤΠΑ και συνολικά για δράσεις για την κλιματική αλλαγή), την ύπαρξη ενός πλαισίου επιδόσεων και ενδιάμεσης επανεξέτασης των προγραμμάτων (το 2025) και την εκπλήρωση ενός συνόλου αναγκαίων όρων που αφορούν το θεσμικό ή στρατηγικό πλαίσιο για την απρόσκοπτη χρηματοδότηση από την Ε.Ε.

Ο συνολικός προϋπολογισμός του Προγράμματος ανέρχεται σε 394.110.958 ευρώ. Το ποσό της Κοινοτικής Στήριξης για το Πρόγραμμα ανέρχεται σε 334.994.311 ευρώ, εκ των οποίων το ποσό των 248.206.933 ευρώ θα αντληθεί από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και το ποσό των 86.787.378 ευρώ από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+). Το υπολειπόμενο ποσό, ύψους 59.116.647 ευρώ, αποτελεί την Εθνική Συνδρομή της Ελλάδας.

Το Πρόγραμμα «Δυτική Μακεδονία» καλείται να συνδράμει καθοριστικά αφενός στην αντιμετώπιση των αναγκών της Δυτικής Μακεδονίας για την ανάκαμψη τόσο από τις επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19 όσο και από τις επιπτώσεις της παρατεταμένης οικονομικής κρίσης, καθώς επίσης και των αναγκών της μετάβασης στη μεταλινιτική περίοδο και αφετέρου στην ανάδειξη των ιδιαίτερων αναπτυξιακών της χαρακτηριστικών με έμφαση στην αντιμετώπιση της ανεργίας, μέσα από στοχευμένες και προσεκτικά επιλεγμένες παρεμβάσεις που θα αποφέρουν σημαντική προστιθέμενη αξία και θα συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων του ΕΣΠΑ 2021-2027 και των Στόχων Πολιτικής της ΕΕ για την περίοδο 2021-2027, που αφορούν σε:

- **Μια εξυπνότερη** Ευρώπη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού
- **Μια πιο πράσινη** Ευρώπη με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα μέσω της προώθησης της δίκαιης μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας, των πράσινων και γαλάζιων επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης των κινδύνων
- **Μια πιο διασυνδεδεμένη** Ευρώπη μέσω της ενίσχυσης της κινητικότητας και των περιφερειακών διασυνδέσεων
- **Μια πιο κοινωνική** Ευρώπη μέσω της υλοποίησης του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων
- **Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες** της μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών.

Το αναπτυξιακό όραμα της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας είναι: Η διαμόρφωση ενός νέου, ενισχυμένου και διακριτού ρόλου της Δυτικής Μακεδονίας στο εθνικό και διεθνές περιβάλλον με επίκεντρο τη δημιουργία βιώσιμων θέσεων απασχόλησης μέσω:

- του οικονομικού μετασχηματισμού της περιφερειακής οικονομίας με όρους βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας,
- της στήριξης της καθαρής ενέργειας και της πράσινης βιώσιμης ανάπτυξης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών περιοχών και των περιοχών υπαίθρου και
- της δημιουργίας υψηλού επιπέδου κοινωνικής συνοχής.

Η κατανομή των πόρων τού Προγράμματος ανά Προτεραιότητα (1η Αναθεώρηση Έκδοση 2.0), όπως εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Απόφαση Έγκρισης C(2024) 4649 final/28-06-2024, έχει ως εξής:

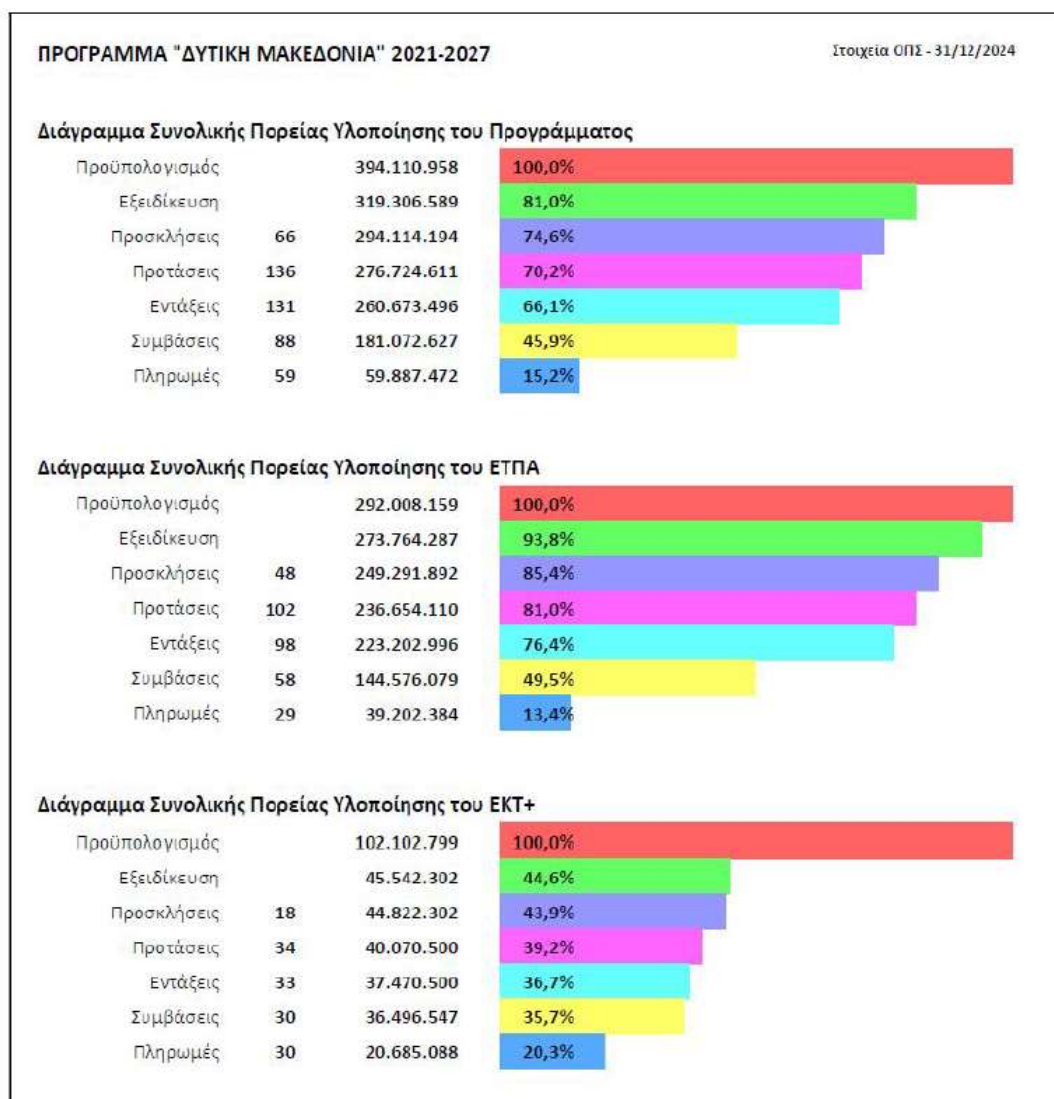
Προτεραιότητες	Προϋπ/σμός (εκ. €)
P1: Ενίσχυση του παραγωγικού και οικονομικού μετασχηματισμού της	35
P2: Στήριξη της καθαρής ενέργειας και της πράσινης αειφόρου ανάπτυξης	84,6
P3: Βελτίωση της διασυνδεσιμότητας της Περιφέρειας	38,9
P4A: Ενίσχυση της Κοινωνικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας (ΕΤΠΑ)	57,7
P4B: Ενίσχυση της Κοινωνικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας (ΕΚΤ+)	100
P5: Ολοκληρωμένη Χωρική Ανάπτυξη των αστικών περιοχών και της υπαίθρου	70,6
Τεχνική Βοήθεια (ΕΤΠΑ)	5,2
Τεχνική Βοήθεια (ΕΚΤ)	2,1
ΣΥΝΟΛΟ	394,1

Στα σημαντικότερα επιδιωκόμενα αποτελέσματα περιλαμβάνονται:

- Βελτίωση των ερευνητικών υποδομών και των ικανοτήτων Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας (ΕΤΑΚ) στους τομείς προτεραιότητας της έξυπνης εξειδίκευσης της Περιφέρειας.
- Στήριξη μικρομεσαίων επιχειρήσεων και προώθηση συνεργασίας με ερευνητικά ιδρύματα.
- Αύξηση του ποσοστού του κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων για επενδύσεις σε έρευνα και καινοτομία.
- Αύξηση της χρήσης ψηφιακών υπηρεσιών της αυτοδιοίκησης από πολίτες και επιχειρήσεις.
- Αύξηση του κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων στους τομείς έξυπνης εξειδίκευσης
- Αύξηση του ποσοστού εξαγωγών στο σύνολο του ΑΕΠ της Περιφέρειας.
- Δημιουργία θέσεων απασχόλησης στις επιχειρήσεις που ενισχύονται.
- Βελτίωση ενεργειακής απόδοσης των δημοσίων υποδομών - αύξηση χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ) και μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.
- Αύξηση του ποσοστού κάλυψης περιοχών με αντιπλημμυρική προστασία.
- Βελτίωση επιπέδου κάλυψης οικισμών με ασφαλή δίκτυα παροχής πόσιμου νερού.
- Βελτίωση της προστασίας και της ορθολογικής διαχείρισης των υδατικών πόρων.
- Βελτίωση επιπέδου κάλυψης οικισμών από δίκτυα και εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων και προστασίας των ευαίσθητων υδάτινων αποδεκτών.
- Βελτίωση της διαχείρισης των βιοαποβλήτων και ανάπτυξη των υποδομών των πράσινων σημείων.
- Αναβάθμιση του ενδοπεριφερειακού δικτύου και προώθηση της συνδεσιμότητας με την Εγνατία και τους Κάθετους Άξονες.
- Ενίσχυση των υποδομών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας και βελτίωση των υποδομών σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης.
- Βελτίωση των υποδομών υγείας και κοινωνικής μέριμνας και προώθηση της κοινωνικής ένταξης των ευπαθών ομάδων και των μειονεκτουσών ομάδων πληθυσμού.
- Προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς και αύξηση της επισκεψιμότητας των πολιτιστικών και φυσικών πόρων της περιφέρειας.
- Ενίσχυση της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας των ανέργων με έμφαση στους τομείς έξυπνης εξειδίκευσης.
- Ενίσχυση της πρόσβασης στην απασχόληση των ευπαθών κοινωνικών ομάδων.
- Ενίσχυση των κοινωνικών δομών και βελτίωση της πρόσβασης των ευπαθών κοινωνικών ομάδων και των μειονεκτουσών ομάδων σε βελτιωμένες υπηρεσίες υγείας και πρόνοιας.
- Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης μέσω ολοκληρωμένων χωρικών επενδύσεων στις αστικές περιοχές και στις περιοχές της υπαίθρου.

Συνολική εικόνα προόδου του Προγράμματος μέχρι 31.12.2024

Μέχρι το τέλος του 2024, οι δράσεις του Προγράμματος εξειδικεύτηκαν σε ποσοστό 81%, υποβλήθηκαν 136 προτάσεις συνολικού Π/Υ 276,7εκ€ (70,2% του Προγράμματος), εντάχθηκαν 131 πράξεις συνολικού Π/Υ 260,7εκ€ (66,1% του Προγράμματος), συμβασιοποιήθηκαν 88 πράξεις με συνολικό ποσό συμβάσεων 181,1εκ€ (45,9% του Προγράμματος) και έχουμε πληρωμές σε 59 πράξεις συνολικού ποσού 59,9εκ€ (15,2% του Προγράμματος). Τα στοιχεία της πορείας του Προγράμματος συνολικά και ανά ταμείο παρουσιάζονται στο διάγραμμα που ακολουθεί:

2 Συστάσεις Ευρωπαϊκού Εξαμήνου¹²

2.1 Προκλήσεις σχετικά με την οικονομική, κοινωνική, διαρθρωτική και δημοσιονομική πολιτική και πολιτική απασχόλησης για την Ελλάδα

Η Ελλάδα σήμερα βρίσκεται σε ένα σημείο καμπής, έχοντας να αντιμετωπίσει πολλές και ποικίλες προκλήσεις που αφορούν τις βασικές πτυχές της οικονομίας, της κοινωνίας, της πολιτικής και των θεσμών της. Αυτές οι προκλήσεις είναι αποτέλεσμα τόσο των μακροχρόνιων αδυναμιών της χώρας όσο και των εξωτερικών πιέσεων που προκαλούν παγκόσμιες κρίσεις, όπως η πανδημία COVID-19, η ενεργειακή κρίση και οι πληθωριστικές πιέσεις. Αυτή η δύσκολη κατάσταση καθιστά την προσπάθεια για βιώσιμη ανάπτυξη ακόμα πιο απαιτητική. Οι Ειδικές Συστάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αποτυπώνουν την αναγκαιότητα ενίσχυσης των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και προσδιορίζουν το δρόμο για τη μεταρρύθμιση της χώρας, ο οποίος απαιτεί αλλαγές εις βάθος σε αρκετούς τομείς.

Η περιοχή της Δυτικής Μακεδονίας υφίσταται τις συνέπειες της κλιματικής αλλαγής, με τις τοπικές υποδομές να παρουσιάζουν σημαντικές αδυναμίες όσον αφορά τη διαχείριση των φυσικών πόρων και την προσαρμογή στις νέες περιβαλλοντικές συνθήκες. Η Ελλάδα, όπως και πολλές άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, βρίσκεται αντιμέτωπη με την ανάγκη να αναπτύξει στρατηγικές για την προσαρμογή στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, και η Δυτική Μακεδονία δεν αποτελεί εξαίρεση.

Οικονομική Πολιτική

Η ελληνική οικονομία συνεχίζει να αντιμετωπίζει μεγάλες προκλήσεις παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί τα τελευταία χρόνια. Η ανάπτυξη, ενώ είναι ορατή σε κάποιους τομείς, παραμένει ασταθής και σε μεγάλο βαθμό περιορισμένη από διαρθρωτικά προβλήματα που δεν έχουν επιλυθεί. Η χώρα παραμένει εξαρτημένη από τομέα της τουριστικής βιομηχανίας και της ναυτιλίας, ενώ η παραγωγικότητα παραμένει χαμηλή, κάτι που περιορίζει τις δυνατότητες της οικονομίας να ανταγωνίζεται άλλες ευρωπαϊκές χώρες και να επιτύχει βιώσιμη ανάπτυξη.

Παρά την υψηλή εκπαίδευση και το εξειδικευμένο προσωπικό που διαθέτει η Ελλάδα, η έλλειψη επενδύσεων σε τομείς όπως η καινοτομία και η τεχνολογία περιορίζει τη δυνατότητα των ελληνικών επιχειρήσεων να εκμεταλλευτούν πλήρως τις νέες τάσεις στην οικονομία. Ως αποτέλεσμα, οι πιο ανταγωνιστικοί τομείς παραμένουν παραδοσιακοί και ευάλωτοι σε εξωτερικές κρίσεις, χωρίς να δημιουργείται επαρκής υποδομή για την ανάπτυξη νέων και πιο εξωστρεφών βιομηχανιών.

Η Ελλάδα, παρά τις σημαντικές μεταρρυθμίσεις που έχουν γίνει στην αγορά εργασίας, εξακολουθεί να ταλανίζεται με την απασχόληση και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας,

¹ Πηγή: COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT, 2024 Country Report – Greece . Recommendation for a COUNCIL RECOMMENDATION on the economic, social, employment, structural and budgetary policies of Greece {COM(2024) 608 final} - {SWD(2024) 600 final}

https://economy-finance.ec.europa.eu/document/download/a1f9c5fd-e785-4284-a727-1ff83e0d52cd_en?filename=SWD_2024_608_1_EN_Greece.pdf

² https://commission.europa.eu/business-economy-euro/european-semester_el#ref-%CF%84%CE%BF-%CE%B5%CF%85%CF%81%CF%89%CF%80%CE%B1%CF%8A%CE%BA%CF%8C-%CE%B5%CE%BE%CE%AC%CE%BC%CE%B7%CE%BD%CE%BF-%CF%83%CF%84%CE%B7-%CF%87%CF%8E%CF%81%CE%B1-%CF%83%CE%B1%CF%82

κυρίως λόγω των προβλημάτων πρόσβασης στις χρηματοδοτήσεις για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ). Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, οι οποίες αποτελούν τη βάση της ελληνικής οικονομίας, αντιμετωπίζουν σοβαρές δυσκολίες στην εύρεση κεφαλαίων και χρηματοδοτήσεων από τις τράπεζες, γεγονός που περιορίζει τη δυνατότητά τους να επενδύσουν, να αναπτυχθούν και να δημιουργήσουν νέες θέσεις εργασίας. Η έλλειψη διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων στην κατεύθυνση της ενίσχυσης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) έχει ως αποτέλεσμα την υποχώρηση της ανταγωνιστικότητας και την περαιτέρω επιβράδυνση της οικονομικής ανάπτυξης.

Αυτό το στάδιο της ελληνικής οικονομίας απαιτεί μια στρατηγική για την ενίσχυση της παραγωγικότητας και της εξωστρέφειας, ώστε να μειωθεί η εξάρτηση από παραδοσιακούς τομείς και να ενισχυθεί η θέση της χώρας στις διεθνείς αγορές. Χρειάζεται να επενδύσει σε καινοτομία και τεχνολογία, να διαφοροποιηθεί η παραγωγική βάση και να διευρύνει τις δυνατότητες των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων για να ενσωματωθούν καλύτερα στις παγκόσμιες αλυσίδες αξίας.

Κοινωνική Πολιτική

Η Ελλάδα εξακολουθεί να αντιμετωπίζει κοινωνικά προβλήματα, τα οποία παραμένουν ανεπίλυτα παρά τις σημαντικές προσπάθειες που έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια για την ενίσχυση του κοινωνικού κράτους και την εξάλειψη των ανισοτήτων. Τα ποσοστά κοινωνικού αποκλεισμού παραμένουν υψηλά, ειδικά για τις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού (νέοι, άνεργοι, ηλικιωμένοι, ΑμεΑ, Υπήκοοι Τρίτων Χωρών, ΡΟΜΑ). Η πανδημία και οι επιπτώσεις της στην οικονομία ενέτειναν αυτές τις ανισότητες, με τις πιο ευάλωτες ομάδες να πλήττονται περισσότερο από τις συνέπειες της ανεργίας.

Η ελληνική κοινωνία πλήττεται επίσης από τη δημογραφική γήρανση και την έντονη φυγή νέων και εξειδικευμένων εργαζομένων στο εξωτερικό, μια διαδικασία που εντάθηκε τα τελευταία χρόνια λόγω των οικονομικών κρίσεων. Οι νέοι που αναζητούν καλύτερες ευκαιρίες και συνθήκες εργασίας σε άλλες χώρες, γεγονός που όχι μόνο αποδυναμώνει την εγχώρια αγορά εργασίας, αλλά και περιορίζει τις δυνατότητες της χώρας για ανάπτυξη και κοινωνική ευημερία.

Επιπλέον, οι τομείς της υγείας και της εκπαίδευσης παραμένουν σε μια διαρκή κατάσταση αναδιοργάνωσης και ελλείψεων. Παρά τις προσπάθειες για την ενίσχυση του Εθνικού Συστήματος Υγείας, η χρηματοδότηση παραμένει ανεπαρκής και οι ελλείψεις προσωπικού σε πολλούς τομείς του συστήματος υγείας επηρεάζουν την ποιότητα των υπηρεσιών. Ομοίως, το εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας, παρά τις μεταρρυθμίσεις που έχουν γίνει, δεν έχει προσαρμοστεί πλήρως στις ανάγκες της σύγχρονης αγοράς εργασίας.

Η καταπολέμηση της κοινωνικής ανισότητας, η ενίσχυση της κοινωνικής προστασίας και η προώθηση πολιτικών που υποστηρίζουν τη δημογραφική ανανέωση είναι κρίσιμες για την ενίσχυση του κοινωνικού ιστού της χώρας. Είναι επίσης απαραίτητο να γίνουν μεταρρυθμίσεις στους τομείς της υγείας και της εκπαίδευσης, ώστε να καλυφθούν οι ανάγκες της σύγχρονης ελληνικής κοινωνίας.

Διαρθρωτικές Μεταρρυθμίσεις και Δημοσιονομική Πολιτική

Η ελληνική κυβέρνηση έχει προχωρήσει σε σημαντικές διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις. Όμως η γραφειοκρατία, η αργή απονομή δικαιοσύνης και η έλλειψη διαφάνειας σε πολλές

διαδικασίες συνεχίζουν να περιορίζουν την αποτελεσματικότητα του δημόσιου τομέα και να εμποδίζουν τη λειτουργία της αγοράς.

Η διαφθορά, αν και έχει μειωθεί τα τελευταία χρόνια, παραμένει μια σημαντική πρόκληση για την οικονομία και την κοινωνία της Ελλάδας. Η ανάγκη για μια πιο διαφανή και υπεύθυνη δημόσια διοίκηση είναι επιτακτική, ενώ οι μεταρρυθμίσεις πρέπει να επικεντρωθούν στην ενίσχυση του θεσμικού πλαισίου για την καταπολέμηση της διαφθοράς.

Η δημοσιονομική πολιτική της Ελλάδας βρίσκεται σε καλύτερη κατάσταση τα τελευταία χρόνια, με τη χώρα να πετυχαίνει μια πιο σταθερή δημοσιονομική πορεία και να περιορίζει το χρέος της σε σχέση με το ΑΕΠ. Ωστόσο, το δημόσιο χρέος παραμένει σε υψηλά επίπεδα, γεγονός που καθιστά τη χώρα ευάλωτη σε οποιεσδήποτε οικονομικές κρίσεις ή εξωτερικές πιέσεις. Η δημοσιονομική προσαρμογή και η διεύρυνση της φορολογικής βάσης είναι απαραίτητες για την εξασφάλιση μακροχρόνιας οικονομικής σταθερότητας και βιωσιμότητας.

Πολιτική Απασχόλησης

Η Ελλάδα αντιμετωπίζει υψηλά ποσοστά ανεργίας, ιδίως μεταξύ των νέων και των ανειδίκευτων εργαζομένων. Παρά τις μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας, η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, και το πρόβλημα της μακροχρόνιας ανεργίας παραμένει έντονο. Η ενίσχυση των ΜΜΕ και η παροχή περισσότερων ευκαιριών για τη νεολαία είναι κεντρικής σημασίας για τη μείωση της ανεργίας και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.

Η εκπαίδευση και η κατάρτιση των νέων πρέπει να αντανακλούν τις σύγχρονες ανάγκες της αγοράς εργασίας και να ενισχυθεί η σύνδεση του εκπαιδευτικού συστήματος με τις ανάγκες των επιχειρήσεων και της βιομηχανίας. Η βελτίωση της ποιότητας και της προσβασιμότητας των προγραμμάτων κατάρτισης και η ενίσχυση της επαγγελματικής εκπαίδευσης είναι κρίσιμες για την αναστροφή των τάσεων ανεργίας.

Συνολικά, η Ελλάδα καλείται να συνεχίσει τις απαραίτητες μεταρρυθμίσεις σε όλους τους τομείς της κοινωνίας και της οικονομίας, με στόχο την επίτευξη βιώσιμης και μακροχρόνιας ανάπτυξης, καθώς και την ενίσχυση των κοινωνικών και οικονομικών δομών. Η αναγκαιότητα της συνεχούς προόδου γίνεται όλο και πιο επιτακτική, καθώς η χώρα προσπαθεί να αντιμετωπίσει μια σειρά από συστημικές προκλήσεις που σχετίζονται τόσο με τις δομικές αδυναμίες του παρελθόντος όσο και με τις επιπτώσεις των πρόσφατων κρίσεων που την έπληξαν. Η ενίσχυση της καινοτομίας και της έρευνας, η υποστήριξη του εκπαιδευτικού συστήματος και η μείωση των ανισοτήτων αποτελούν κρίσιμους παράγοντες για την αναγέννηση της ελληνικής κοινωνίας και την εξασφάλιση ενός καλύτερου μέλλοντος για τις επόμενες γενιές.

Σύμφωνα με την ενδιάμεση αξιολόγηση των κονδυλίων πολιτικής συνοχής η Ελλάδα έχει σημειώσει σημαντική πρόοδο στην εφαρμογή αυτών των προγραμμάτων, όμως παραμένουν σοβαρές προκλήσεις, κυρίως λόγω των μεγάλων ανισοτήτων που υπάρχουν μεταξύ των αστικών και μη αστικών περιοχών, αλλά και της αργής ανάπτυξης στις περιφερειακές περιοχές της χώρας. Το χάσμα ανάμεσα στις οικονομικές δυνατότητες των διαφορετικών περιοχών καθιστά επιτακτική την ανάγκη για πολιτικές που θα στοχεύουν στη μείωση αυτών των ανισοτήτων και στην ενίσχυση της ανάπτυξης στις λιγότερο αναπτυγμένες περιοχές.

Η εφαρμογή των προγραμματισμένων προτεραιοτήτων, όπως η ενίσχυση της καινοτομίας στις επιχειρήσεις, η βελτίωση της διαχείρισης απορριμμάτων, η ενίσχυση της ενεργειακής

μετάβασης και η προώθηση της κοινωνικής ένταξης, παραμένει καθοριστικής σημασίας για την επίτευξη βιώσιμης ανάπτυξης σε ολόκληρη τη χώρα. Η καινοτομία και η ψηφιοποίηση των επιχειρήσεων συνιστούν κεντρικό άξονα για τη σύγχρονη οικονομία, ενώ η προώθηση της ενεργειακής μετάβασης αναμένεται να διαδραματίσει καταλυτικό ρόλο στην ενίσχυση της οικονομικής ανθεκτικότητας και της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας της χώρας. Παράλληλα, η κοινωνική ένταξη παραμένει ένα από τα πιο κρίσιμα ζητήματα, καθώς η μείωση των ανισοτήτων και η διασφάλιση ίσων ευκαιριών για όλους τους πολίτες συνιστούν θεμελιώδη συστατικά της κοινωνικής συνοχής.

Επιπλέον, είναι απαραίτητο να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στις ευκαιρίες χρηματοδότησης για την αιχμώδη χρήση φυσικών πόρων, οι οποίοι είναι ζωτικής σημασίας για την επίτευξη των στόχων της χώρας για βιώσιμη ανάπτυξη. Ειδικές στρατηγικές που αφορούν τη διαχείριση των φυσικών πόρων, καθώς και η υποστήριξη και ανάπτυξη στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη, πρέπει να αναδειχθούν ως κεντρικοί άξονες πολιτικής και οικονομικής στρατηγικής.

Η Ελλάδα βρίσκεται, λοιπόν, σε πορεία ανάκαμψης, ωστόσο η χώρα εξακολουθεί να αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις που απαιτούν την υλοποίηση ολοκληρωμένων, μακροπρόθεσμων και στοχευμένων πολιτικών. Η εφαρμογή διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων σε τομείς όπως η δημόσια διοίκηση, η αγορά εργασίας, το φορολογικό σύστημα και οι κοινωνικές υπηρεσίες, καθώς και η βελτίωση του επιχειρηματικού και κοινωνικού περιβάλλοντος, αποτελούν θεμελιώδη βήματα για την ενίσχυση της οικονομικής ανάπτυξης και της κοινωνικής ευημερίας. Στο πλαίσιο αυτό, η διασφάλιση της δημοσιονομικής βιωσιμότητας, η ενίσχυση των θεσμών και η υποστήριξη μιας δίκαιης κοινωνίας, θα καθορίσουν το μέλλον της χώρας για τις επόμενες δεκαετίες.

2.2 Κοινωνικοοικονομική κατάσταση της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας

Η Δυτική Μακεδονία, αν και παρουσιάζει ένα σημαντικό ιστορικό υπόβαθρο στον τομέα της βιομηχανίας και της παραγωγής ενέργειας, αντιμετωπίζει σήμερα ανάγκη να προσαρμοστεί σε μια νέα οικονομική πραγματικότητα, στην οποία οι παραδοσιακοί τομείς δεν μπορούν πια να προσφέρουν την ίδια δυναμική που είχαν στο παρελθόν. Η απολιγνιτοποίηση, η οποία βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη, έχει επιφέρει σοβαρές ανατροπές στην τοπική οικονομία, προκαλώντας αύξηση της ανεργίας, αλλά και κοινωνική απομόνωση σε πολλές περιοχές. Ταυτόχρονα, η μείωση των παραδοσιακών θέσεων εργασίας στον τομέα της ενέργειας έχει οδηγήσει σε μία σημαντική αλλαγή στο εργατικό δυναμικό της περιοχής, ενώ η ανάγκη για επενδύσεις σε νέους τομείς αναδεικνύεται ως μια από τις κεντρικές προτεραιότητες.

Οικονομία:

Σήμερα στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας αναδεικνύεται μια σειρά από προκλήσεις και δυναμικές που επηρεάζουν την περιοχή σε πολλαπλά επίπεδα, τόσο οικονομικά όσο και κοινωνικά. Οι νέοι αναζητούν νέες ευκαιρίες, είναι οι πρώτοι που πλήττονται από την οικονομική ύφεση και τις αλλαγές στην αγορά εργασίας. Η περιοχή αυτή, που στο παρελθόν υπήρξε ένας από τους βασικούς πυλώνες παραγωγής ενέργειας στην Ελλάδα, βιώνει σήμερα σημαντικές οικονομικές και κοινωνικές πιέσεις, οι οποίες απαιτούν στρατηγικές και συνεχιζόμενες προσπάθειες για την διατηρησιμότητα και ενίσχυση της ανάπτυξης.

Όπως αναφέρεται στο Παράρτημα 17 του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, η Ελλάδα καταγράφει σημαντικές περιφερειακές ανισότητες, οι οποίες είναι ιδιαίτερα εμφανείς στη Δυτική Μακεδονία. Η οικονομική δραστηριότητα της περιοχής είναι περιορισμένη σε σχέση με άλλες περιοχές της χώρας, όπως η Αττική και η Κεντρική Μακεδονία, που συγκεντρώνουν τον μεγαλύτερο όγκο του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος (ΑΕΠ). Αυτή η άνιση κατανομή των οικονομικών πόρων δημιουργεί σημαντικά προβλήματα στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές, οι οποίες πλήττονται ιδιαίτερα από την έλλειψη επενδύσεων.

Επιπλέον, εντείνει τη διεύρυνση των ανισοτήτων στην αγορά εργασίας, με την περιοχή να παρουσιάζει υψηλά ποσοστά μακροχρόνιας ανεργίας. Η ανεργία στη Δυτική Μακεδονία έχει αυξηθεί σημαντικά, καθώς οι παραδοσιακές βιοτεχνίες (γούνα-γουννοποιία) και ο τομέας της ενέργειας και της εξόρυξης συρρικνώνονται, ενώ η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας προχωρά με πιο αργούς ρυθμούς, εν μέρει λόγω των προκλήσεων που σχετίζονται με τις υποδομές και την ανάπτυξη καινοτόμων κλάδων. Οι επιπτώσεις είναι εμφανείς και στον τομέα της κοινωνικής ευημερίας, με την κοινωνία της Δυτικής Μακεδονίας να βιώνει φαινόμενα κοινωνικής απομόνωσης και αβεβαιότητας.

Σήμερα, λόγω των διεθνών εξελίξεων, ο κλάδος της γουννοποιίας παρουσιάζει σημαντική υποχώρηση, παρότι αποτελεί έναν από τους πιο παραδοσιακούς τομείς της οικονομίας στη Δυτική Μακεδονία. Η Καστοριά είναι παγκοσμίως γνωστή για την παραγωγή γούνινων προϊόντων υψηλής ποιότητας, με την τοπική δραστηριότητα να περιλαμβάνει τόσο την επεξεργασία γούνας από διάφορα ζώα όσο και την εκτροφή τους σε ειδικά διαμορφωμένες μονάδες. Η μακρόχρονη εξειδίκευση της περιοχής έχει οδηγήσει στη δημιουργία πολυτελών προϊόντων γούνας, τα οποία εξάγονται σε πολλές χώρες, ενισχύοντας την τοπική οικονομία και την αναγνωρισιμότητα του κλάδου.

Η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και η προσέλκυση νέων επενδύσεων αποτελούν κεντρικά σημεία για την αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών. Η περιοχή, αν και έχει ένα ισχυρό ιστορικό στην παραγωγή ενέργειας, χρειάζεται μια στρατηγική στροφή προς πιο βιώσιμους τομείς και στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Η αναδιάρθρωση του παραγωγικού της μοντέλου, μέσω της ενίσχυσης της καινοτομίας, των πράσινων τεχνολογιών και της υποστήριξης του τομέα της ψηφιοποίησης, μπορεί να εξασφαλίσει τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής.

Αντιμέτωπη με αυτές τις προκλήσεις, η Δυτική Μακεδονία χρειάζεται στρατηγικές μεταρρυθμίσεις και στοχευμένες επενδύσεις για να ξεπεράσει τα προβλήματα της απολιγνιτοποίησης, της ανεργίας και της κοινωνικής απομόνωσης. Η ανάπτυξη και η προώθηση της πράσινης τεχνολογίας, η ενίσχυση των υποδομών και η δημιουργία ενός βιώσιμου επιχειρηματικού περιβάλλοντος αποτελούν τις κεντρικές προτεραιότητες. Παράλληλα, η επένδυση στην αναβάθμιση δεξιοτήτων (reskilling) και στην κατάρτιση των εργαζομένων σε νέους τομείς θα διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο, διευκολύνοντας την ομαλή ένταξή τους στην αγορά εργασίας και ενισχύοντας την ανθεκτικότητα της τοπικής οικονομίας.

Κοινωνία:

Δημογραφικά, η Δυτική Μακεδονία, όπως και το σύνολο της Ελλάδας, αντιμετωπίζει μείωση των γεννήσεων και αύξηση του προσδόκιμου ζωής. Ωστόσο, η Περιφέρεια βρίσκεται σε δυσμενέστερη θέση σε σύγκριση με τον εθνικό μέσο όρο, με πιο έντονη μείωση του εργατικού δυναμικού και ταχύτερη γήρανση του πληθυσμού. Η αύξηση του αριθμού των

συνταξιούχων και η ταυτόχρονη μείωση του ενεργού πληθυσμού επιτείνουν τις ελλείψεις σε εξειδικευμένο προσωπικό, δημιουργώντας σημαντικές προκλήσεις για την τοπική αγορά εργασίας.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει επισημάνει τις δημογραφικές προκλήσεις ως έναν από τους σημαντικότερους παράγοντες που επηρεάζουν την οικονομική ανάπτυξη της περιοχής, με την ανάγκη για στρατηγικές μεταναστευτικής πολιτικής, ενίσχυση των προγραμμάτων οικογενειακής υποστήριξης και ενθάρρυνση της επιστροφής νέων στην περιοχή να είναι επιτακτική.

Επιπλέον, η αναβάθμιση των υποδομών υγειονομικής περίθαλψης και συγκοινωνίας αποτελεί βασικό ζητούμενο για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής στην περιοχή. Η πρόσβαση σε σύγχρονα συστήματα υγείας και η διασύνδεση των απομακρυσμένων περιοχών με τα αστικά κέντρα μέσω βελτιωμένων συγκοινωνιών είναι ζωτικής σημασίας για την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και την αντιμετώπιση των κοινωνικών ανισοτήτων. Οι υποδομές αυτές όχι μόνο θα βελτιώσουν την καθημερινότητα των πολιτών, αλλά θα ενισχύσουν και την ικανότητα της περιοχής να προσελκύσει νέες επενδύσεις και να αναπτύξει τον τομέα του τουρισμού και άλλους τομείς που σχετίζονται με την ευημερία των πολιτών.

Η ενίσχυση της τοπικής κοινωνικής υποδομής με στόχο την κοινωνική ένταξη, τη δημιουργία θέσεων εργασίας και τη διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής αποτελεί προτεραιότητα. Με στρατηγικές που ενθαρρύνουν την επιχειρηματικότητα, την καινοτομία και την κοινωνική αλληλεγγύη, η Δυτική Μακεδονία μπορεί να ξεπεράσει τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει και να δημιουργήσει μια πιο ευημερούσα και αειφόρο κοινωνία για τις επόμενες γενιές.

Συμπερασματικά, η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας αντιμετωπίζει μια σειρά από σημαντικές προκλήσεις που σχετίζονται τόσο με την οικονομική όσο και με την κοινωνική της κατάσταση. Η απολιγνιτοποίηση και η μείωση των παραδοσιακών βιομηχανικών δραστηριοτήτων έχουν φέρει σοβαρές ανατροπές στην οικονομία της περιοχής, ενώ η ανεργία και οι κοινωνικές ανισότητες παραμένουν έντονες. Η ανάγκη για μια στρατηγική επανεκκίνηση της τοπικής οικονομίας μέσω νέων επενδύσεων και της ανάπτυξης καινοτόμων τομέων είναι επιτακτική για την αποφυγή περαιτέρω επιδείνωσης της κατάστασης. Η Δυτική Μακεδονία χρειάζεται να υιοθετήσει στρατηγικές που θα ενθαρρύνουν τη νεολαία να παραμείνει στην περιοχή και να συμμετάσχει στην ανάπτυξή της.

Παράλληλα, η βελτίωση των υποδομών, η ανάπτυξη πράσινων τεχνολογιών και η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής αποτελούν καθοριστικούς παράγοντες για τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής. Η συνεργασία της πολιτείας, της τοπικής αυτοδιοίκησης και του ιδιωτικού τομέα είναι απαραίτητη ώστε η Δυτική Μακεδονία να ξεπεράσει τις δυσκολίες και να διαμορφώσει ένα δυναμικό και αειφόρο μέλλον.

3 Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα³⁴

Το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ) αποτελεί ένα Στρατηγικό Σχέδιο για τα θέματα του Κλίματος και της Ενέργειας και παρουσιάζεται σε αυτό ένας αναλυτικός οδικός χάρτης για την επίτευξη συγκριμένων Ενεργειακών και Κλιματικών Στόχων έως το έτος 2030. Το ΕΣΕΚ παρουσιάζει και αναλύει Προτεραιότητες και Μέτρα Πολιτικής σε ένα ευρύ φάσμα αναπτυξιακών και οικονομικών δραστηριοτήτων προς όφελος της Ελληνικής κοινωνίας, καθιστώντας το κείμενο αναφοράς για την επόμενη δεκαετία.

Η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής μέσα από μια στρατηγική που θα οδηγήσει καταρχήν σε μείωση των εκπομπών Αερίων του Θερμοκηπίου (ΑτΘ) κατά 55% μέχρι το έτος 2030 έναντι των αντίστοιχων εκπομπών του έτους 1990 και, εντέλει, σε καθαρές μηδενικές εκπομπές μέχρι το έτος 2050, έχει τεθεί ως βασική προτεραιότητα από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ).

Η ενωσιακή αυτή επιλογή υπαγορεύεται από τον, υπαρκτό για την ανθρωπότητα, κίνδυνο της κλιματικής αλλαγής. Η στοχοθεσία της ΕΕ για την κλιματική αλλαγή, ως κοινή Εθνικά Καθορισμένη Συνεισφορά (Nationally Determined Contribution – NDC) των Κρατών – Μελών (ΚΜ) στο πλαίσιο της Συμφωνίας των Παρισίων αναγνωρίζει την ανάγκη για άμεση δράση κατά της κλιματικής αλλαγής και καθορίζει το τι πρέπει να επιτύχει η δράση αυτή συλλογικά για την ΕΕ.

Αυτό που διαμορφώνεται με το κάθε Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ), όπως περιγράφεται στον Κανονισμό (ΕΕ) 2018/1999 για τη διακυβέρνηση της ενεργειακής ένωσης και της δράσης για το κλίμα, είναι το πώς το κάθε ΚΜ θα συνεισφέρει στην επίτευξη του κοινού αυτού ευρωπαϊκού κλιματικού στόχου, συμβάλλοντας ταυτόχρονα στην επίτευξη των επιμέρους στόχων της ΕΕ για ανανεώσιμη ενέργεια, για ενεργειακή αποδοτικότητα, για ενεργειακή ασφάλεια, για ολοκλήρωση της κοινής ενεργειακής αγοράς και για ενίσχυση της καινοτομίας και ανταγωνιστικότητας. Στο πλαίσιο αυτό, κάθε κράτος-μέλος καταρτίζει το δικό του ΕΣΕΚ, δεδομένου ότι οι συνθήκες δεν είναι ίδιες σε όλα τα ΚΜ, τόσο από πλευράς μεγέθους και κατανομής ανά τομέα των καταναλώσεων ενέργειας και των υφιστάμενων τρόπων κάλυψής τους, όσο και από πλευράς δυνατοτήτων εκμετάλλευσης Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) καθώς και γεωγραφικών ή κλιματικών ιδιαιτεροτήτων (νησιά, επικρατούσες θερμοκρασίες κ.λπ.). Με κύρια έμφαση επομένως στην μείωση των εκπομπών ΑτΘ καθένα από τα ΕΣΕΚ των ΚΜ συντελεί στην σύνθεση και αποκρυστάλλωση της εικόνας της κοινής ευρωπαϊκής στρατηγικής για την ενέργεια και το κλίμα για τις επόμενες δεκαετίες.

Στην Ελλάδα, οι εκπομπές ΑτΘ ανέρχονταν το έτος 2022 σε 76,9 Mt (λαμβάνοντας υπόψη και τις εκπομπές και τις απορροφήσεις άνθρακα στον τομέα της χρήσης γης, της αλλαγής χρήσης γης και της δασοπονίας (LULUCF) οι οποίες ανήλθαν το 2022 στους 5,5 Mt). Οι εκπομπές το έτος 2022 ήταν μειωμένες κατά 26,2% έναντι του έτους 1990. Οι εκπομπές του έτους 2022 οφείλονταν συνοπτικά, κατά 20% στη βιομηχανία και εξόρυξη, 24% στην ηλεκτροπαραγωγή, 28% στις εγχώριες μεταφορές, 8% στον οικιακό και τριτογενή τομέα και 20% στον αγροτικό/πρωτογενή τομέα, τη διαχείριση αποβλήτων καθώς και τις εκπομπές ΑτΘ που δεν είναι CO₂ (οι οποίες προέρχονται κατά το μεγαλύτερο μέρος από τους τελευταίους αυτούς τομείς)

³<https://ypen.gov.gr/energeia/esek/>

⁴ ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΚΛΙΜΑ – ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΗ ΕΚΔΟΣΗ ΑΘΗΝΑ, ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2024 (ΦΕΚ Τεύχος Β' 6983/19.12.2024)

Όπως αναφέρεται στο **Παράρτημα 8**⁵, η διαδικασία της δίκαιης μετάβασης προς την κλιματική ουδετερότητα δεν περιορίζεται μόνο στην υιοθέτηση πράσινων πολιτικών, αλλά απαιτεί επίσης στοχευμένες ενέργειες για την υποστήριξη των εργαζομένων και των νοικοκυριών που πλήττονται περισσότερο από αυτή την αλλαγή. Στη συνέχεια, παρατίθεται η ανάγκη για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού και την ενίσχυση της πράσινης επιχειρηματικότητας, καθώς και η σημασία της ενσωμάτωσης σύγχρονων μηχανισμών παρακολούθησης της αγοράς εργασίας και των απαιτούμενων δεξιοτήτων, ώστε να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα των σχεδίων μετάβασης.

Αυτό το παράρτημα παρακολουθεί την πρόοδο της Ελλάδας για την επίτευξη δίκαιης μετάβασης στην κλιματική ουδετερότητα και την περιβαλλοντική βιωσιμότητα, με έμφαση στους εργαζόμενους και τα νοικοκυριά σε ευάλωτες καταστάσεις. Ο πράσινος τομέας της Ελλάδας αναπτύσσεται, με αύξηση 30,1% στις θέσεις εργασίας στον τομέα των περιβαλλοντικών αγαθών και υπηρεσιών μεταξύ 2015 και 2021. Παρά την πρόοδο, απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για να συνεχιστεί αυτή η τάση.

Η ένταση εκπομπών αερίων θερμοκηπίου μειώθηκε κατά 25,1% από το 2015 έως το 2022, αν και παραμένει πάνω από το μέσο όρο της ΕΕ. Το σχέδιο ανάκαμψης της Ελλάδας περιλαμβάνει κρίσιμες μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις για την πράσινη μετάβαση, όπως η αναβάθμιση δεξιοτήτων. Η πράσινη μετάβαση απαιτεί υποστήριξη για τους τομείς που πλήττονται περισσότερο, με ιδιαίτερη έμφαση στην ενίσχυση των δεξιοτήτων για τη νέα πράσινη οικονομία.

Η Ελλάδα εντοπίζει ανάγκες στην αγορά εργασίας για εξειδικευμένα επαγγέλματα που απαιτούν πράσινες δεξιότητες, όπως υδραυλικοί και τεχνικοί σωληνώσεων. Παράλληλα, το πρόγραμμα Δίκαιης Μετάβασης για την Ελλάδα θα διαθέσει το 20,4% των χρηματοδοτήσεων του στην αναβάθμιση και επανακατάρτιση των εργαζομένων στις περιοχές που πλήττονται περισσότερο από την πράσινη μετάβαση.

Η ενεργειακή φτώχεια παραμένει πρόβλημα στην Ελλάδα, αν και έχει μειωθεί το ποσοστό του πληθυσμού που αδυνατεί να διατηρήσει τα σπίτια του ζεστά. Η χώρα υιοθέτησε Σχέδιο Δράσης για την καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας με στόχο τη μείωση κατά 50% έως το 2025.

Η ρύπανση του αέρα παραμένει κρίσιμο ζήτημα, με σημαντικές επιπτώσεις στην υγεία, κυρίως για τις ευάλωτες ομάδες. Η Ελλάδα προχωρά προς μια δίκαιη μετάβαση με ενίσχυση των δεξιοτήτων για την πράσινη οικονομία, αν και οι δράσεις σε αυτόν τον τομέα δεν έχουν φέρει τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Η ανάπτυξη μηχανισμών παρακολούθησης της αγοράς εργασίας και των δεξιοτήτων θα βοηθήσει στην αναγνώριση των αναγκών για το μέλλον.

⁵ COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT, 2024 Country Report – Greece . Recommendation for a COUNCIL RECOMMENDATION on the economic, social, employment, structural and budgetary policies of Greece {COM(2024) 608 final} - {SWD(2024) 600 final}

https://economy-finance.ec.europa.eu/document/download/a1f9c5fd-e785-4284-a727-1ff83e0d52cd_en?filename=SWD_2024_608_1_EN_Greece.pdf

Συνολικά, υπάρχει περιθώριο για καλύτερη υποστήριξη της απασχόλησης, με φορολογικές ελαφρύνσεις και εκπτώσεις για τις ΜΜΕ να συμβάλλουν στην επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων.

3.1 Περιφέρεια Δυτική Μακεδονίας

Η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας έχει αναπτύξει συγκεκριμένες στρατηγικές και προγράμματα για τη μετάβαση από τον λιγνίτη στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (ΑΠΕ), την ενίσχυση της ενεργειακής αποδοτικότητας, και την υποστήριξη της αναπτυξιακής ανασυγκρότησης μέσω νέων τεχνολογιών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.

Ορισμένες κεντρικές δράσεις της περιοχής περιλαμβάνουν:

- 1.Απολιγνιτοποίηση: Η σταδιακή απομάκρυνση από την εξάρτηση από τον λιγνίτη, με στόχο την πλήρη απεξάρτηση μέχρι το 2028.
- 2.Επενδύσεις σε Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας: Μεγαλύτερη χρήση αιολικής και ηλιακής ενέργειας.
- 3.Δημιουργία θέσεων εργασίας στον τομέα των ΑΠΕ και της καινοτομίας: Εκπαίδευση και επανακατάρτιση του εργατικού δυναμικού στην περιοχή.
- 4.Ανάπτυξη έργων ενεργειακής αποδοτικότητας: Βελτίωση των υποδομών και προώθηση έξυπνων δικτύων και αποδοτικών τεχνολογιών.
5. Προώθηση της ηλεκτροκίνησης: Δράσεις για τη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας των οχημάτων και των μέσων μαζικής μεταφοράς, με έμφαση στη χρήση καθαρών μορφών ενέργειας και στη δημιουργία κατάλληλων υποδομών φόρτισης.

Για την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, η εφαρμογή του ΕΣΕΚ είναι ιδιαίτερα σημαντική λόγω του επιβαρυσμένου τοπικού ενεργειακού αποτυπώματος, με τις εκπομπές από τις θερμοηλεκτρικές μονάδες που χρησιμοποιούν λιγνίτη να είναι πολύ υψηλές. Η περιοχή έχει κεντρική σημασία στο σχέδιο της χώρας για την απολιγνιτοποίηση και τη μετάβαση σε καθαρές και βιώσιμες μορφές ενέργειας.

4 Εφαρμογή των Αρχών του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων

Σύμφωνα με τις οδηγίες για την Ενδιάμεση Επανεξέταση (ΕΥΣΣΑΕ / ΑΠ. 172666 ΕΞ 2024) και το άρθρο 18 του ΚΚΔ 2021/1060 ένα βασικό σημείο που λαμβάνεται υπόψη στην έκθεση της Ενδιάμεσης Επανεξέτασης είναι η πρόοδος της χώρας στην εφαρμογή των αρχών του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων, λαμβάνοντας υπόψη το Παράρτημα 14 Ευρωπαϊκού Εξαμήνου «Δεξιότητες και προκλήσεις στην κοινωνική πολιτική του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων». Ο Ευρωπαϊκός Πυλώνας Κοινωνικών Δικαιωμάτων αποτελείται από 20 βασικές αρχές που διαρθρώνονται σε τρεις κατηγορίες:

- Ίσες ευκαιρίες και πρόσβαση στην αγορά εργασίας: Εκπαίδευση, την κατάρτιση και τη διά βίου μάθηση, με στόχο την απόκτηση δεξιοτήτων που απαιτούνται για την ενεργό συμμετοχή στην κοινωνία και την επιτυχή μετάβαση στην αγορά εργασίας.
- Δίκαιες συνθήκες εργασίας: ασφαλείς συνθήκες εργασίας, δίκαιες αμοιβές και ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής.
- Κοινωνική προστασία και ένταξη: Πρόσβαση σε ποιοτικές υπηρεσίες υγείας, κοινωνική προστασία για όλους και μέτρα για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Η ΕΕ, θέτοντας έναν νέο πρωταρχικό στόχο για το 2030, επιβεβαιώνει εκ νέου τη δέσμευσή της για υψηλό ποσοστό απασχόλησης χωρίς αποκλεισμούς. Για να επιτύχει αυτόν τον γενικό στόχο, η Ευρώπη πρέπει να προσπαθήσει⁶:

- να μειώσει τουλάχιστον στο ήμισυ το χάσμα μεταξύ των φύλων ως προς την απασχόληση σε σύγκριση με το 2019. Αυτό θα είναι πρωταρχικής σημασίας για την πρόοδο στην ισότητα των φύλων και την επίτευξη του στόχου απασχόλησης για ολόκληρο τον πληθυσμό σε ηλικία εργασίας·
- να αυξήσει την παροχή επίσημης προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας (ΠΕΦ), συμβάλλοντας έτσι στον καλύτερο συνδυασμό επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής και στηρίζοντας τη μεγαλύτερη συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας·
- να μειώσει το ποσοστό των νέων ηλικίας 15-29 ετών που βρίσκονται εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (ΕΑΕΚ) από 12,6 % (2019) σε 9 %, συγκεκριμένα μέσα από τη βελτίωση των προοπτικών απασχόλησής τους.

Στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης εξετάζεται η εφαρμογή και η συνάφεια των παραπάνω στο Πρόγραμμα της Δυτικής Μακεδονίας. Στο ΕΠ ΠΔΜ 2021-2027 οι δράσεις που προωθούν την εκπαίδευση και την κατάρτιση, διασφαλίζουν δίκαιες συνθήκες εργασίας και ενισχύουν την κοινωνική προστασία, σύμφωνα με τις αρχές του Πυλώνα, **έχουν ενσωματωθεί στην Προτεραιότητα 4B Ενίσχυση της Κοινωνικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας που συγχρηματοδοτείται από το ΕΚΤ+.**

⁶ <https://op.europa.eu/webpub/empl/european-pillar-of-social-rights/el/>

5 Επανεξέταση ανά Προτεραιότητα και Ειδικό Στόχο

Η επανεξέταση ανά Προτεραιότητα και Ειδικό Στόχο περιλαμβάνει την επίδοση ανά Προτεραιότητα (Π) και την πρόοδο στην επίτευξη των οροσήμων, αποτιμώντας την υλοποίηση του Προγράμματος μέχρι τις 31.12.2024, πραγματοποιώντας συγκριτική ανάλυση έναντι των αρχικών στόχων και προσδιορίζοντας πιθανές αποκλίσεις και αίτια. Εξετάζεται η καταλληλότητα του σχεδιασμού, η επικαιρότητα και η συμμόρφωση του με τις συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και την κοινωνικοοικονομική κατάσταση της Περιφέρειας. Επιπλέον, αιτιολογείται η επιλογή των δεικτών, και γίνεται αξιολόγηση της συνάφειας των δεικτών με τους στόχους και τεκμηρίωση των επιλογών με βάση διαθέσιμα δεδομένα.

5.1 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 1: Ενίσχυση του παραγωγικού και οικονομικού μετασχηματισμού της Δυτικής Μακεδονίας

5.1.1 Πορεία υλοποίησης Π1 (31.12.2024)

Η Προτεραιότητα 1 έχει εξειδικευτεί σε ποσοστό 77%. Έχει ενεργοποιηθεί σε χαμηλό βαθμό: το ποσοστό των ενταγμένων έργων προς τον διαθέσιμο προϋπολογισμό της Π1, ανέρχεται σε 28,1%. Στην ενεργοποίηση της Προτεραιότητας συμβάλλουν τα εμπροσθοβαρή έργα της περιόδου 2014-2020. Οι συμβάσεις ανέρχονται σε €411.382 (1,2% επί του π/υ), ενώ δεν έχουν πραγματοποιηθεί καθόλου πληρωμές.

Ε.Σ 1.01 Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων της έρευνας και της καινοτομίας και αξιοποίηση των προηγμένων τεχνολογιών (ενεργοποίηση 72%):

- Ενεργοποιήθηκε η Δράση 1.01.01: Ενίσχυση των υποδομών και δομών στήριξης της ΕΤΑΚ: έχουν ενταχθεί δύο έργα (ενεργοποίηση 72%): το Έξυπνο εργαστήριο Πτολεμαΐδας 2.0 με δικαιούχο το ΕΚΕΤΑ και το έργο «Ενίσχυση των υποδομών και δομών στήριξης της ΕΤΑΚ/Ενίσχυση της Περιφερειακής Δομής της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης».
- Η Δράση 1.01.02: Ενίσχυση έρευνας επιχειρήσεων - ερευνητικών φορέων με έμφαση σε τομείς προτεραιότητας της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης, δεν έχει ενεργοποιηθεί. Για τη συγκεκριμένη δράση ο «ΕΦΕΠΑΕ» έχει οριστεί ως Ενδιάμεσος Φορέας διαχείρισης σύμφωνα με την Απόφαση της ΕΥΔ ΠΔΜ με θέμα: Ορισμός του Ενδιάμεσου Φορέα Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας «ΕΦΕΠΑΕ» ως Ενδιάμεσου Φορέα του Προγράμματος «Δυτική Μακεδονία» 2021-2027 και ανάθεση καθηκόντων διαχείρισης των δράσεων Κρατικών Ενισχύσεων, ΑΠ 939/10.03.2023 και ΑΔΑ 9ΠΧΠ7Ψ-ΡΝ0.

Ε.Σ 1.02 Αξιοποίηση των οφελών της ψηφιοποίησης για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις, τους ερευνητικούς φορείς και τις Δημόσιες Αρχές (ενεργοποίηση σε ποσοστό 53%):

- Ενεργοποιήθηκε η Δράση 1.02.01 Ενίσχυση ανάπτυξης εφαρμογών και υπηρεσιών προς πολίτες και επιχειρήσεις, και έχουν ενταχθεί 7 έργα για την ανάπτυξη εφαρμογών και υπηρεσιών προς πολίτες και επιχειρήσεις.

Στον Ε.Σ 1.03 Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων, αναμένεται η έκδοση προσκλήσεων.

- Δεν έχει ενεργοποιηθεί η Δράση: 1.03.01 Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων. Για τη συγκεκριμένη δράση ο «ΕΦΕΠΑΕ» έχει οριστεί ως Ενδιάμεσος Φορέας διαχείρισης σύμφωνα με την Απόφαση της ΕΥΔ ΠΔΜ με θέμα: Ορισμός του Ενδιάμεσου Φορέα Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας «ΕΦΕΠΑΕ» ως Ενδιάμεσου Φορέα του Προγράμματος «Δυτική Μακεδονία» 2021-2027 και ανάθεση καθηκόντων διαχείρισης των δράσεων Κρατικών Ενισχύσεων, ΑΠ 939/10.03.2023 και ΑΔΑ 9ΠΧΠ7Ψ-ΡΝ0.

5.1.2 Πορεία υλοποίησης δεικτών (31.12.2024)

Στον Πίνακα 1 παρουσιάζονται οι δείκτες εκροών που έχουν επιλεγεί για την Π1, καθώς και τα ορόσημα για το έτος 2024 και οι στόχοι για το έτος 2029. Όσον αφορά την επίτευξη των οροσήμων, έχει σημειωθεί επίτευξη σε 3 από τα 10 ορόσημα σε επίπεδο εντάξεων.

Πίνακας 1 Δείκτες εκροών Π1, 31.12.2024

ΕΣ	Δείκτης Κωδ.	Δείκτης Τίτλος	Μονάδα Μέτρησης	Ορόσημο (2024)	Στόχος (2029)	Τιμή Στόχου Εντάξεις 31.12.2024	Παρατηρήσεις
1.01	PCO16	Συμμετοχές θεσμικών φορέων σε διαδικασία επιχειρηματικής ανακάλυψης	Συμμετοχές	90	225	225	Ο στόχος 2029 έχει ήδη επιτευχθεί σε επίπεδο εντάξεων και καλύπτει το στόχο και το ορόσημο.
1.01	RCO01	Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις (από τις οποίες: πολύ μικρές, μικρές, μεσαίες, μεγάλες)*	Επιχειρήσεις	5	20	0	
1.01	RCO02	Επιχειρήσεις που υποστηρίζονται με επιχορηγήσεις*	Επιχειρήσεις	5	20	0	
1.01	RCO06	Ερευνητές που εργάζονται σε υποστηριζόμενες ερευνητικές εγκαταστάσεις	Ετήσια ΙΠΑ	5	50	40	Επίτευξη οροσήμου σε επίπεδο εντάξεων. Αναμένεται επίτευξη του στόχου για το 2029 με την περεταίρω εξειδίκευση του ΕΣ.
1.01	RCO10	Επιχειρήσεις που συνεργάζονται με ερευνητικούς οργανισμούς	Επιχειρήσεις	5	20	0	
1.02	RCO14	Δημόσιοι οργανισμοί που υποστηρίζονται για την ανάπτυξη ψηφιακών υπηρεσιών, προϊόντων και διαδικασιών*	δημόσιοι οργανισμοί	3	9	7	Επίτευξη οροσήμου σε επίπεδο εντάξεων. Στην επίτευξη του δείκτη συμβάλλουν τα 7 έργα για την ανάπτυξη εφαρμογών και υπηρεσιών προς πολίτες και επιχειρήσεις.
1.03	RCO01	Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις (από τις οποίες: πολύ μικρές, μικρές, μεσαίες, μεγάλες)*	Επιχειρήσεις	25	133	0	Με την περεταίρω ενεργοποίηση του ΕΣ αναμένεται επίτευξη των τιμών στόχου.
1.03	RCO02	Επιχειρήσεις που υποστηρίζονται με επιχορηγήσεις*	Επιχειρήσεις	25	133	0	
1.03	RCO05	Νέες επιχειρήσεις που υποστηρίζονται*	Επιχειρήσεις	10	53	0	
1.03	RCO75	Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται*	συνεισφορές σε στρατηγικές	0	7	0	

Πίνακας 2 Δείκτες αποτελέσματος Π1, 31.12.2024

ΕΣ	Δείκτης Κωδ.	Δείκτης Τίτλος	Μονάδα Μέτρησης	Στόχος (2029)	Τιμή Στόχου Εντάξεις 31.12.2024
1.01	PSR016	Επιχειρήσεις που εντάσσονται σε προσκλήσεις που προκύπτουν από διαδικασία επιχειρηματικής ανακάλυψης	Επιχειρήσεις	20	20
1.01	RCR02	Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη (από τις οποίες: επιχορηγήσεις, χρηματοδοτικά μέσα)*	Ευρώ	3.300.000	0
1.01	RCR03	Μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) που εισάγουν καινοτομίες προϊόντων ή διαδικασιών*	Επιχειρήσεις	14	0
1.01	RCR102	Θέσεις έρευνας που δημιουργήθηκαν στις υποστηριζόμενες οντότητες*	Ετήσια ΙΠΑ	25	20
1.02	RCR11	Χρήστες νέων και αναβαθμισμένων δημόσιων ψηφιακών υπηρεσιών, προϊόντων και διαδικασιών*	χρήστες/έτος	100.000	Σύμφωνα με τα προγραμματισμένα έργα 178.957,00 χρήστες αναμένεται πλήρη επίτευξη του δείκτη αποτελέσματος
1.03	PSR998	Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης*	Συμμετέχοντες	105	105
1.03	RCR01	Θέσεις εργασίας που δημιουργήθηκαν στις υποστηριζόμενες οντότητες*	Ετήσια ΙΠΑ	160	0
1.03	RCR02	Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη (από τις οποίες: επιχορηγήσεις, χρηματοδοτικά μέσα)*	Ευρώ	13.300.000	0

Για τον ΕΣ: **1.02** και το δείκτη **RCR11 Χρήστες νέων και αναβαθμισμένων δημόσιων ψηφιακών υπηρεσιών, προϊόντων και διαδικασιών**, διευκρινίζεται ότι:

Σύμφωνα με το μεθοδολογικό έγγραφο του εγκεκριμένου προγράμματος 2021-2027 η τιμή βάσης (έτους 2020) υπολογίζεται με αναγωγή του δείκτη Eurostat Internet use (interaction with public authorities last 12 months) για την Βόρεια Ελλάδα το 2020 = 49% of all individuals aged 16 to 74, στον πληθυσμό ατόμων ηλικίας 16-74 ετών της ΠΔΜ 2020. Άρα 165.409 άτομα ηλικίας 16-74 το 2020 * 49% = 81.050 χρήστες / έτος.

Η τιμή στόχου υπολογίζεται βάσει εκτίμησης για αύξηση του δείκτη Eurostat στο 70% και αναγωγή σε διορθωμένο πληθυσμό ΠΔΜ κατά 5% βάσει τάσης 2015-2020. Άρα 165.409 άτομα ηλικίας 16-74 το 2020* 70% * 0,95= 109.997 ή **100.000 χρήστες / έτος**.

Η τιμή στόχου (2029) για τον δείκτη RCR11 είναι **178.957 χρήστες/ έτος** και προέρχεται από τις παρακάτω πράξεις (μεταφερόμενες οι οποίες εντάχθηκαν ως 31.12.2024):

Ενταγμένη Πράξη MIS (μεταφερόμενα έργα)	Τίτλος Πράξης	Τιμή δείκτη RCR11 (στόχος 2029) (χρήστες/ έτος)
6012084	Υπηρεσίες και Εφαρμογές Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης στο Δήμο Εορδαίας	45.000
6012106	Ολοκληρωμένη ψηφιακή πλατφόρμα υποβολής διαχείρισης και παρακολούθησης αιτημάτων για την βελτίωση της καθημερινότητας των πολιτών του Δήμου Κοζάνης με χρήση «έξυπνων» εφαρμογών	20.000
6012107	ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	30.000
6012108	Υπηρεσίες και εφαρμογές ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στο Δήμο Σερβίων	3.000
6018830	Ηλεκτρονικές υπηρεσίες εξυπηρέτησης δημοτών και εφαρμογές έξυπνης πόλης στο Δήμο Δεσκάτης	5.155
6018831	Νέες Ψηφιακές Υπηρεσίες στο Δήμο Άργους Ορεστικού	11.802
6018832	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΑΝΑΝΕΩΣΗΣ - ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΟ Γ.Ν. ΚΟΖΑΝΗΣ "ΜΑΜΑΤΣΕΙΟ"	64.000
Σύνολα		178.957

Στο εγκεκριμένο πρόγραμμα, ο δείκτης υπολογίστηκε με την ανωτέρω μεθοδολογία. Κατά την ένταξη των πράξεων οι τελικοί δικαιούχοι των μεταφερόμενων ανωτέρω έργων υπέβαλαν τις τιμές των δεικτών κατ' εκτίμηση, σύμφωνα με τους αντίστοιχους δείκτες που υπήρχαν στα ΤΔΠ του ΕΠ 2014-2020.

5.1.3 Σχεδιασμός και Στρατηγική Π1

Πίνακας 3 ΑΠ 1 Ενίσχυση του παραγωγικού και οικονομικού μετασχηματισμού της Δυτικής Μακεδονίας (πηγή Δομή ΕΠ ΠΔΜ)

ΑΝΑΓΚΕΣ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ	Ε.Σ	Δράσεις	Εκροές	Αποτελέσματα
<ul style="list-style-type: none"> ● Ενίσχυση των δημόσιων υποδομών ΕΤΑΚ ● Διασύνδεση δημόσιων δομών και αποτελεσμάτων ΕΤΑΚ με την επιχειρηματικότητα ● Ενίσχυση των δαπανών επιχειρήσεων σε ΕΤΑΚ ● Δημιουργία μηχανισμών υποστήριξης καινοτόμων/νεοφυών επιχειρήσεων και περιφερειακού επιχειρηματικού οικοσυστήματος ● Βελτίωση πρόσβασης επιχειρήσεων σε χρηματοδότηση 	<p>Οι διαπιστωμένες ανάγκες της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας παραμένουν επίκαιρες, καθώς τα δεδομένα αποδεικνύουν ότι εξακολουθούν να υφίστανται σημαντικές προκλήσεις στον τομέα της έρευνας, της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας, <u>σύμφωνα με τις Συστάσεις Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, Έκθεση χώρας 2024 – Ελλάδα, Παράρτημα 17.</u></p> <p>Παρόλο που η Περιφέρεια διαθέτει εκπαιδευτικά ιδρύματα που παράγουν υψηλής ποιότητας έρευνα, όπως αποτυπώνεται στον μεγάλο αριθμό διεθνών δημοσιεύσεων, και παρουσιάζει σημαντική δραστηριότητα ΜμΕ που αναπτύσσουν ή υιοθετούν καινοτομίες, εξακολουθούν να υπάρχουν αδυναμίες σε κρίσιμους τομείς. Συγκεκριμένα, παρατηρείται χαμηλή επένδυση του παραγωγικού τομέα σε Έρευνα & Ανάπτυξη (Ε&Α), καθώς και περιορισμένη αξιοποίηση ψηφιακών τεχνολογιών από τις επιχειρήσεις της Περιφέρειας.</p> <p>Επιπλέον, η έλλειψη ιδιωτικών επενδύσεων στην έρευνα και την καινοτομία αποτυπώνεται στην ένταση Ε&Α (δαπάνες Ε&Α ως ποσοστό του ΑΕΠ), όπως καταγράφεται από το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ). Παρά τη συνολική πρόοδο της Ελλάδας στις περιφερειακές επιδόσεις της στον τομέα της καινοτομίας, η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας εξακολουθεί να υστερεί σε ανταγωνιστικότητα σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο.</p>	<p>1.01 Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων της έρευνας και της καινοτομίας και αξιοποίηση των προηγμένων τεχνολογιών</p>	1.01.01 Δράσεις αναβάθμισης των υφιστάμενων και δημιουργίας νέων ερευνητικών υποδομών		<p>RCR102 Θέσεις έρευνας που δημιουργήθηκαν στις Υποστηριζόμενες οντότητες</p> <p>PSR016 Επιχειρήσεις που εντάσσονται σε προσκλήσεις που προκύπτουν από διαδικασία επιχειρηματικής ανακάλυψης</p>
			1.01.02 Ενίσχυση έρευνας επιχειρήσεων - ερευνητικών φορέων με έμφαση σε τομείς προτεραιότητας της στρατηγικής εξειδίκευσης	RCO01 Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις (από τις οποίες: πολύ μικρές, μικρές, μεσαίες, μεγάλες)	RCR02 Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη (από τις οποίες: επιχορηγήσεις, χρηματοδοτικά μέσα)
				RCO02 Επιχειρήσεις που υποστηρίζονται με επιχορηγήσεις	
				RCO10 Επιχειρήσεις που συνεργάζονται με ερευνητικούς οργανισμούς	RCR03 Μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) που εισάγουν καινοτομίες προϊόντων ή διαδικασιών

ΑΝΑΓΚΕΣ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ	Ε.Σ	Δράσεις	Εκροές	Αποτελέσματα
<ul style="list-style-type: none"> Ψηφιακή αναβάθμιση δημόσιων υπηρεσιών, ενίσχυση της προσβασιμότητάς τους στα ΑμεΑ, και αξιοποίηση δημόσιων δεδομένων Διασφάλιση ευρωζωνικής πρόσβασης υψηλής ταχύτητας σε δημόσιες υπηρεσίες και επιχειρήσεις 	<p>Η Ελλάδα εξακολουθεί να επιδεικνύει ισχυρή δέσμευση για τον ψηφιακό μετασχηματισμό των δημόσιων υπηρεσιών της και έχει σημειώσει, σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο ουσιαστική πρόοδο όσον αφορά τη μεταφορά των δημόσιων υπηρεσιών στο διαδίκτυο, <u>σύμφωνα με τις Συστάσεις Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, Έκθεση χώρας 2024 – Ελλάδα, Παράρτημα 10.</u></p> <p>Το παρόν πρόγραμμα περιλαμβάνει δράσεις για την ανάπτυξη προσβάσιμων σε όλους ψηφιακών εφαρμογών, συνεισφέροντας έτσι στον ευρύτερο ψηφιακό μετασχηματισμό των δημόσιων υπηρεσιών που υλοποιείται στη χώρα τα τελευταία χρόνια, όπως εντοπίζεται στο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο.</p>	1.02 Αξιοποίηση των οφελών της ψηφιοποίησης για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις, τους ερευνητικούς φορείς και τις Δημόσιες Αρχές	1.02.01 Ενίσχυση ανάπτυξης εφαρμογών και υπηρεσιών προς πολίτες και επιχειρήσεις	RCO14 Δημόσιοι οργανισμοί που υποστηρίζονται για την ανάπτυξη ψηφιακών υπηρεσιών, προϊόντων και διαδικασιών	RCR11 Χρήστες νέων και αναβαθμισμένων δημόσιων ψηφιακών υπηρεσιών, προϊόντων και διαδικασιών
<ul style="list-style-type: none"> Βελτίωση της ψηφιακής επιχειρηματικότητας, της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων Υποστήριξη διαφοροποίησης επιχειρήσεων που πλήττονται από την απολιγν/ση Αναβάθμιση δεξιοτήτων ανθρώπινου δυναμικού των επιχειρήσεων για την υποστήριξη της καινοτομικότητας, εξωστρέφειας και ψηφιακού μετασχηματισμού 	<p>Όσον αφορά την περιφερειακή ανταγωνιστικότητα, οι ελληνικές περιφέρειες παρουσιάζουν ανοδική τάση από το 2016, παραμένοντας ωστόσο κάτω από τον μ.ό. της ΕΕ, <u>σύμφωνα με τις Συστάσεις Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, Έκθεση χώρας 2024 – Ελλάδα, Παράρτημα 12.</u></p> <p>Το παρόν πρόγραμμα περιλαμβάνει παρεμβάσεις για την υποστήριξη υφιστάμενων, νεοφυών και νεοϊδρυθέντων επιχειρήσεων με στόχο τη μεγέθυνση και την ενίσχυση της εξωστρέφειας τους. Λαμβάνοντας υπόψη ότι το παραγωγικό μοντέλο της Περιφέρειας βρίσκεται σε μια διαδικασία μετασχηματισμού, λόγω του προγράμματος απολιγνιτοποίησης, αποτελεί ζητούμενο η ανάδειξη νέων δραστηριοτήτων υψηλής προστιθέμενης αξίας, ιδίως σε τομείς της ψηφιακής και πράσινης οικονομίας</p>	1.03 Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων	1.03.01 Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων	RCO01 Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις (από τις οποίες: πολύ μικρές, μικρές, μεσαίες, μεγάλες) RCO02 Επιχειρήσεις που υποστηρίζονται με επιχορηγήσεις RCO05 Νέες επιχειρήσεις που υποστηρίζονται RCO75 Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται	RCR01 Θέσεις εργασίας που δημιουργήθηκαν στις υποστηριζόμενες οντότητες RCR02 Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη (από τις οποίες: επιχορηγήσεις, χρηματοδοτικά μέσα) PSR998 Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης

	Οι Δράσεις έχουν ενεργοποιηθεί
	Οι Δράσεις δεν έχουν ενεργοποιηθεί

Π 1: Ενίσχυση του παραγωγικού και οικονομικού μετασχηματισμού της Δυτικής Μακεδονίας

ΕΣ 1.01 Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων της έρευνας και της καινοτομίας και αξιοποίηση των προηγμένων τεχνολογιών

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Έκθεσης του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, οι ανάγκες που είχαν διαπιστωθεί κατά τον σχεδιασμό του Προγράμματος, και είχαν εξειδικευτεί σε στόχους και δράσεις, παραμένουν επίκαιρες σε σχέση με τις τρέχουσες συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, όπως περιγράφεται στον Πίνακα 3.

Παρόλο που η Περιφέρεια διαθέτει εκπαιδευτικά ιδρύματα που παράγουν υψηλής ποιότητας έρευνα, όπως αποτυπώνεται στον μεγάλο αριθμό διεθνών δημοσιεύσεων, και παρουσιάζει σημαντική δραστηριότητα ΜμΕ που αναπτύσσουν ή υιοθετούν καινοτομίες, εξακολουθούν να υπάρχουν αδυναμίες σε κρίσιμους τομείς. Συγκεκριμένα, παρατηρείται χαμηλή επένδυση του παραγωγικού τομέα σε Έρευνα & Ανάπτυξη (Ε&Α), καθώς και περιορισμένη αξιοποίηση ψηφιακών τεχνολογιών από τις επιχειρήσεις της Περιφέρειας.

Επιπλέον, η έλλειψη ιδιωτικών επενδύσεων στην έρευνα και την καινοτομία αποτυπώνεται στην ένταση Ε&Α (δαπάνες Ε&Α ως ποσοστό του ΑΕΠ), όπως καταγράφεται από το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ). Παρά τη συνολική πρόοδο της Ελλάδας στις περιφερειακές επιδόσεις της στον τομέα της καινοτομίας, η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας εξακολουθεί να υστερεί σε ανταγωνιστικότητα σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο.

Οι προκλήσεις αυτές επιβεβαιώνουν ότι η ενίσχυση των δημόσιων υποδομών ΕΤΑΚ, η διασύνδεση των ερευνητικών αποτελεσμάτων με την επιχειρηματικότητα, η αύξηση των δαπανών Ε&Α από τις επιχειρήσεις, η δημιουργία μηχανισμών υποστήριξης νεοφυών επιχειρήσεων και η βελτίωση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση εξακολουθούν να αποτελούν βασικές προτεραιότητες για την Περιφέρεια.

Στο πλαίσιο αυτό, οι στόχοι του προγράμματος εστιάζουν στην αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων σε Ε&Α, μέσα από τη μεγαλύτερη μόχλευση των δημόσιων πόρων, καθώς και στην ενίσχυση των συνεργασιών των επιχειρήσεων με ακαδημαϊκά ιδρύματα και ερευνητικούς φορείς οι οποίες στην παρούσα φάση παραμένουν περιορισμένες. Οι παρεμβάσεις που έχουν επιλεγεί είναι κατάλληλες, καθώς αντιμετωπίζουν τις παραπάνω προκλήσεις αξιοποιώντας τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της Περιφέρειας.

Συγκεκριμένα, οι δράσεις:

1.01.01 – Ενίσχυση των υποδομών και δομών στήριξης ΕΤΑΚ.

1.01.02 – Ενίσχυση έρευνας επιχειρήσεων - ερευνητικών φορέων με έμφαση σε τομείς προτεραιότητας της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης

είναι κατάλληλες διότι:

- Ενισχύουν την αξιοποίηση του ισχυρού ερευνητικού οικοσυστήματος της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας.
- Προωθούν τη συνεργασία μεταξύ ερευνητικών φορέων και επιχειρήσεων, διευκολύνοντας τη μεταφορά τεχνολογίας.
- Δημιουργούν ευνοϊκές συνθήκες για αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων σε Ε&Α.

- Συμβάλλουν στην ενίσχυση του επιστημονικού προσωπικού που απασχολείται στην έρευνα και την καινοτομία.

Οι επιλεγμένοι δείκτες είναι κατάλληλοι, καθώς αποτυπώνουν με μετρήσιμο τρόπο την αποτελεσματικότητα της παρέμβασης και τη σύνδεσή της με τις διαπιστωμένες ανάγκες της Περιφέρειας. Παρόλο που η Δυτική Μακεδονία διαθέτει ένα ισχυρό ερευνητικό οικοσύστημα και υψηλής ποιότητας ερευνητικές υποδομές, εξακολουθούν να υπάρχουν αδυναμίες στην αξιοποίηση της έρευνας από τις επιχειρήσεις, στην ενίσχυση των ιδιωτικών επενδύσεων στην Έρευνα & Ανάπτυξη (Ε&Α) και στη δημιουργία μηχανισμών διασύνδεσης της καινοτομίας με την αγορά.

Οι δείκτες RCO06 (αύξηση του αριθμού των ερευνητών που εργάζονται σε υποστηριζόμενες ερευνητικές εγκαταστάσεις) και RCO10 (προώθηση συνεργασιών μεταξύ επιχειρήσεων και ερευνητικών οργανισμών) αντανακλούν την ανάγκη για ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού στην έρευνα και την αποτελεσματικότερη διασύνδεση της ερευνητικής δραστηριότητας με την επιχειρηματικότητα. Επιπλέον, οι δείκτες PCO16 (συμμετοχές θεσμικών φορέων σε διαδικασία επιχειρηματικής ανακάλυψης) και PSR016 (επιχειρήσεις που εντάσσονται σε προσκλήσεις που προκύπτουν από τη διαδικασία αυτή) διασφαλίζουν τη δημιουργία δικτύων συνεργασίας και τη μεταφορά τεχνολογίας στις επιχειρήσεις της Περιφέρειας.

Παράλληλα, οι δείκτες RCO01 (ενίσχυση επιχειρήσεων, με έμφαση στις ΜμΕ) και RCO02 (στήριξη επιχειρήσεων μέσω επιχορηγήσεων) προωθούν την καινοτομία, ενισχύοντας την επιχειρηματική δραστηριότητα και διευκολύνοντας την πρόσβαση των επιχειρήσεων σε χρηματοδοτικά εργαλεία. Η αποτελεσματικότητα της προσέγγισης αυτής αποτυπώνεται στους δείκτες αποτελέσματος RCR02 (ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη), επιβεβαιώνοντας τη μόχλευση των δημόσιων πόρων για την προσέλκυση ιδιωτικών κεφαλαίων, καθώς και RCR03 (ΜμΕ που εισάγουν καινοτομίες προϊόντων ή διαδικασιών), ο οποίος καταγράφει την πραγματική επίδραση των παρεμβάσεων στην ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων.

Επιπλέον, ο δείκτης RCR102 (Θέσεις έρευνας που δημιουργήθηκαν στις υποστηριζόμενες οντότητες) ενισχύει τη σύνδεση των παρεμβάσεων με την αγορά εργασίας, καταγράφοντας τον αριθμό των νέων θέσεων που προκύπτουν από την υποστήριξη της έρευνας και της καινοτομίας. Η συμπερίληψή του ενισχύει την προσέγγιση της περιφερειακής στρατηγικής, διασφαλίζοντας ότι η επένδυση στην έρευνα έχει άμεσο κοινωνικό και οικονομικό αντίκτυπο, συμβάλλοντας στην απασχόληση εξειδικευμένου επιστημονικού προσωπικού.

Συνεπώς, η λογική επιλογής των δεικτών διασφαλίζει ότι οι δράσεις ανταποκρίνονται στις διαπιστωμένες προκλήσεις, ενισχύουν τη σύνδεση της έρευνας με την παραγωγή και δημιουργούν ευνοϊκές συνθήκες για την ανάπτυξη της καινοτόμου επιχειρηματικότητας στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας.

Ε.Σ 1.02 Αξιοποίηση των οφελών της ψηφιοποίησης για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις, τους ερευνητικούς φορείς και τις Δημόσιες Αρχές.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Εκθεσης του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου οι ανάγκες που διαπιστώθηκαν κατά το σχεδιασμό του Προγράμματος και εξειδικεύτηκαν σε στόχους και δράσεις, παραμένουν επίκαιρες (Πίνακας 3). Η λογική της παρέμβασης είναι κατάλληλη, καθώς συνδέει άμεσα τις διαπιστωμένες ανάγκες με τους στόχους, τις δράσεις και τους δείκτες μέτρησης της αποτελεσματικότητάς της.

Η ανάγκη για ψηφιακή αναβάθμιση των δημόσιων υπηρεσιών, ενίσχυση της προσβασιμότητάς τους στα ΑμεΑ και αξιοποίηση των δημόσιων δεδομένων αποτυπώνεται στις διαπιστώσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, το οποίο επισημαίνει τη σημαντική πρόοδο της Ελλάδας στη μεταφορά των δημόσιων υπηρεσιών στο διαδίκτυο. Ωστόσο, η συνεχιζόμενη ενίσχυση αυτού του μετασχηματισμού είναι αναγκαία, ώστε να βελτιωθεί η προσβασιμότητα και η αποδοτικότητα των ψηφιακών υπηρεσιών προς πολίτες, επιχειρήσεις και δημόσιες αρχές.

Ο Ειδικός Στόχος 1.02, που αφορά την αξιοποίηση των οφελών της ψηφιοποίησης, ευθυγραμμίζεται με αυτές τις ανάγκες, καθώς επικεντρώνεται στην ενίσχυση της ανάπτυξης εφαρμογών και υπηρεσιών προς πολίτες και επιχειρήσεις (Δράση 1.02.01). Η υλοποίηση της δράσης αυτής αναμένεται να έχει άμεσο αντίκτυπο στη βελτίωση της προσβασιμότητας και της ποιότητας των ψηφιακών υπηρεσιών, διασφαλίζοντας την αξιοποίηση προηγμένων τεχνολογιών και την προώθηση της καινοτομίας.

Ο δείκτης εκρών RCO14 («Δημόσιοι οργανισμοί που υποστηρίζονται για την ανάπτυξη ψηφιακών υπηρεσιών, προϊόντων και διαδικασιών») είναι κατάλληλος, καθώς μετρά τη συμμετοχή και την υποστήριξη φορέων που υλοποιούν τον ψηφιακό μετασχηματισμό.

Ο δείκτης αποτελέσματος RCR11 «Χρήστες νέων και αναβαθμισμένων δημόσιων ψηφιακών υπηρεσιών, προϊόντων και διαδικασιών» είναι κατάλληλος, καθώς αποτυπώνει την πραγματική αξιοποίηση των ψηφιακών υπηρεσιών από τους πολίτες και τις επιχειρήσεις, επιτρέποντας τη μέτρηση του αντικτύπου των παρεμβάσεων στην καθημερινότητα των χρηστών.

Η επιλογή του δείκτη αυτού διασφαλίζει ότι η παρέμβαση δεν περιορίζεται μόνο στην τεχνική υλοποίηση ψηφιακών εφαρμογών, αλλά επικεντρώνεται στη διεύρυνση της χρήσης τους και στη βελτίωση της εμπειρίας των χρηστών. Η αύξηση του αριθμού των χρηστών αποτελεί ένδειξη της επιτυχίας των δράσεων ψηφιακού μετασχηματισμού, καθώς αντικατοπτρίζει τη βελτιωμένη προσβασιμότητα, αποδοτικότητα και χρηστικότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Συνεπώς, η παρέμβαση βασίζεται σε μια συνεκτική λογική, όπου οι ανάγκες οδηγούν σε στοχευμένες δράσεις και οι επιλεγμένοι δείκτες επιβεβαιώνουν τη συμβολή των δράσεων στη γενικότερη στρατηγική ψηφιακού μετασχηματισμού της χώρας.

Ε.Σ 1.03 Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων

Η ανάγκη για βελτίωση της ψηφιακής επιχειρηματικότητας, της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων προκύπτει από τις διαπιστώσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, το οποίο επισημαίνει ότι, παρά την ανοδική πορεία της περιφερειακής ανταγωνιστικότητας στην Ελλάδα από το 2016, οι ελληνικές περιφέρειες εξακολουθούν να βρίσκονται κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ. Παράλληλα, η απολιγνιτοποίηση επηρεάζει άμεσα το παραγωγικό μοντέλο της χώρας, καθιστώντας αναγκαία την υποστήριξη επιχειρήσεων που πλήττονται από αυτήν, καθώς και την αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού τους, ώστε να προσαρμοστούν στις απαιτήσεις της ψηφιακής και πράσινης οικονομίας.

Ο Ειδικός Στόχος 1.03, που αφορά την ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και τη δημιουργία θέσεων εργασίας, ανταποκρίνεται άμεσα στις διαπιστωμένες ανάγκες, προωθώντας παρεμβάσεις για την υποστήριξη υφιστάμενων,

νεοφυών και νεοϊδρυθέντων επιχειρήσεων. Η Δράση 1.03.01, η οποία εστιάζει στην ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, ενισχύει τη μετάβαση σε δραστηριότητες υψηλής προστιθέμενης αξίας, συμβάλλοντας στη βιωσιμότητα του νέου παραγωγικού μοντέλου.

Οι επιλεγμένοι δείκτες εκροών και αποτελέσματος είναι κατάλληλοι, καθώς αποτυπώνουν με μετρήσιμο τρόπο την αποτελεσματικότητα της παρέμβασης και τη σύνδεσή της με τις διαπιστωμένες ανάγκες της ελληνικής οικονομίας και επιχειρηματικότητας.

Οι δείκτες εκροών RCO01 («Υποστηριζόμενες επιχειρήσεις»), RCO02 («Επιχειρήσεις που υποστηρίζονται με επιχορηγήσεις»), RCO05 («Νέες επιχειρήσεις που υποστηρίζονται») και RCO75 («Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται») αποτυπώνει τη δέσμευση του Π-ΔΜ 2021-2027 στην ανάπτυξη των Χωρικών Στρατηγικών. Οι δείκτες αυτοί μετρούν τον αριθμό των ωφελούμενων επιχειρήσεων και παρέχουν αξιόπιστα δεδομένα για την πρόοδο της παρέμβασης, διασφαλίζοντας ότι οι ενισχύσεις κατευθύνονται αποτελεσματικά προς την ανάπτυξη και τη βιωσιμότητά τους.

Παράλληλα, οι δείκτες αποτελέσματος RCR01 («Θέσεις εργασίας που δημιουργήθηκαν στις υποστηριζόμενες οντότητες») και RCR02 («Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη») αποτυπώνουν την επίδραση των παρεμβάσεων στην αγορά εργασίας και στις επενδύσεις. Η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας αποτελεί βασικό μέτρο της επιτυχίας των δράσεων, ενώ η κινητοποίηση ιδιωτικών επενδύσεων λειτουργεί ως ένδειξη της ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας και της βιωσιμότητας των επιχειρήσεων. Επιπλέον, ο δείκτης PSR998 («Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης») αποτυπώνει τη συνεργασία και την εμπλοκή των σχετικών φορέων στη χάραξη στρατηγικής και την υλοποίηση των δράσεων, ενισχύοντας την εταιρική σχέση.

Συνολικά, οι δείκτες αυτοί διασφαλίζουν τη συστηματική παρακολούθηση των αποτελεσμάτων της παρέμβασης και επιτρέπουν τη συνεχή προσαρμογή της στρατηγικής με στόχο τη βελτίωση της ψηφιακής επιχειρηματικότητας, της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των ελληνικών. Συνεπώς, η σύνδεση των αναγκών, των στόχων, των δράσεων και των δεικτών είναι ορθολογική και καλά τεκμηριωμένη, υποστηρίζοντας μια συνεκτική παρέμβαση που αποσκοπεί στη συνολική ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών επιχειρήσεων.

5.2 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 2: Στήριξη της καθαρής ενέργειας και της πράσινης αειφόρου ανάπτυξης

5.2.1 Πορεία υλοποίησης Π2 (31.12.2024)

Η Προτεραιότητα 2 είναι η δεύτερη σημαντικότερη Προτεραιότητα σε χρηματοδοτική βαρύτητα στο πλαίσιο του Προγράμματος και έχει εξειδικευτεί σε ποσοστό 95%. Η Π2 έχει ενεργοποιηθεί σε υψηλό βαθμό: το ποσοστό των ενταγμένων έργων προς τον διαθέσιμο προϋπολογισμό της Π2, ανέρχεται σε ποσοστό 80% και αφορά τα εμπροσθοβαρή έργα. Οι συμβάσεις ανέρχονται σε €41.493.728 (49% επί του π/υ) και το ποσοστό απορρόφησης (πληρωμές προς π/υ) ανέρχεται σε 10,8%. Η πορεία υλοποίησης στο σύνολο της Προτεραιότητας είναι θετική. Οι δράσεις της Π2 **είναι σε συμφωνία με τους στόχους του ΕΣΕΚ**. Το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ) καθορίζει στρατηγικούς στόχους για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, την αύξηση της διείσδυσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ), την ενεργειακή αποδοτικότητα και την κυκλική οικονομία.

Ο Ε.Σ 2.01 Προώθηση της ενεργειακής απόδοσης και μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου αφορά δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας των δημοσίων υποδομών. Η βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας των δημόσιων κτιρίων συμβάλλει άμεσα στη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης και των εκπομπών CO₂, στοιχείο που αποτελεί κεντρικό στόχο του ΕΣΕΚ. Στο πλαίσιο του Ε.Σ 2.01 έχουν ενταχθεί 10 έργα ενεργειακών αναβαθμίσεων δημόσιων κτιρίων (ενεργοποίηση 77% επί του π/υ), οι συμβάσεις ανέρχονται σε ποσοστό 20,2% επί του π/υ και η απορρόφηση (πληρωμές προς π/υ) σε ποσοστό 3,4%.

- Ενεργοποιήθηκε η Δράση 2.01.01 «Δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας των δημοσίων υποδομών», έχουν ενταχθεί 10 έργα ενεργειακών αναβαθμίσεων δημόσιων κτιρίων (ενεργοποίηση 77% επί του π/υ), οι συμβάσεις ανέρχονται σε ποσοστό 20,2% επί του π/υ και η απορρόφηση (πληρωμές προς π/υ) σε ποσοστό 3%.

Ε.Σ 2.03 Ανάπτυξη έξυπνων ενεργειακών συστημάτων, δικτύων και εξοπλισμού αποθήκευσης εκτός ΔΕΔ-Ε (ενεργοποίηση 0%):

- Δεν ενεργοποιήθηκε η Δράση 2.03.01 Ανάπτυξη συστημάτων μεταφοράς και διανομής φυσικού αερίου

Ο Ε.Σ 2.04 συμπεριλαμβάνει δράσεις για την προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης του κινδύνου καταστροφών, της ανθεκτικότητας, λαμβάνοντας υπόψη προσεγγίσεις που βασίζονται στο οικοσύστημα. **Η προετοιμασία και θωράκιση απέναντι σε φυσικούς κινδύνους (π.χ. πλημμύρες, πυρκαγιές) υποστηρίζει τους στόχους του ΕΣΕΚ για προσαρμογή στις κλιματικές αλλαγές και μείωση των επιπτώσεων των ακραίων καιρικών φαινομένων**. Στο πλαίσιο του Ε.Σ 2.04 έχουν ενταχθεί 9 έργα (ενεργοποίηση 96%), οι συμβάσεις ανέρχονται σε ποσοστό 68% επί του π/υ και η απορρόφηση (πληρωμές προς π/υ) σε ποσοστό 14%.

- Ενεργοποιήθηκε η Δράση 2.04.01 Ενίσχυση της πρόληψης, της αντιμετώπισης και της διαχείρισης των φυσικών κινδύνων, έχουν ενταχθεί 9 έργα (ενεργοποίηση 96%), οι συμβάσεις ανέρχονται σε ποσοστό 68% επί του π/υ και η απορρόφηση (πληρωμές προς π/υ) σε ποσοστό 14%.

Ο **Ε.Σ 2.05** αφορά δράσεις για την προαγωγή της πρόσβασης στο νερό και της βιώσιμης διαχείρισης του νερού. Η **προστασία και ορθολογική διαχείριση των υδατικών πόρων είναι άμεσα συνδεδεμένες με τις πολιτικές προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή που προβλέπει το ΕΣΕΚ, καθώς οι μεταβαλλόμενες κλιματολογικές συνθήκες επηρεάζουν τη διαθεσιμότητα και την ποιότητα του νερού.** Στο πλαίσιο του **Ε.Σ 2.05** έχουν ενταχθεί 18 έργα (ενεργοποίηση 91%), οι συμβάσεις ανέρχονται σε ποσοστό 62% επί του π/υ και η απορρόφηση (πληρωμές προς π/υ) σε ποσοστό 15%.

- Ενεργοποιήθηκε η Δράση 2.05.01 Κατασκευή, αναβάθμιση και ορθολογική διαχείριση των υποδομών ύδρευσης, έχουν ενταχθεί 5 έργα (ενεργοποίηση 90%), οι συμβάσεις ανέρχονται σε ποσοστό 80% επί του π/υ και η απορρόφηση (πληρωμές προς π/υ) σε ποσοστό 26%.
- Ενεργοποιήθηκε η Δράση 2.05.02 Δράσεις των μέτρων του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής του Υδατικού Διαμερίσματος Δυτικής Μακεδονίας, έχουν ενταχθεί 9 έργα (ενεργοποίηση 94%), οι συμβάσεις ανέρχονται σε ποσοστό 69% επί του π/υ και η απορρόφηση (πληρωμές προς π/υ) σε ποσοστό 10%.
- Ενεργοποιήθηκε η Δράση 2.05.03 Δράσεις υποδομών διαχείρισης υγρών αποβλήτων, έχουν ενταχθεί 4 έργα (ενεργοποίηση 90%), οι συμβάσεις ανέρχονται σε ποσοστό 41% επί του π/υ και η απορρόφηση (πληρωμές προς π/υ) σε ποσοστό 4%.

Ο **Ε.Σ 2.06 Προαγωγή της μετάβασης σε μια κυκλική και σε αποδοτική ως προς τους πόρους οικονομία**, δεν έχει ενεργοποιηθεί, καθώς δεν είναι διαθέσιμη ακόμη η απαραίτητη διοικητική και επιχειρησιακή ικανότητα για την υλοποίησή του.

- Η Δράση 2.06.01 Προώθηση δράσεων πρόληψης, ελαχιστοποίησης, διαλογής και ανακύκλωσης των απορριμμάτων, δημιουργίας και διαχείρισης πράσινων σημείων, δεν έχει ενεργοποιηθεί.

5.2.2 Πορεία υλοποίησης δεικτών Π2 (31.12.2024)

Στον Πίνακα 4 παρουσιάζονται οι δείκτες εκροών που έχουν επιλεγεί για την Π2, καθώς και τα ορόσημα για το έτος 2024 και οι στόχοι για το έτος 2029. Έχουν τεθεί 11 ορόσημα από τα οποία επιτεύχθηκαν τα 7.

Πίνακας 4 Δείκτες εκροών Π2, 31.12.2024

Ε.Σ	Δείκτης Κωδ.	Δείκτης Τίτλος	Μονάδα Μέτρησης	Ορόσημο (2024)	Στόχος (2029)	Τιμή Στόχου Εντάξεις 31.12.2024	Παρατηρήσεις
2.01	RCO19	Δημόσια κτίρια με βελτιωμένη ενεργειακή απόδοση	Τετραγωνικά μέτρα	8.500	34.500	40.441,70	Επίτευξη Οροσήμου
2.03	PSO919	Δίκτυο διανομής - αποθήκευσης φυσικού αερίου που κατασκευάζεται ή αναβαθμίζεται	Χιλιόμετρα	33	152	0	
2.04	PSO903	Επενδύσεις σε εξοπλισμό πολιτικής προστασίας	Ευρώ	3.000.000	6.000.000	3.060.832	Επίτευξη Οροσήμου
2.04	PSO904	Επιφάνεια αντιπλημμυρικών έργων μη γειτνιαζόντων με υδάτινο περιβάλλον	τετραγωνικά χιλιόμετρα	9	15	34,37	Επίτευξη Οροσήμου
2.04	RCO25	Αντιπλημμυρικά έργα σε ακτές, όχθες ποταμών και λιμνών που κατασκευάστηκαν ή ενισχύθηκαν πρόσφατα	Χιλιόμετρα	6	21	7,83	Επίτευξη Οροσήμου
2.05	PSO897	Παρεμβάσεις για τη βιώσιμη διαχείριση των υδάτων	Παρεμβάσεις	6	10	13	Επίτευξη Οροσήμου
2.05	PSO906	Επενδύσεις σε υποδομές βελτίωσης της ποιότητας και εξοικονόμησης του πόσιμου ύδατος	Ευρώ	0	2.500.000	0	
2.05	RCO30	Μήκος νέων ή αναβαθμισμένων σωλήνων για τα συστήματα διανομής των δημόσιων δικτύων ύδρευσης	Χιλιόμετρα	200	250	170,96	
2.05	RCO31	Μήκος νέων ή αναβαθμισμένων σωλήνων για το δημόσιο δίκτυο συλλογής λυμάτων	Χιλιόμετρα	0	105	61,02	Επίτευξη Οροσήμου
2.05	RCO32	Νέα ή αναβαθμισμένη ικανότητα επεξεργασίας λυμάτων	Ισοδύναμο πληθυσμού	0	21.273	13.994	Επίτευξη Οροσήμου
2.06	RCO34	Πρόσθετη ικανότητα για την ανακύκλωση των αποβλήτων	Τόνοι/έτος	500	2.500	0	

Πίνακας 5 Δείκτες αποτελέσματος Π2,31.12.2024

Ειδικός Στόχος [Κωδικός]	Δείκτης Κωδ.	Δείκτης Τίτλος	Μονάδα Μέτρησης	Στόχος (2029)	Τιμή Στόχου Εντάξεις 31.12.2024
2.01	RCR26	Ετήσια κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας (εκ της οποίας: κατοικίες, δημόσια κτίρια, επιχειρήσεις, άλλα)	MWh/έτος	12.000	2.993,65.
2.01	RCR29	Εκτιμώμενες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου*	Τόνοι ισοδύναμου CO2/έτος	6.000	948,10.
2.03	PSR919	Πληθυσμός που εξυπηρετείται από κατασκευή, αναβάθμιση δικτύου διανομής ή και αποθήκευσης φυσικού αερίου	Άτομα	38.760	0
2.04	PSR120	Πληθυσμός που ωφελείται από δράσεις πρόληψης, αντιμετώπισης και διαχείρισης φυσικών κινδύνων	Άτομα	283.689	283.689
2.04	RCR35	Πληθυσμός που ωφελείται από αντιπλημμυρικά μέτρα	Άτομα	55.000	59.743
2.05	PSR897	Πληθυσμός που ωφελείται από παρεμβάσεις βιώσιμης διαχείρισης των υδάτων	Άτομα	283.689	283.689
2.05	RCR41	Πληθυσμός συνδεδεμένος σε βελτιωμένο δημόσιο δίκτυο ύδρευσης	Άτομα	91.000,0	83.883
2.05	RCR42	Πληθυσμός συνδεδεμένος σε τουλάχιστον δευτερεύον δημόσιο σύστημα επεξεργασίας λυμάτων	Άτομα	14.959	9.357
2.06	RCR47	Ανακυκλωμένα απόβλητα	Τόνοι/έτος	2.125	0

Τα ενταγμένα έργα μέχρι τις 31.12.2024 μας δίνουν μια θετική ένδειξη για την επίτευξη των στόχων του 2029. Ωστόσο, η πορεία των δεικτών αποτελέσματος θα μπορεί να εκτιμηθεί πληρέστερα με την περαιτέρω ενεργοποίηση της Προτεραιότητας και την ωρίμανση των παρεμβάσεων.

Για τον **ΕΣ: 2.01** και το δείκτη **RCO19: Δημόσια κτίρια με βελτιωμένη ενεργειακή απόδοση**, διευκρινίζεται ότι:

Ο υπολογισμός βασίζεται στην χρήση μοναδιαίου κόστους που έχει προσδιοριστεί από την Επιτελική Δομή στα 380€ / m² και το οποίο αναπροσαρμόζεται λαμβάνοντας υπόψη τις παρεμβάσεις στην ΠΔΜ στο πλαίσιο του ΠΕΠ 2014-2020 στα 430 € / m².

Επομένως, βάσει του προϋπολογισμού του ΕΣ 2.01, η **τιμή στόχου 2029** είναι: 15.000.000 / 430 = 34.884 ή **34.500 τετραγωνικά μέτρα**.

Έως την 31/12/2024, στην κατηγορία Δράσεων 2.01.01, εντάχθηκαν τα δέκα κάτωθι μεταφερόμενα έργα που δεν υπήρχαν στο σύνολό τους στον αρχικό σχεδιασμό και για τα

οποία η συνολική τιμή στόχου 2029 για τον δείκτη RCO19 είναι **40.441,7 τετραγωνικά μέτρα**.

Ενταγμένη Πράξη	Τίτλος Πράξης	Τιμή δείκτη RCO19 (στόχος 2029)
MIS 6002508 (μεταφερόμενο έργο)	Ενεργειακή αναβάθμιση κτιριακών υποδομών του Δήμου Γρεβενών	6.951,57 m ²
MIS 6002509 (μεταφερόμενο έργο)	Ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίου 1ου ΕΠΑΛ Σερβίων	4.430,52 m ²
MIS 6002726 (μεταφερόμενο έργο)	Δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας δημοσίων υποδομών Δήμου Νεστορίου	3.680,24 m ²
MIS 6003393 (μεταφερόμενο έργο)	ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΕΙΟΥ ΤΣΟΤΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΣΙΣΑΝΙΟΥ ΚΑΙ ΣΙΑΤΙΣΤΗΣ	618,54 m ²
MIS 6003507 (μεταφερόμενο έργο)	ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΤΣΟΤΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΒΟΪΟΥ	1.295,52 m ²
MIS 6003519 (μεταφερόμενο έργο)	Ενεργειακή αναβάθμιση δημοσίων κτιρίων Δήμου Άργους Ορεστικού	1.700,93 m ²
MIS 6003526 (μεταφερόμενο έργο)	Ενεργειακή Αναβάθμιση Σκαπέρδειου Δημοτικού Μεγάρου Καστοριάς	1.577,35 m ²
MIS 6004442 (μεταφερόμενο έργο)	Ενεργειακές αναβαθμίσεις Σχολικών Μονάδων Δήμου Φλώρινας	14.727,25 m ²
MIS 6004497 (μεταφερόμενο έργο)	ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΚΤΙΡΙΟΥ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΥ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	524,84 m ²
MIS 6004828 (μεταφερόμενο έργο)	ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΗΡΙΟΥ Π.Ε. ΦΛΩΡΙΝΑΣ	4.934,94 m ²
ΣΥΝΟΛΟ		40.441,70 m²

Οι τιμές των δεικτών υπολογίστηκαν βάσει των στοιχείων του Πιστοποιητικού Ενεργειακής Απόδοσης (ΠΕΑ) κατά την ένταξη των μεταφερόμενων έργων από τους Τελικούς Δικαιούχους.

Για τον **ΕΣ: 2.04** και το δείκτη **RCR35: Πληθυσμός που ωφελείται από αντιπλημμυρικά έργα**, διευκρινίζεται ότι:

Σύμφωνα με το μεθοδολογικό έγγραφο του εγκεκριμένου προγράμματος 2021-2027, η **τιμή στόχου** για το 2029 εκτιμάται σε περίπου **55.000 άτομα** βάση του πληθυσμού των οικισμών που σχετίζονται ως προς τα πλημμυρικά φαινόμενα και σύμφωνα με την χωροθέτηση των ώριμων και υπό ωρίμανση έργων που αναμένεται να υλοποιηθούν.

Έως την 31/12/2024, στην κατηγορία Δράσεων 2.04.01, εντάχθηκαν τα τρία κάτωθι μεταφερόμενα έργα για τα οποία η συνολική τιμή στόχου 2029 για τον δείκτη RCR35 είναι **59.743 άτομα**.

Ενταγμένη Πράξη	Τίτλος Πράξης	Τιμή δείκτη RCR35 (στόχος 2029)
MIS 6016322 (μεταφερόμενο έργο)	ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΠΛΗΜΜΥΡΙΚΩΝ ΠΑΡΟΧΩΝ ΧΕΙΜΑΡΡΟΥ ΘΟΛΟΛΑΚΚΑ- Β' ΦΑΣΗ	5.400 άτομα
MIS 6016323 (μεταφερόμενο έργο)	ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗ ΚΟΙΤΗΣ ΠΟΤΑΜΟΥ ΑΛΙΑΚΜΟΝΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΔΑΣΥΛΛΙΟΥ – ΣΚΑΛΚΗΣ ΑΡΓΟΥΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟΥ – ΔΗΜΟΥ ΑΡΓΟΥΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟΥ (Β' ΦΑΣΗ)	11.739 άτομα
MIS 6016365 (μεταφερόμενο έργο)	ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΝΟΤΙΟΔΥΤΙΚΗΣ ΠΛΕΥΡΑΣ ΠΟΛΗΣ ΚΟΖΑΝΗΣ	42.604 άτομα
ΣΥΝΟΛΑ		59.743 άτομα

5.2.3 Σχεδιασμός και Στρατηγική Π2

ΑΝΑΓΚΕΣ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ	Ε.Σ	Δράσεις	Εκροές	Αποτελέσματα
Προώθηση της ενεργειακής αποδοτικότητας για την αντιμετώπιση των κλιματικών συνθηκών με έναν περισσότερο οικονομικά και οικολογικά τρόπο 2.01	Οι ανάγκες και δράσεις παραμένουν επίκαιρες καθώς εστιάζουν στην ενεργειακή αναβάθμιση δημόσιων κτιρίων, αναδεικνύοντας τη δέσμευση της Περιφέρειας στο συγκεκριμένο τομέα, που συνάδει με τις επιτακτικές ανάγκες που εντοπίζει το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο σε σχέση με τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας στον οικιστικό τομέα. Στην κατεύθυνση αυτή είναι κρίσιμο να ληφθεί υπόψη ότι η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, λόγω των κλιματολογικών συνθηκών, έχει μεγάλες ανάγκες θέρμανσης των κτιρίων της, συγκριτικά με τις λοιπές Περιφέρειες της χώρας. <u>σύμφωνα με τις Συστάσεις Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, Έκθεση χώρας 2024 – Ελλάδα, Παράρτημα 17.</u>	2.01 - Προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης και μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου	2.01.01 Δράσεις εξοικονόμησης των δημοσίων υποδομών	RCO19 Δημόσια κτίρια με βελτιωμένη ενεργειακή απόδοση	RCR26 Ετήσια κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας (εκ της οποίας: κατοικίες, δημόσια κτίρια, επιχειρήσεις, άλλα) RCR29 Εκτιμώμενες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου
Η προσθήκη του ειδικού στόχου 2.03 ενισχύει την επίτευξη των στόχων του ΑΠ 2, καθώς: <ul style="list-style-type: none"> • Συμβάλλει στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης. • Είναι απαραίτητη για τη μεταλινιτική μετάβαση της Δυτικής Μακεδονίας. • Συνδέεται άμεσα με την πολιτική της ΕΕ και τις κατευθύνσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. • Αφορά μεταφερόμενο έργο (από την προηγούμενη ΠΠ) 		2.03 - Ανάπτυξη έξυπνων ενεργειακών συστημάτων, δικτύων και εξοπλισμού αποθήκευσης εκτός ΔΕΔ-Ε	2.03.01. Ανάπτυξη συστημάτων μεταφοράς και διανομής φυσικού αερίου	PSO919 Δίκτυο διανομής - αποθήκευσης φυσικού αερίου που κατασκευάζεται ή αναβαθμίζεται	PSR919 Πληθυσμός που εξυπηρετείται από κατασκευή, αναβάθμιση δικτύου διανομής ή και αποθήκευσης φυσικού αερίου
Ενίσχυση της πρόληψης, της αντιμετώπισης και της διαχ/σης των πλημμυρικών φαινομένων,	Λόγω της αυξημένης συχνότητας ακραίων φυσικών φαινομένων, οι επενδύσεις στον τομέα της πρόληψης και της ετοιμότητας έναντι των κινδύνων που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή είναι καίριας σημασίας. Στο πλαίσιο αυτό απαιτείται η ευρύτερη χρήση προσεγγίσεων που βασίζονται στο οικοσύστημα για την ενίσχυση της βιωσιμότητας και της οικονομικής αποδοτικότητας, τη βελτίωση της	2.04 - Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης του κινδύνου καταστροφών, της ανθεκτικότητας,	2.04.01. Ενίσχυση της πρόληψης, της αντιμετώπισης και της διαχείρισης των φυσικών κινδύνων	RCO25 Αντιπλημμυρικά έργα σε ακτές, όχθες ποταμών και λιμνών που κατασκευάστηκαν ή ενισχύθηκαν πρόσφατα	RCR35 Πληθυσμός που ωφελείται από αντιπλημμυρικά μέτρα PSR120 Πληθυσμός που

ΑΝΑΓΚΕΣ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ	Ε.Σ	Δράσεις	Εκροές	Αποτελέσματα
δασικών πυρκαγιών και άλλων φυσικών κινδύνων 2.04	<p>ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή και τη διασφάλιση των στόχων για τη βιοποικιλότητα, <u>σύμφωνα με τις Συστάσεις Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, Έκθεση χώρας 2024 – Ελλάδα, Παράρτημα 7.</u></p> <p>Το παρόν πρόγραμμα περιλαμβάνει παρεμβάσεις που συνάδουν με τις συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, καθώς εστιάζουν τόσο στην πρόληψη όσο και στην αντιμετώπιση ακραίων φυσικών φαινομένων, σε συμφωνία και με τις υφιστάμενες διαπιστωμένες ανάγκες που συμπεριλαμβάνονται στο Πρόγραμμα. Επιπλέον υποστηρίζει δράσεις και έργα για την πρόληψη των κινδύνων (π.χ. αντιπλημμυρικά και αντιδιαβρωτικά έργα κλπ), προωθώντας και υιοθετώντας, όπου είναι εφικτό, προσεγγίσεις με βάση το οικοσύστημα (ecosystem based approaches). Επιπλέον η χρηματοδότηση για προμήθειες εξοπλισμού, κυρίως μηχανημάτων για τον εκχιονισμό και χωματοургικών μηχανημάτων αναμένεται να λειτουργήσουν θετικά στην αντιμετώπιση/περιορισμό των επιπτώσεων των σχετιζόμενων με το κλίμα φυσικών κινδύνων (π.χ. πλημμύρες, χιονοπτώσεις).</p>	<p>λαμβάνοντας υπόψη προσεγγίσεις που βασίζονται στο οικοσύστημα</p>		<p>PSO904 Επιφάνεια αντιπλημμυρικών έργων μη γειτνιαζόντων με υδάτινο περιβάλλον</p> <p>PSO903 Επενδύσεις σε εξοπλισμό πολιτικής προστασίας</p>	<p>ωφελείται από δράσεις πρόληψης, αντιμετώπισης και διαχείρισης φυσικών κινδύνων</p>
Επέκταση –αναβάθμιση υποδομών ύδρευσης, διαχ/σης λυμάτων και υποστήριξη δράσεων διαχ/σης των υδατικών πόρων με την ενσωμάτωση σύγχρονων πρακτικών και τεχνολογικών εργαλείων, με στόχο τη βελτίωση της κατάστασης των	<p>Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο (Παράρτημα 17), εντοπίζει σημαντικά προβλήματα και δυσλειτουργίες που αφορούν τη διαχείριση και λειτουργία του τομέα των υδάτων, ενδεικτικά εντοπίζονται:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Έλλειψη στρατηγικού σχεδιασμού, κατακερματισμός του προγραμματισμού και απουσία ιεράρχησης των προτεραιοτήτων, • Βραδείς ρυθμοί υλοποίησης των έργων, σε συνδυασμό με ελλείψεις όσον αφορά στη λειτουργία και συντήρηση των υποδομών λυμάτων, • Περιορισμένη σύνδεση των ιδιωτικών κατοικιών με τα δίκτυα αποχέτευσης. 	<p>2.05 - Προαγωγή της πρόσβασης στην ύδρευση και της βιώσιμης διαχείρισης του νερού</p>	<p>2.05.01 Κατασκευή, αναβάθμιση και ορθολογική διαχείριση των υποδομών ύδρευσης.</p>	<p>RCO30 Μήκος νέων ή αναβαθμισμένων σωλήνων για τα συστήματα διανομής των δημόσιων δικτύων ύδρευσης</p> <p>PSO906 Επενδύσεις σε</p>	<p>RCR41 Πληθυσμός συνδεδεμένος σε βελτιωμένο δημόσιο δίκτυο ύδρευσης</p>

ΑΝΑΓΚΕΣ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ	Ε.Σ	Δράσεις	Εκροές	Αποτελέσματα
υδατικών σωμάτων και την επίτευξη των στόχων του Σχ. Διαχ/σης 2.05	Το παρόν Πρόγραμμα περιλαμβάνει παρεμβάσεις για την ανάπτυξη στρατηγικού σχεδιασμού στον τομέα των υδάτων καθώς και την υλοποίηση έργων επέκτασης και αναβάθμισης του δικτύου ύδρευσης και αποχέτευσης της Περιφέρειας, οι οποίες δυνητικά θα μπορούσαν να συμβάλουν στην αντιμετώπιση των προβλημάτων που εντοπίζει το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο στον τομέα των υδάτων			υποδομές βελτίωσης της ποιότητας και εξοικονόμησης του πόσιμου ύδατος	
			2.05.02 Δράσεις των μέτρων του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής του Υδατικού Διαμερίσματος ΔΜ	PSO897 Παρεμβάσεις για τη βιώσιμη διαχείριση των υδάτων	PSR897 Πληθυσμός που ωφελείται από παρεμβάσεις βιώσιμης διαχείρισης των υδάτων
			2.05.03 Δράσεις υποδομών διαχείρισης υγρών αποβλήτων	RCO31 Μήκος νέων ή αναβαθμισμένων σωλήνων για το δημόσιο δίκτυο συλλογής λυμάτων RCO32 Νέα ή αναβαθμισμένη ικανότητα επεξεργασίας λυμάτων	RCR42 Πληθυσμός συνδεδεμένος σε τουλάχιστον δευτερεύον δημόσιο σύστημα επεξεργασίας λυμάτων

ΑΝΑΓΚΕΣ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ	Ε.Σ	Δράσεις	Εκροές	Αποτελέσματα
Προαγωγή της μετάβασης σε κυκλική οικονομία και σε αποδοτική ως προς τους πόρους οικονομία	<p>Σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο (Παράρτημα 9 , 6 και 17):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η Ελλάδα εξακολουθεί να βασίζεται σε πολύ μεγάλο βαθμό στην υγειονομική ταφή, με αποτέλεσμα να παρουσιάζει συστηματική αδυναμία επίτευξης των στόχων ανακύκλωσης της ΕΕ. • Ο ρυθμός μετάβασης της Ελλάδας σε μια κυκλική οικονομία είναι ανεπαρκής και η χώρα έχει περιθώριο να βελτιώσει τη διαχείριση των αποβλήτων και το ποσοστό ανάκτησης και ανακύκλωσής τους • Απαιτούνται ισχυρά μέτρα για την οικονομική αποδοτικότητα και την ορθή λειτουργία του τομέα των αποβλήτων. Συστήνεται να δοθεί προτεραιότητα στην ανάπτυξη σύγχρονων υποδομών ανακύκλωσης και χωριστής συλλογής αποβλήτων. • Είναι σημαντικό να ενισχυθεί η ικανότητα των δικαιούχων (περιφερειακές ενώσεις διαχείρισης αποβλήτων και δήμοι), συμπεριλαμβανομένης της στελέχωσης. <p>Το πρόγραμμα εστιάζει στην επέκταση των πράσινων σημείων και γωνιών ανακύκλωσης, συνάδοντας με τις συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου το οποίο προτεραιοποιεί την ανάγκη επέκτασης υποδομών ανακύκλωσης και χωριστής συλλογής αποβλήτων.</p>	RSO2.06 - Προαγωγή της μετάβασης σε κυκλική οικονομία και σε αποδοτική ως προς τους πόρους οικονομία	2.06.01 Προώθηση δράσεων πρόληψης, ελαχιστοποίησης, διαλογής και ανακύκλωσης των απορριμμάτων, δημιουργίας και διαχείρισης των πράσινων σημείων	RCO34 Πρόσθετη ικανότητα για την ανακύκλωση των αποβλήτων	RCR47 Ανακυκλωμένα απόβλητα

ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΠΙΝΑΚΑ	
	Οι Δράσεις έχουν ενεργοποιηθεί
	Οι Δράσεις δεν έχουν ενεργοποιηθεί

Π2 Στήριξη της πράσινης και αειφόρου ανάπτυξης στην Δυτική Μακεδονία

Ε.Σ 2.01 - Προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης και μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου

Οι διαπιστωμένες ανάγκες της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας παραμένουν επίκαιρες, καθώς συνεχίζουν να εστιάζουν στην ενεργειακή αναβάθμιση των δημόσιων κτιρίων, με στόχο τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Η προσέγγιση αυτή συνάδει με τις επιτακτικές ανάγκες που επισημαίνει το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο και συγκεκριμένα η Έκθεση Χώρας 2024 – Ελλάδα (Παράρτημα 17), η οποία αναγνωρίζει τη σημασία της μείωσης της κατανάλωσης ενέργειας στον οικιστικό τομέα. Επιπλέον, η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, λόγω των ιδιαίτερων κλιματολογικών συνθηκών, εμφανίζει αυξημένες ανάγκες θέρμανσης των κτιρίων της γεγονός που καθιστά κρίσιμη την εφαρμογή δράσεων ενεργειακής απόδοσης.

Ο σχεδιασμός της παρέμβασης, ο οποίος βασίζεται στη σύνδεση αναγκών, στόχων και δράσεων, είναι κατάλληλος και ανταποκρίνεται στις προτεραιότητες της Περιφέρειας. Συγκεκριμένα:

Ο Ειδικός Στόχος 2.01 (Προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης και μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου) είναι πλήρως ευθυγραμμισμένος με τις ανάγκες της Περιφέρειας και τις ευρωπαϊκές κατευθύνσεις για ενεργειακή απόδοση και αφορά δράσεις που εξειδικεύουν και υποστηρίζουν την επίτευξή του. Συγκεκριμένα, η Δράση 2.01.01 επικεντρώνεται στη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης των δημόσιων κτιρίων, συμβάλλοντας άμεσα στην επίτευξη του στόχου για ενεργειακή απόδοση.

Οι δείκτες εκροών και αποτελέσματος που έχουν επιλεγεί για τη Δράση 2.01.01 (Δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας δημόσιων υποδομών) αξιολογούνται ως κατάλληλοι για την αποτύπωση της προόδου και της αποτελεσματικότητας των δράσεων:

- Δείκτης Εκροών (RCO19): Μετρά τον αριθμό των δημόσιων κτιρίων που έχουν βελτιώσει την ενεργειακή τους απόδοση, που αποτελεί άμεση ένδειξη της επιτυχής υλοποίησης της δράσης.

Δείκτες Αποτελέσματος (RCR26, RCR29):

- Ο δείκτης RCR26 αποτυπώνει τη μείωση της ετήσιας κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας, επιτρέποντας την αξιολόγηση της εξοικονόμησης ενέργειας.
- Ο δείκτης RCR29 καταγράφει τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, επιβεβαιώνοντας την περιβαλλοντική συνεισφορά της παρέμβασης.

Ε.Σ 2.03 - Ανάπτυξη έξυπνων ενεργειακών συστημάτων, δικτύων και εξοπλισμού αποθήκευσης εκτός ΔΕΔ-Ε

Η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, λόγω του μεταβατικού ενεργειακού της χαρακτήρα, απαιτεί στοχευμένες παρεμβάσεις που θα επιτρέψουν την προοδευτική απεξάρτηση από τις ρυπογόνες πηγές ενέργειας και την ενσωμάτωση σύγχρονων ενεργειακών τεχνολογιών.

Ο σχεδιασμός της παρέμβασης στηρίζεται στην άμεση συσχέτιση αναγκών, στόχων και δράσεων, γεγονός που εξασφαλίζει την αποτελεσματική ανταπόκριση στις προκλήσεις της Περιφέρειας. Συγκεκριμένα:

Ο Ειδικός Στόχος 2.03 (Ανάπτυξη έξυπνων ενεργειακών συστημάτων, δικτύων και εξοπλισμού αποθήκευσης εκτός ΔΕΔ-Ε) ευθυγραμμίζεται πλήρως με τις προτεραιότητες της Περιφέρειας, καθώς περιλαμβάνει δράσεις που εξειδικεύουν και στηρίζουν την επίτευξή του. Στο πλαίσιο αυτό, η Δράση 2.03.01 (Ανάπτυξη συστημάτων μεταφοράς και διανομής φυσικού αερίου) ενισχύει τη συνολική ενεργειακή στρατηγική μέσω της ανάπτυξης και αναβάθμισης του δικτύου φυσικού αερίου, διασφαλίζοντας τη βελτίωση της ενεργειακής υποδομής και τη σταδιακή μείωση της εξάρτησης από πιο ρυπογόνες πηγές ενέργειας.

Οι δείκτες εκροών και αποτελέσματος που έχουν επιλεγεί για τη Δράση 2.03.01 αξιολογούνται ως κατάλληλοι για την αποτύπωση της προόδου και της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων:

- Δείκτης Εκροών (PSO919): Καταγράφει το δίκτυο διανομής ή αποθήκευσης φυσικού αερίου που κατασκευάζεται ή αναβαθμίζεται, προσφέροντας σαφή εικόνα για την υλοποίηση της δράσης.
- Δείκτης Αποτελέσματος (PSR919): Αξιολογεί τον πληθυσμό που εξυπηρετείται από το νέο ή αναβαθμισμένο δίκτυο, επιτρέποντας την εκτίμηση της πραγματικής κοινωνικοοικονομικής επίδρασης της δράσης.

Ε.Σ - 2.04 - Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης του κινδύνου καταστροφών, της ανθεκτικότητας, λαμβάνοντας υπόψη προσεγγίσεις που βασίζονται στο οικοσύστημα

Οι διαπιστωμένες ανάγκες της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας παραμένουν επίκαιρες, καθώς η αυξημένη συχνότητα ακραίων φυσικών φαινομένων επιβάλλει τη συνεχή ενίσχυση των πολιτικών πρόληψης, αντιμετώπισης και διαχείρισης κινδύνων που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή. Σύμφωνα με τις Συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου (Έκθεση χώρας 2024 – Ελλάδα, Παράρτημα 7), απαιτείται ευρύτερη χρήση προσεγγίσεων που βασίζονται στο οικοσύστημα, ώστε να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα, η οικονομική αποδοτικότητα και η ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή. Η Περιφέρεια, μέσω των παρεμβάσεων που υλοποιεί, ενισχύει την ανθεκτικότητα των υποδομών της, εξασφαλίζοντας την προστασία τόσο του πληθυσμού όσο και των φυσικών οικοσυστημάτων.

Ο σχεδιασμός της παρέμβασης είναι κατάλληλος, καθώς ευθυγραμμίζεται τόσο με τις εθνικές όσο και με τις ευρωπαϊκές στρατηγικές για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και την πρόληψη φυσικών κινδύνων. Συγκεκριμένα:

Ο Ειδικός Στόχος 2.04 προωθεί την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, τη μείωση των κινδύνων και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας, λαμβάνοντας υπόψη προσεγγίσεις που βασίζονται στο οικοσύστημα. Εξειδικεύεται στη Δράση 2.04.01 (Ενίσχυση της πρόληψης, της Αντιμετώπισης και της διαχείρισης των φυσικών κινδύνων) η οποία περιλαμβάνει έργα αντιπλημμυρικής προστασίας, ενίσχυση των υποδομών πρόληψης και διαχείρισης φυσικών καταστροφών, καθώς και προμήθεια εξοπλισμού πολιτικής προστασίας, στοιχεία που συνδυαστικά διαμορφώνουν ένα ολοκληρωμένο σχέδιο παρέμβασης.

Οι επιλεγμένοι δείκτες είναι κατάλληλοι, καθώς αποτυπώνουν άμεσα και μετρήσιμα την αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων:

Δείκτες Εκροών

- RCO25 (Αντιπλημμυρικά έργα σε ακτές, όχθες ποταμών και λιμνών που κατασκευάστηκαν ή ενισχύθηκαν) και PSO904 (Επιφάνεια αντιπλημμυρικών έργων μη γειτνιαζόντων με υδάτινο περιβάλλον): Μετρούν την υλοποίηση φυσικών υποδομών που συμβάλλουν στην πρόληψη πλημμυρικών φαινομένων.
- PSO903 (Επενδύσεις σε εξοπλισμό πολιτικής προστασίας): Αποτυπώνει την προμήθεια απαραίτητου εξοπλισμού για την άμεση αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών, ενισχύοντας την επιχειρησιακή ετοιμότητα.
- PSO904 (Επιφάνεια αντιπλημμυρικών έργων μη γειτνιαζόντων με υδάτινο περιβάλλον): Καταγράφει την έκταση των αντιπλημμυρικών παρεμβάσεων που δεν γειτνιάζουν άμεσα με υδάτινα περιβάλλοντα, ενισχύοντας την προληπτική προστασία έναντι πλημμυρών σε ευρύτερες περιοχές.

Δείκτες Αποτελέσματος

- RCR35 (Πληθυσμός που ωφελείται από αντιπλημμυρικά μέτρα): Καταγράφει τον αριθμό των πολιτών που προστατεύονται άμεσα ή έμμεσα από τις παρεμβάσεις αντιπλημμυρικής θωράκισης, επιτρέποντας τη μέτρηση του κοινωνικού αντικτύπου των δράσεων.
- PSR120 (Πληθυσμός που ωφελείται από δράσεις πρόληψης, αντιμετώπισης και διαχείρισης φυσικών κινδύνων): Αποτυπώνει το σύνολο των κατοίκων που επωφελούνται από τη βελτίωση της ανθεκτικότητας των υποδομών και των υπηρεσιών διαχείρισης φυσικών καταστροφών.

Οι δείκτες αυτοί διασφαλίζουν τη μετρήσιμη αποτύπωση της συνεισφοράς των παρεμβάσεων στη μείωση των επιπτώσεων των φυσικών καταστροφών και στην προστασία του πληθυσμού, καθιστώντας τον σχεδιασμό της παρέμβασης συνεκτικό και αποτελεσματικό.

Ε.Σ 2.05 - Προαγωγή της πρόσβασης στην ύδρευση και της βιώσιμης διαχείρισης του νερού

Οι διαπιστωμένες ανάγκες της Περιφέρειας παραμένουν επίκαιρες, καθώς εξακολουθούν να υφίστανται σημαντικές προκλήσεις στη διαχείριση των υδάτινων πόρων, την αποδοτική λειτουργία των υποδομών ύδρευσης και αποχέτευσης, καθώς και την εφαρμογή βιώσιμων πρακτικών για την προστασία των υδατικών σωμάτων. Οι ανάγκες αυτές επιβεβαιώνονται από το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο, το οποίο εντοπίζει ελλείψεις στον στρατηγικό σχεδιασμό, καθυστερήσεις στην υλοποίηση έργων και περιορισμένη πρόσβαση του πληθυσμού σε βελτιωμένα δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης. Συνεπώς, οι προτεινόμενες παρεμβάσεις κρίνονται αναγκαίες και επίκαιρες για την αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων.

Ο σχεδιασμός του Προγράμματος, ακολουθεί μια σαφή λογική αλληλουχία (ανάγκες – στόχοι – δράσεις), καθιστώντας την καταλληλότητα της λογικής της παρέμβασης ισχυρή. Συγκεκριμένα, οι δράσεις που προτείνονται εστιάζουν στη βελτίωση των υποδομών ύδρευσης, στη διαχείριση των υγρών αποβλήτων και στην εφαρμογή στρατηγικών για τη βιώσιμη διαχείριση των υδατικών πόρων. Αυτές οι παρεμβάσεις συνδέονται άμεσα με τους διαπιστωμένους στόχους του προγράμματος, όπως η προαγωγή της πρόσβασης στο πόσιμο νερό, η βελτίωση της ποιότητας των υδάτων και η αύξηση του πληθυσμού που εξυπηρετείται από αποδοτικά και βιώσιμα συστήματα διαχείρισης νερού. Επιπλέον, το πρόγραμμα δίνει

έμφαση στην ανάπτυξη των αναγκαίων υποδομών και στη βελτίωση της ικανότητας των τοπικών φορέων να διαχειρίζονται αποτελεσματικά τους υδάτινους πόρους, αντιμετωπίζοντας έτσι και τις ελλείψεις που εντοπίζονται στη λειτουργία και συντήρηση των συστημάτων ύδρευσης και αποχέτευσης.

Η καταλληλότητα των δεικτών εκροών και αποτελέσματος αξιολογείται ως επαρκής, καθώς αποτυπώνουν με σαφήνεια τη συνεισφορά των παρεμβάσεων στη βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων:

Δείκτες Εκροών

- RCO30 (Μήκος νέων ή αναβαθμισμένων σωλήνων για τα συστήματα διανομής των δημόσιων δικτύων ύδρευσης): Μετρά τη βελτίωση των υποδομών ύδρευσης, διασφαλίζοντας την πρόσβαση σε ασφαλές και ποιοτικό πόσιμο νερό.
- RCO31 (Μήκος νέων ή αναβαθμισμένων σωλήνων για το δημόσιο δίκτυο συλλογής λυμάτων): Καταγράφει την αναβάθμιση των υποδομών αποχέτευσης, συμβάλλοντας στην ορθολογική διαχείριση των υγρών αποβλήτων.
- RCO32 (Νέα ή αναβαθμισμένη ικανότητα επεξεργασίας λυμάτων): Αποτυπώνει την αύξηση της δυναμικότητας των εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων, ενισχύοντας τη βιωσιμότητα της διαχείρισης των υδατικών πόρων.
- PSO897 (Παρεμβάσεις για τη βιώσιμη διαχείριση των υδάτων): Εστιάζει στη συνολική στρατηγική και τις επενδύσεις για την ορθολογική διαχείριση των διαθέσιμων υδατικών πόρων.
- PSO906 (Επενδύσεις σε υποδομές βελτίωσης της ποιότητας και εξοικονόμησης του πόσιμου ύδατος): Καταγράφει τις επενδύσεις σε τεχνολογίες και έργα που διασφαλίζουν τη διαθεσιμότητα και την ποιότητα του πόσιμου νερού.

Δείκτες Αποτελέσματος

- RCR41 (Πληθυσμός συνδεδεμένος σε βελτιωμένο δημόσιο δίκτυο ύδρευσης): Αποτυπώνει τον αριθμό των πολιτών που επωφελούνται από την αναβάθμιση των υποδομών ύδρευσης, ενισχύοντας την πρόσβαση σε ποιοτικό νερό.
- RCR42 (Πληθυσμός συνδεδεμένος σε τουλάχιστον δευτερεύον δημόσιο σύστημα επεξεργασίας λυμάτων): Μετρά την αύξηση του πληθυσμού που εξυπηρετείται από αποτελεσματικά συστήματα επεξεργασίας λυμάτων, περιορίζοντας τους περιβαλλοντικούς κινδύνους.
- PSR897 (Πληθυσμός που ωφελείται από παρεμβάσεις βιώσιμης διαχείρισης των υδάτων): Καταγράφει το συνολικό αντίκτυπο των παρεμβάσεων στη βελτίωση της διαχείρισης των υδατικών πόρων και της ποιότητας ζωής των πολιτών.

Ε.Σ 2.06 - Προαγωγή της μετάβασης σε κυκλική οικονομία και σε αποδοτική ως προς τους πόρους οικονομία.

Η προώθηση της κυκλικής οικονομίας και η αποδοτική διαχείριση των πόρων αποτελούν κρίσιμες προτεραιότητες, καθώς η Ελλάδα συνεχίζει να αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις στη διαχείριση αποβλήτων. Η υψηλή εξάρτηση από την υγειονομική ταφή έχει ως αποτέλεσμα τη συστηματική αδυναμία επίτευξης των στόχων ανακύκλωσης της ΕΕ, ενώ ο ρυθμός μετάβασης σε μια κυκλική οικονομία παραμένει ανεπαρκής, επιβραδύνοντας την αύξηση των ποσοστών ανάκτησης και ανακύκλωσης αποβλήτων. Παράλληλα, απαιτούνται ισχυρότερα μέτρα για τη βελτίωση της οικονομικής αποδοτικότητας και της λειτουργίας του τομέα αποβλήτων, με έμφαση στην ανάπτυξη σύγχρονων υποδομών ανακύκλωσης και χωριστής συλλογής. Επιπλέον, είναι απαραίτητη η ενίσχυση της ικανότητας των αρμόδιων

φορέων, όπως οι δήμοι και οι περιφερειακές ενώσεις διαχείρισης αποβλήτων, τόσο σε επίπεδο στελέχωσης όσο και σε τεχνική υποστήριξη, ώστε να διασφαλιστεί η αποτελεσματική διαχείριση των απορριμμάτων. Καθώς οι δράσεις του Ε.Σ 2.05 βρίσκονται σε διαδικασία εξειδίκευσης είναι πιθανό να προστεθούν δράσεις για τη διαχειριστική ικανότητα των φορέων.

Το Πρόγραμμα κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση, εστιάζοντας στην επέκταση των πράσινων σημείων και των γωνιών ανακύκλωσης, γεγονός που συνάδει με τις συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου για την ανάπτυξη υποδομών διαλογής και ανακύκλωσης. Ειδικότερα:

Ο Ειδικός Στόχος 2.06 προωθεί τη μετάβαση σε κυκλική και αποδοτική ως προς τους πόρους οικονομία και η Δράση 2.06.01 εστιάζει στην πρόληψη, ελαχιστοποίηση, διαλογή και ανακύκλωση απορριμμάτων, καθώς και στη δημιουργία και διαχείριση πράσινων σημείων. Οι παρεμβάσεις συμβάλλουν στην αύξηση της ανακύκλωσης και της διαλογής στην πηγή, μειώνοντας την εξάρτηση από την ταφή.

Οι δείκτες που χρησιμοποιούνται επιτρέπουν τη μέτρηση της προόδου ως προς τους στόχους:

Δείκτες Εκροών:

- RCO34 (Πρόσθετη ικανότητα για την ανακύκλωση των αποβλήτων): Καταγράφει την επέκταση της υποδομής ανακύκλωσης, αξιολογώντας τη βελτίωση της διαχείρισης απορριμμάτων.

Δείκτες Αποτελέσματος

- RCR47 (Ανακυκλωμένα απόβλητα): Μετρά την αύξηση του όγκου των αποβλήτων που ανακυκλώνονται, αποτυπώνοντας τη συμβολή του προγράμματος στην επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων της ΕΕ.

Συμβολή στου στόχους του ΕΣΕΚ

Οι παρεμβάσεις συμβάλλουν σημαντικά στους κλιματικούς στόχους της ΕΕ και της Ελλάδας μέσω των εξής τρόπων:

- Μείωση εκπομπών και ενεργειακή απόδοση: Η βελτίωση ενεργειακής απόδοσης δημόσιων κτιρίων (RCO19) μειώνει τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου και συμβάλλει στους στόχους ενεργειακής ουδετερότητας.
- Ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή: Τα αντιπλημμυρικά έργα και οι υποδομές διαχείρισης λυμάτων (RCO25, PSO904, RCO31) ενισχύουν την ανθεκτικότητα σε ακραία καιρικά φαινόμενα και προστατεύουν κρίσιμες υποδομές.
- Βιώσιμη διαχείριση υδάτινων πόρων: Οι επενδύσεις σε υποδομές ύδρευσης και διαχείρισης λυμάτων (PSO906) βελτιώνουν την ποιότητα και τη διαθεσιμότητα του νερού, αντιμετωπίζοντας ταυτόχρονα ζητήματα λειψυδρίας.
- Ενίσχυση της πολιτικής προστασίας: Οι επενδύσεις στον εξοπλισμό πολιτικής προστασίας (PSO903) ενισχύουν την προληπτική δράση απέναντι σε φυσικές καταστροφές.

Πίνακας 6 Συμβολή στους στόχους του ΕΣΕΚ

Κωδ.	Τύπος (Πεδίο) Παρέμβασης	Π/Υ	Συντελεστής Κλιματικής Αλλαγής	Συντελ. Περιβαλλοντικών Στόχων	Συντελ. Βιοποικιλότητας			
2.01.01	Δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας των δημοσίων υποδομών							
045	Ανακαίνιση για ενεργειακή απόδοση ή μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε δημόσια υποδομή, επιδεικτικά έργα και υποστηρικτικά μέτρα σε συμμόρφωση προς τα κριτήρια ενεργειακής απόδοσης	15.000.000	100%	15.000.000	40%	6.000.000	0%	0
2.04.01	Ενίσχυση της πρόληψης, της αντιμετώπισης και της διαχείρισης των φυσικών κινδύνων							
058	Προσαρμογή στα μέτρα για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και πρόληψη και διαχείριση των κινδύνων που συνδέονται με το κλίμα: πλημμύρες και κατολισθήσεις (συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων ευαισθητοποίησης, της πολιτικής προστασίας και των συστημάτων διαχείρισης καταστροφών, των υποδομών και των προσεγγίσεων με βάση το οικοσύστημα)	27.000.000	100%	27.000.000	100%	27.000.000	40%	10.800.000
2.05.01	Κατασκευή, αναβάθμιση και ορθολογική διαχείριση των υποδομών ύδρευσης	15.000.000						
062	Παροχή νερού για ανθρώπινη κατανάλωση (άντληση, επεξεργασία, υποδομές αποθήκευσης και διανομής, μέτρα αποδοτικότητας, παροχή πόσιμου νερού)	15.000.000	0%	0	100%	15.000.000	0%	0
2.05.02	Δράσεις των μέτρων του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής του Υδατικού Διαμερίσματος Δυτικής Μακεδονίας	3.500.000						
064	Διαχείριση υδάτων και διατήρηση υδάτινων πόρων (συμπεριλαμβάνονται η διαχείριση λεκάνης απορροής ποταμού, ειδικά μέτρα για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, επανάχρηση, μείωση των διαρροών)	3.500.000	40%	1.400.000	100%	3.500.000	0%	0
2.05.03	Δράσεις υποδομών διαχείρισης υγρών αποβλήτων	11.952.421						
065	Συλλογή και επεξεργασία υγρών αποβλήτων	11.952.421	0%	0%	100%	11.952.421	40%	4.780.968
2.06.01	Πρώθηση δράσεων πρόληψης, ελαχιστοποίησης, διαλογής και ανακύκλωσης των απορριμμάτων, δημιουργίας και διαχείρισης πράσινων σημείων	3.000.000						
067	Διαχείριση οικιακών αποβλήτων: μέτρα πρόληψης, ελαχιστοποίησης, διαλογής, επανάχρησης, ανακύκλωσης	3.000.000	40%	1.200.000	100%	3.000.000	0%	0

5.3 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 3: Βελτίωση της διασυνδεσιμότητας της Περιφέρειας

5.3.1 Πορεία υλοποίησης Π3 (31.12.2024)

Η Προτεραιότητα 3 έχει εξειδικευτεί σε ποσοστό 162% και έχει ενεργοποιηθεί σε υψηλό βαθμό: το ποσοστό των ενταγμένων έργων προς τον διαθέσιμο προϋπολογισμό της Π3, ανέρχεται σε ποσοστό 156%. Οι συμβάσεις ανέρχονται σε ποσοστό 156% επί του π/υ και το ποσοστό απορρόφησης (πληρωμές προς προϋπολογισμό) ανέρχεται σε 27%. Η πορεία υλοποίησης στο σύνολο της Προτεραιότητας είναι θετική.

Στο πλαίσιο της Π3 έχει ενταχθεί και υλοποιείται ένα κατασκευαστικό έργο: Κατασκευή Επαρχιακής Οδού Καστοριάς–Πτολεμαΐδας: Τμήμα ρέμα Κώτουρη–όρια Νομού Κοζάνης με σήραγγα στην Κλεισούρα (Β' φάση), π/υ περίπου 60 εκ.

Το έργο συμβάλλει στην επίτευξη των δεικτών όπως φαίνεται παρακάτω:

5.3.2 Πορεία υλοποίησης δεικτών Π3 (31.12.2024)

Πίνακας 7 Δείκτες Εκρύν Π3 31.12.2024

Ε.Σ	Δείκτης Κωδ.	Δείκτης Τίτλος	Μονάδα Μέτρησης	Ορόσημο (2024)	Στόχος (2029)	Τιμή Στόχου Εντάξεις 31.12.2024	Παρατηρήσεις
3.02	RCO44	Μήκος νέων ή αναβαθμισμένων οδών - μη ΔΕΔ-Μ	Χιλιόμετρα	0	22	10,4	Το ορόσημο έχει επιτευχθεί σε επίπεδο εντάξεων. Αφορά το τμηματοποιημένο έργο της περιόδου 2014-2020 «Κατασκευή Επαρχιακής Οδού Καστοριάς – Πτολεμαΐδας, Τμήμα ρέμα Κώτουρη όρια Νομού Κοζάνης, με σήραγγα στην Κλεισούρα» μήκους 10,4χλμ

Πίνακας 8 Δείκτες Αποτελέσματος ΠΕ 3,31.12.2024

Ειδικός Στόχος [Κωδικός]	Δείκτης Κωδ.	Δείκτης Τίτλος	Μονάδα Μέτρησης	Στόχος (2029)	Τιμή Στόχου Εντάξεις 31.12.2024
3.02	RCR56	Εξοικονόμηση χρόνου που οφείλεται στη βελτίωση των οδικών υποδομών	Ανθρωποημέρες / έτος	2.000	1350

5.3.3 Σχεδιασμός και Στρατηγική Π 3 Βελτίωση της διασυνδεσιμότητας της Περιφέρειας

ΑΝΑΓΚΕΣ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ	Ε.Σ	Δράσεις	Εκροές	Αποτελέσματα
<ul style="list-style-type: none"> Ολοκλήρωση άξονα ΔΕΔ-Μ Νίκης Φλώρινας – Κοζάνη – όρια Ν. Λάρισας Αναβάθμιση σιδηροδρομικής σύνδεσης με το λιμάνι της Θεσ/νίκης (ΔΕΔ-Μ) Ολοκλήρωση σιδηροδρομικής σύνδεσης με Αλβανία (ΔΕΔ-Μ) Βελτίωση των οδικών συνδέσεων απομακρυσμένων και τουριστικών περιοχών Αναβάθμιση / κατασκευή του ενδοπεριφερειακού οδικού δικτύου και βελτίωση επιπέδου οδικής ασφάλειας EL 20 EL Διαφοροποίηση και εξειδίκευση ρόλου των δύο αεροδρομίων και βελτίωση της προσβασιμότητάς τους σε επιβάτες με αναπηρία ή/και χρόνιες παθήσεις Υποστήριξη ανάπτυξης εμπορευματικών κέντρων Δημιουργία δικτύου προσβάσιμων σε όλους αστικών και υπεραστικών μεταφορών 	<p>Στον ευρύτερο τομέα των μεταφορών το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο (Παράρτημα 17), εστιάζει στις ελλείψεις που καταγράφονται στις δημόσιες συγκοινωνίες και στην καθυστερημένη μετάβαση στη βιώσιμη κινητικότητα (ηλεκτροκίνηση). Αντίθετα δεν υπάρχουν συγκεκριμένες συστάσεις που να εστιάζουν στο οδικό δίκτυο.</p> <p>Το παρόν πρόγραμμα περιλαμβάνει παρεμβάσεις για την κάλυψη ελλειψουσών οδικών συνδέσεων του περιφερειακού συστήματος, κυρίως απομακρυσμένων και ιδιαίτερης σημασίας περιοχών της Περιφέρειας. Στην κατεύθυνση αυτή το πρόγραμμα στοχεύει στην ενίσχυση και της οδικής ασφάλειας, τομέας όπου η Περιφέρεια εμφανίζει καλύτερες επιδόσεις από το μέσο όρο της Ελλάδας.</p>	<p>3.02 Ανάπτυξη και ενίσχυση βιώσιμης, ανθεκτικής στην κλιματική αλλαγή, έξυπνης και διατροφικής εθνικής, περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας, με καλύτερη πρόσβαση στο ΔΕΔ-Μ και στη διασυνοριακή κινητικότητα</p>	<p>3.02.01 Αναβάθμιση ενδοπεριφερειακού δικτύου και προώθηση της συνδεσιμότητας με την Εγνατία και τους Κάθετους Άξονες</p>	<p>RCO44 Μήκος νέων ή αναβαθμισμένων οδών - μη ΔΕΔ-Μ</p>	<p>RCR56 Εξοικονόμηση χρόνου που οφείλεται στη βελτίωση των οδικών υποδομών</p>

ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΠΙΝΑΚΑ	
	Οι Δράσεις έχουν ενεργοποιηθεί
	Οι Δράσεις δεν έχουν ενεργοποιηθεί

Π 3: Βελτίωση της διασυνδεσιμότητας της Περιφέρειας

Ε.Σ 3.02 Ανάπτυξη και ενίσχυση βιώσιμης, ανθεκτικής στην κλιματική αλλαγή, έξυπνης και διατροφικής εθνικής, περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας, με καλύτερη πρόσβαση στο ΔΕΔ-Μ και στη διασυνοριακή κινητικότητα

Οι διαπιστωμένες ανάγκες της Περιφέρειας στον τομέα των μεταφορών παραμένουν επίκαιρες και συνάδουν με τις σύγχρονες προκλήσεις. Παρότι το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο (Παράρτημα 17) δεν επικεντρώνεται ειδικά στο οδικό δίκτυο, αναγνωρίζει την ανάγκη βελτίωσης των δημόσιων συγκοινωνιών και της μετάβασης στη βιώσιμη κινητικότητα, θέματα που συνδέονται έμμεσα με την ανάγκη αναβάθμισης της συνολικής μεταφορικής υποδομής της Περιφέρειας.

Στο πλαίσιο αυτό, οι συγκεκριμένες ανάγκες που έχουν καταγραφεί παραμένουν ουσιώδεις για τη βελτίωση της διασυνδεσιμότητας, της οδικής ασφάλειας και της συνολικής ανάπτυξης της Περιφέρειας.

Ο σχεδιασμός της Π3 βασίζεται σε μια ορθολογική προσέγγιση, που συνδέει άμεσα τις διαπιστωμένες ανάγκες με τους στόχους, τις προτεινόμενες δράσεις και την επάρκεια πόρων του Προγράμματος. Συγκεκριμένα, ο στόχος για την ανάπτυξη μιας βιώσιμης, ανθεκτικής στην κλιματική αλλαγή, έξυπνης και διατροφικής κινητικότητας, με έμφαση στη βελτίωση της πρόσβασης στο ΔΕΔ-Μ και στη διασυνοριακή κινητικότητα, απαντά στις καταγεγραμμένες ανάγκες της Περιφέρειας για αναβάθμιση του οδικού δικτύου και της οδικής ασφάλειας. Η Δράση 3.02.01 (Αναβάθμιση του ενδοπεριφερειακού δικτύου και προώθηση της συνδεσιμότητας με την Εγνατία και τους Κάθετους Άξονες) είναι κατάλληλα επιλεγμένη, καθώς στοχεύει στην αντιμετώπιση των υφιστάμενων ελλείψεων και στην ενίσχυση της συνδεσιμότητας της Περιφέρειας με το εθνικό και διασυνοριακό δίκτυο μεταφορών.

Οι επιλεγμένοι δείκτες εκροών και αποτελέσματος είναι κατάλληλοι, καθώς αποτυπώνουν μετρήσιμα και ουσιαστικά τη συμβολή των δράσεων στην επίτευξη του στόχου:

Δείκτης Εκροών (RCO44): Μήκος νέων ή αναβαθμισμένων οδών - μη ΔΕΔ-Μ

Ο δείκτης αποτυπώνει άμεσα την πρόοδο των έργων αναβάθμισης του ενδοπεριφερειακού δικτύου. Είναι σαφώς συνδεδεμένος με τη δράση 3.02.01 και επιτρέπει την ποσοτική μέτρηση των υλοποιημένων παρεμβάσεων.

Δείκτης Αποτελέσματος (RCR56): Εξοικονόμηση χρόνου που οφείλεται στη βελτίωση των οδικών υποδομών. Ο δείκτης καταγράφει τη μείωση του χρόνου μετακίνησης ως αποτέλεσμα των παρεμβάσεων, κάτι που αντικατοπτρίζει τη βελτίωση της συνδεσιμότητας και της αποδοτικότητας του δικτύου και επιτρέπει την εκτίμηση της πραγματικής ωφέλειας για τους χρήστες του δικτύου.

Η λογική της παρέμβασης της Π3 είναι βασισμένη σε τεκμηριωμένες ανάγκες, και υποστηρίζεται από κατάλληλους δείκτες, οι οποίοι διασφαλίζουν τη μέτρηση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων.

5.4 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 4Α: Ενίσχυση της Κοινωνικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας (ΕΤΠΑ)

5.4.1 Πορεία υλοποίησης Π4Α (31.12.2024)

Η **Προτεραιότητα 4Α (ΕΤΠΑ)** έχει εξειδικευτεί σε ποσοστό 118% και έχει ενεργοποιηθεί σε υψηλό βαθμό: το ποσοστό των ενταγμένων έργων προς τον διαθέσιμο προϋπολογισμό της Π4Α, ανέρχεται σε ποσοστό 97,1%. Στην ενεργοποίηση της Π4Α συμβάλλουν τα εμπροσθοβαρή έργα της ΠΠ 2014-2020. Οι συμβάσεις ανέρχονται σε € 21.443.288 (37% επί του π/υ) και το ποσοστό απορρόφησης (πληρωμές προς π/υ) ανέρχεται σε 19%.

Μέχρι τις 31.12.2024, στον **Ε.Σ 4Α.02** (Βελτίωση της ισότιμης πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης χωρίς αποκλεισμούς μέσω της ανάπτυξης προσβάσιμων υποδομών, μεταξύ άλλων με την ενίσχυση της ανθεκτικότητας της εξ αποστάσεως και της διαδικτυακής εκπαίδευσης και κατάρτισης), έχουν ενταχθεί δύο έργα (ενεργοποίηση 77%) ενώ δεν έχουν πραγματοποιηθεί πληρωμές.

- Ενεργοποιήθηκε η Δράση 4Α.02.01 (Ανάπτυξη / αναβάθμιση υποδομών σχολικής εκπαίδευσης) με το ενταγμένο έργο «Κατασκευή μουσικού σχολείου Αμυνταίου».
- Η Δράση 4Α.02.02 (Βελτίωση της προσβασιμότητας και της ισότιμης πρόσβασης στη σχολική εκπαίδευση μαθητών με αναπηρίες και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες), δεν ενεργοποιήθηκε.
- Ενεργοποιήθηκε η Δράση 4Α.02.03 (Ανάπτυξη / αναβάθμιση υποδομών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης) με το ενταγμένο έργο «Δημιουργία Εκπαιδευτικού Αστρονομικού Πάρκου Όρλιακα στο Νομό Γρεβενών από το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας (έργο στρατηγικής σημασίας)»
- Η Δράση 4Α.02.04 (Βελτίωση προσβασιμότητας και της ισότιμης πρόσβασης στην εκπαίδευση φοιτητών με αναπηρίες και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες), δεν ενεργοποιήθηκε.

Στον **Ε.Σ 4Α.05** (Εξασφάλιση ισότιμης πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη και ενίσχυση της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγείας, συμπεριλαμβανομένης της πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης, και προώθηση της μετάβασης από την ιδρυματική φροντίδα στη φροντίδα που βασίζεται σε επίπεδο οικογένειας και τοπικής κοινότητας), έχουν ενταχθεί 10 έργα τα οποία αφορούν την ανάπτυξη / αναβάθμιση υποδομών υγείας, την ενίσχυση / αναβάθμιση του υγειονομικού εξοπλισμού των υποδομών υγείας και την ανάπτυξη / αναβάθμιση υποδομών κοινωνικής μέριμνας. Ο Ε.Σ 4Α.05 παρουσιάζει υψηλό ποσοστό ενεργοποίησης (107,0%), υψηλό ποσοστό συμβασιοποίησης (61%) και υψηλό ποσοστό απορρόφησης (42%).

- Ενεργοποιήθηκε η Δράση 4Α.05.01 (Ανάπτυξη/ αναβάθμιση υποδομών υγείας), με ποσοστό απορρόφησης (πληρωμές προς π/υ) 72%.
- Ενεργοποιήθηκε η Δράση 4Α.05.02 (Ενίσχυση / αναβάθμιση του υγειονομικού εξοπλισμού των υποδομών υγείας), με ποσοστό απορρόφησης (πληρωμές προς π/υ) 13%.
- Ενεργοποιήθηκε η Δράση 4Α.05.03 (Ανάπτυξη / αναβάθμιση υποδομών κοινωνικής μέριμνας), με ποσοστό απορρόφησης (πληρωμές προς π/υ) 6%.

Ο Ε.Σ **4Α.06** (Ενίσχυση του ρόλου του πολιτισμού και του βιώσιμου τουρισμού στην οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική ένταξη και την κοινωνική καινοτομία) παρουσιάζει υψηλό ποσοστό ενεργοποίησης 128% και συμβασιοποίησης 70 % και χαμηλότερο ποσοστό απορρόφησης (πληρωμές προς π/υ) 12%.

- Ενεργοποιήθηκε η Δράση 4Α.06.01 Προστασία, ανάδειξη και προβολή της φυσικής κληρονομιάς και του οικοτουρισμού.
- Ενεργοποιήθηκε η Δράση 4Α.06.02 Προστασία και ανάδειξη πολιτιστικής κληρονομιάς και λειτουργικής τους δικτύωσης, με ποσοστό απορρόφησης (πληρωμές προς π/υ) 19%.

5.4.2 Πορεία υλοποίησης δεικτών Π4Α (31.12.2024)

Πίνακας 9 Δείκτες εκροών ΠΕ 4Α ΕΤΠΑ, 31.12.2024

ΕΣ	Δείκτης Κωδ.	Δείκτης Τίτλος	Μονάδα Μέτρησης	Ορόσημο (2024)	Στόχος (2029)	Τιμή Στόχου Εντάξεις 31.12.2024	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
4Α.02	RCO67	Χωρητικότητα τάξεων νέων ή εκσυγχρονισμένων εκπαιδευτικών εγκαταστάσεων	Άτομα	37.500	40.470	550,00	Μέχρι αυτή τη στιγμή ο στόχος των ενταγμένων ανέρχεται σε 550, αναμένεται επίτευξη του δείκτη με την περεταίρω ενεργοποίηση του ΕΣ.
4Α.05	RCO69	Χωρητικότητα νέων ή εκσυγχρονισμένων εγκαταστάσεων υγειονομικής περίθαλψης	άτομα/έτος	283.689	283.689	283.689,00	Επίτευξη Οροσήμου
4Α.05	RCO70	Χωρητικότητα νέων ή εκσυγχρονισμένων εγκαταστάσεων κοινωνικής μέριμνας (εκτός της στέγασης)	άτομα/έτος	35	47	0	
4Α.06	RCO77	Αριθμός πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται *	πολιτιστικοί και τουριστικοί χώροι	6	15	17	Επίτευξη Οροσήμου

Πίνακας 10 Δείκτες Αποτελέσματος ΠΕ 4 ΕΤΠΑ, 31,12,2024

ΕΣ	Δείκτης Κωδ.	Δείκτης Τίτλος	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Στόχου Εντάξεις 31.12.2024	Εντάξεις 31.12.2024
4Α.02	RCR71	Ετήσιος αριθμός χρηστών νέων ή εκσυγχρονισμένων εκπαιδευτικών εγκαταστάσεων	χρήστες/έτος	38.300	520
4Α.05	RCR73	Ετήσιος αριθμός χρηστών νέων ή εκσυγχρονισμένων εγκαταστάσεων υγειονομικής περίθαλψης	χρήστες/έτος	624.530	584.619,00
4Α.05	RCR74	Ετήσιος αριθμός χρηστών νέων ή εκσυγχρονισμένων εγκαταστάσεων κοινωνικής μέριμνας	χρήστες/έτος	50	1038 (87) *
4Α.06	RCR77	Επισκέπτες πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται *	επισκέπτες/έτος	45.000	263.777

Τα ενταγμένα έργα συμβάλλουν στην επίτευξη των δεικτών όπως φαίνεται στον Πίνακα 8 και στον Πίνακα 9.

Δείκτες εκροών:

- Για το δείκτη RCO67 Χωρητικότητα τάξεων νέων ή εκσυγχρονισμένων εκπαιδευτικών εγκαταστάσεων αναμένεται επίτευξη του στόχου με την περαιτέρω ενεργοποίηση του ΕΣ.
- Το ορόσημο που έχει τεθεί για το δείκτη RCO69 έχει επιτευχθεί σε επίπεδο εντάξεων
- Ο δείκτης RCO70, δεν έχει ενεργοποιηθεί μέχρι 31.12.2024
- Το ορόσημο που έχει τεθεί για το δείκτη RCO77 έχει επιτευχθεί σε επίπεδο εντάξεων

Δείκτες αποτελέσματος:

Τα ενταγμένα έργα μέχρι τις 31.12.2024 μας δίνουν μια θετική ένδειξη για την επίτευξη των στόχων του 2029. Ωστόσο, η πορεία των δεικτών αποτελέσματος θα μπορεί να εκτιμηθεί πληρέστερα με την περαιτέρω ενεργοποίηση της Προτεραιότητας και την ωρίμανση των παρεμβάσεων.

Διευκρινίζεται ότι: για τον **ΕΣ: 4Α.05**, και το Δείκτη **RCR74: Ετήσιος αριθμός χρηστών νέων ή εκσυγχρονισμένων εγκαταστάσεων κοινωνικής μέριμνας**, στο εγκεκριμένο Πρόγραμμα, στην κατηγορία δράσεων 4Α.05.03, η **τιμή Στόχου 2029** του δείκτη RCR74: Ετήσιος αριθμός χρηστών νέων ή εκσυγχρονισμένων εγκαταστάσεων κοινωνικής μέριμνας υπολογίστηκε στην τιμή **50 χρήστες/έτος** και βασίσθηκε στην παραδοχή ενός μεταφερομένου και ενός νέου έργου.

Με την τελική επικαιροποίηση του Σχεδίου Δράσης ο αριθμός των μεταφερομένων έργων ανήλθε στα τρία έργα.

Έως την 31/12/2024, στην κατηγορία Δράσεων 4Α.05.03, εντάχθηκαν τα δύο κάτωθι μεταφερόμενα έργα που δεν υπήρχαν στον αρχικό σχεδιασμό και για τα οποία η συνολική τιμή στόχου 2029 για τον δείκτη RCR74 είναι **1038 χρήστες/έτος**.

Ενταγμένη Πράξη	Τίτλος Πράξης	Τιμή δείκτη RCR74 (στόχος 2029)
MIS 6012118 (μεταφερόμενο έργο)	Προμήθεια δύο Λεωφορείων Μεταφοράς Ατόμων με Αναπηρία	50 χρήστες/έτος
MIS 6012146 (μεταφερόμενο έργο)	Δράσεις βελτίωσης προσβασιμότητας ΑΜΕΑ στο Γενικό Νοσοκομείο Καστοριάς	988 χρήστες/έτος
Σύνολα		1.038 χρήστες/έτος

Οι τιμές των δεικτών κατά τη διαδικασία της εξειδίκευσης της Δράσης 4Α.05.03, εκτιμήθηκαν σύμφωνα με τα στοιχεία των τελικών δικαιούχων των μεταφερόμενων έργων.

Στο πλαίσιο της εξέτασης της τιμής του δείκτη για το έργο με MIS 6012146, και σε συνέχεια επικοινωνίας με τον τελικό δικαιούχο της πράξης σχετικά με τη διερεύνηση της αρχικής εκτίμησης τιμών, επανεκτιμήθηκε η τιμή του δείκτη RCR74 για τον ακριβή αριθμό μόνο των πιστοποιημένων ατόμων ΑμεΑ στο Νομό Καστοριάς και την αποφυγή διπλομετρήσεων. Έτσι η νέα τιμή που εκτιμήθηκε από τον δικαιούχο ανέρχεται σε 37 χρήστες/έτος.

Σημειώνεται ότι στην αρχική εκτίμηση συμπεριλήφθηκαν από τον δικαιούχο και τα μη πιστοποιημένα άτομα (π.χ. εμποδιζόμενα) και έγιναν διπλομετρήσεις.

*Συνεπώς με βάσει τα νέα στοιχεία η συνολική τιμή στόχου του δείκτη RCR74 ανέρχεται σε 87 χρήστες/έτος.

Για τον ΕΣ: 4Α.06 και το Δείκτη RCO77: Αριθμός πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται, η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε στο εγκεκριμένο μεθοδολογικό έγγραφο είναι η παρακάτω:

Η τιμή στόχου εκτιμάται με την παραδοχή του μέσου κόστους που ανέρχεται σε 600.000 € ανά πράξη σύμφωνα με τα στοιχεία παρόμοιων πράξεων στους τομείς τουρισμού – πολιτισμού της προηγούμενης περιόδου. Επομένως $8.746.374 \text{ €} / 600.000 \text{ €} = 14,5$ ή **15 πολιτιστικοί και τουριστικοί χώροι**.

Όσον αφορά το ορόσημο 2024, εκτιμάται ότι θα είναι 6 πολιτιστικοί και τουριστικοί χώροι, σύμφωνα με τα προγραμματιζόμενα και τα δυνητικά μεταφερόμενα έργα από την ΠΠ 2014-2020 κατά προτεραιότητα.

Κατά την ένταξη των μεταφερομένων πράξεων ο δείκτης RCO77 ανέρχεται σε **17 πολιτιστικούς και τουριστικούς χώρους**.

Ενταγμένη Πράξη	Τίτλος Πράξης	Τιμή δείκτη RCO77 (στόχος 2029) (Αριθμός)
6007015	ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΕΠΤΑΧΩΡΙΟΥ	1,0
6007016	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΠΑΜΜΕΓΙΣΤΩΝ ΤΑΞΙΑΡΧΩΝ Ν. ΓΡΕΒΕΝΩΝ	1,0
6007017	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΔΗΠΕΘΕ ΚΟΖΑΝΗΣ	1,0
6007018	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓΙΩΝ ΘΕΟΔΩΡΩΝ ΜΑΥΡΟΝΟΡΟΥΣ Ν. ΓΡΕΒΕΝΩΝ	1,0
6007019	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΒΛΑΣΤΗΣ, ΚΟΖΑΝΗΣ	1,0
6007020	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΧΟΝΤΙΚΟΥ ΜΑΝΟΥΣΗ ΔΟΥΚΑ – ΤΖΑΤΖΑ ΣΤΗΝ ΣΙΑΤΙΣΤΑ	1,0
6007021	ΨΗΦΙΑΚΗ ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΗ, ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΟΥ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΟΥ ΛΙΜΝΑΙΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΔΙΣΠΗΛΙΟΥ	1,0

6010545	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΝΙΑΙΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΣΗΜΑΝΣΗΣ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΕΤΡΙΝΩΝ ΓΕΦΥΡΙΩΝ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	1,0
6010547	Ευπρεπισμός περιβάλλοντος χώρου , βελτίωση προσβασιμότητας και αντιπλημμυρική προστασία του Ιερού Ναού Αγίου Ζαχαρία Γράμμου στην Π.Ε Καστοριάς.	1,0
6010548	ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΝΙΑΙΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΣΗΜΑΝΣΗΣ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ ΜΑΧΩΝ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	1,0
6010549	Ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού με τη δημιουργία δικτύου περιπατητικών μονοπατιών στην Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης	1,0
6010550	Προμήθεια Κινητής Εκθεσιακής Μονάδας Δήμου Κοζάνης	1,0
6010551	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΧΩΡΩΝ ΥΠΑΙΘΡΙΑΣ ΑΝΑΨΥΧΗΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΔΑΣΥΛΛΙΟΥ ΑΡΓΟΥΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟΥ	1,0
6010553	ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΠΕΡΙΗΓΗΤΙΚΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ ΣΤΟΝ ΟΙΚΙΣΜΟ ΣΙΑΤΙΣΤΑΣ ΔΗΜΟΥ ΒΟΪΟΥ	1,0
6010554	Διαδρομές σύνδεσης και ανάδειξης νερόμυλων Κρατερού	1,0
6011171	Δημιουργία ορειβατικού πεζοπορικού μονοπατιού στην περιοχή "Παλιάμπελα" Πλατανorreύματος Δήμου Σερβίων	1,0
6011329	"Αποκατάσταση και αντισεισμική προστασία του Ιερού Ναού Κοιμήσεως της Θεοτόκου (Μεγάλη Παναγιά) Σαμαρίνας, Κοινότητα Σαμαρίνας, Νομού Γρεβενών"-Β' Φάση	1,0
Σύνολα		17,0

Για τον **ΕΣ: 4Α.06** και το Δείκτη **RCR77: Επισκέπτες πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται**, η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε στο εγκεκριμένο μεθοδολογικό έγγραφο είναι η παρακάτω:

Η τιμή στόχου για το 2029 εκτιμάται με την παραδοχή ότι πριν τις παρεμβάσεις ο μέσος ετήσιος αριθμός επισκεπτών ανέρχεται σε 2.000 επισκέπτες/έτος/πράξη και μετά την παρέμβαση θα αυξηθεί κατά 50%. Επομένως: $15 * (2.000 + 50\%) = 15 * 3.000 = 45.000$ **επισκέπτες / έτος.**

Η τιμή βάσης για το 2021 εκτιμάται σε : $15 * 2.000 = 30.000$ επισκέπτες / έτος.

Κατά την ένταξη των μεταφερομένων ο RCR77 ανέρχεται σε **268.777 επισκέπτες/ έτος**

Ενταγμένη Πράξη	Τίτλος Πράξης	Τιμή δείκτη RCR77 (στόχος 2029) (αριθμός επισκέψεων/ έτος
6007015	ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΕΠΤΑΧΩΡΙΟΥ	1.995,00
6007016	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΠΑΜΜΕΓΙΣΤΩΝ ΤΑΞΙΑΡΧΩΝ Ν. ΓΡΕΒΕΝΩΝ	2.500,00
6007017	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΔΗΠΕΘΕ ΚΟΖΑΝΗΣ	21.000,00
6007018	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓΙΩΝ ΘΕΟΔΩΡΩΝ ΜΑΥΡΟΝΟΡΟΥΣ Ν. ΓΡΕΒΕΝΩΝ	4.866,00
6007019	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΒΛΑΣΤΗΣ, ΚΟΖΑΝΗΣ	18.494,00
6007020	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΧΟΝΤΙΚΟΥ ΜΑΝΟΥΣΗ ΔΟΥΚΑ – ΤΖΑΤΖΑ ΣΤΗΝ ΣΙΑΤΙΣΤΑ	9.422,00
6007021	ΨΗΦΙΑΚΗ ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΗ, ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΟΥ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΟΥ ΛΙΜΝΑΙΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΔΙΣΠΗΛΙΟΥ	15.000,00
6010545	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΝΙΑΙΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΣΗΜΑΝΣΗΣ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΕΤΡΙΝΩΝ ΓΕΦΥΡΙΩΝ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	50.000,00
6010547	Ευπρεπισμός περιβάλλοντος χώρου , βελτίωση προσβασιμότητας και αντιπλημμυρική προστασία του Ιερού Ναού Αγίου Ζαχαρία Γράμμου στην Π.Ε Καστοριάς.	3.000,00
6010548	ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΝΙΑΙΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΣΗΜΑΝΣΗΣ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ ΜΑΧΩΝ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	5.000,00
6010549	Ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού με τη δημιουργία δικτύου περιπατητικών μονοπατιών στην Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης	50.000,00
6010550	Προμήθεια Κινητής Εκθεσιακής Μονάδας Δήμου Κοζάνης	33.000,00
6010551	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΧΩΡΩΝ ΥΠΑΙΘΡΙΑΣ ΑΝΑΨΥΧΗΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΔΑΣΥΛΛΙΟΥ ΑΡΓΟΥΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟΥ	33.000,00

6010553	ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΠΕΡΙΗΓΗΤΙΚΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ ΣΤΟΝ ΟΙΚΙΣΜΟ ΣΙΑΤΙΣΤΑΣ ΔΗΜΟΥ ΒΟΪΟΥ	10.000,00
6010554	Διαδρομές σύνδεσης και ανάδειξης νερόμυλων Κρατερού	2.500,00
6011171	Δημιουργία ορειβατικού πεζοπορικού μονοπατιού στην περιοχή "Παλιάμπελα" Πλατανορρεύματος Δήμου Σερβίων	1.000,00
6011329	"Αποκατάσταση και αντισεισμική προστασία του Ιερού Ναού Κοιμήσεως της Θεοτόκου (Μεγάλη Παναγιά) Σαμαρίνας, Κοινότητα Σαμαρίνας, Νομού Γρεβενών"-Β' Φάση	3.000,00
Σύνολα		268.777

Στο εγκεκριμένο πρόγραμμα, όπως προαναφέραμε, ο δείκτης υπολογίστηκε με την ανωτέρω μεθοδολογία. Κατά την ένταξη των πράξεων οι τελικοί δικαιούχοι των μεταφερόμενων ανωτέρω έργων υπέβαλαν τις τιμές των δεικτών κατ' εκτίμηση, σύμφωνα με τους αντίστοιχους δείκτες που υπήρχαν στα ΤΔΠ του ΕΠ 2014-2020.

5.4.3 Σχεδιασμός και Στρατηγική Π4Α (ΕΤΠΑ)

ΑΝΑΓΚΕΣ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ	Ε.Σ	Δράσεις	Εκροές	Αποτελέσματα
<ul style="list-style-type: none"> Ολοκλήρωση των υποδομών του Πανεπιστημίου ΔΜ Ενίσχυση εξοπλισμού και εγκαταστάσεων σχολικών μονάδων και βελτίωση της προσβασιμότητάς τους σε άτομα με αναπηρία Πρώθηση της δια βίου μάθησης και η διεύρυνση της πρόσβασης στην εκπαίδευση και στην κατάρτιση στις ευάλωτες ομάδες (π.χ. άτομα με αναπηρία ή/και χρόνιες παθήσεις, Ρομά, κ.α.) 	<p>Η ύπαρξη υψηλού ποσοστού του πληθυσμού με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο, αναγνωρίζεται από το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο ως ένα από τα κύρια εμπόδια για την οικονομική ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα σε περιφερειακό επίπεδο, <u>σύμφωνα με τις συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου Παράρτημα 17</u></p> <p>Ο πληθυσμός της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας εμφανίζει υψηλό μορφωτικό επίπεδο, καθώς πάνω από το 28% αυτού αποτελούν απόφοιτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Στο πλαίσιο αυτό το παρόν πρόγραμμα ενσωματώνει παρεμβάσεις για την αναβάθμιση της υποδομής των διαφορετικών βαθμίδων της εκπαίδευσης, συνάδοντας με τις συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.</p>	<p>4Α.02 Βελτίωση της ισότιμης πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες εκπαίδευσης, κατάρτισης και δια βίου μάθησης χωρίς αποκλεισμού μέσω της ανάπτυξης προσβάσιμων υποδομών, μεταξύ άλλων με την ενίσχυση της ανθεκτικότητας της εξ αποστάσεως και της διαδικτυακής εκπαίδευσης και κατάρτισης</p>	4Α.02.01 Ανάπτυξη / αναβάθμιση υποδομών σχολικής εκπαίδευσης	RCO67 Χωρητικότητα τάξεων νέων ή εκσυγχρονισμένων εκπαιδευτικών εγκαταστάσεων	RCR71 Ετήσιος αριθμός χρηστών νέων ή εκσυγχρονισμένων Εκπαιδευτικών εγκαταστάσεων
			4Α.02.02 Βελτίωση της προσβασιμότητας και της ισότιμης πρόσβασης στη σχολική εκπαίδευση μαθητών με αναπηρίες και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	Χωρίς Δείκτη	Χωρίς Δείκτη
			4Α.02.03 Ανάπτυξη / αναβάθμιση υποδομών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης	RCO67 Χωρητικότητα τάξεων νέων ή εκσυγχρονισμένων εκπαιδευτικών εγκαταστάσεων	RCR71 Ετήσιος αριθμός χρηστών νέων ή εκσυγχρονισμένων εκπαιδευτικών εγκαταστάσεων
			4Α.02.04 Βελτίωση Προσβασιμότητας και της ισότιμης πρόσβασης στην εκπαίδευση με αναπηρίες και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	Χωρίς Δείκτη	Χωρίς Δείκτη

ΑΝΑΓΚΕΣ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ	Ε.Σ	Δράσεις	Εκροές	Αποτελέσματα
<ul style="list-style-type: none"> Εξασφάλιση πρόσβασης σε κοινων. υπηρεσίες για τις πλέον άπορες και ευπαθείς ομάδες, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρία Ενίσχυση υποδομών και εξοπλισμού μονάδων υγείας και βελτίωση της προσβασιμότητάς τους σε ΑμεΑ ή/και χρόνιες παθήσεις Ενίσχυση λειτουργίας υποδομών κοινων. φροντίδας-πρόνοιας 	<p>Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο (Παράρτημα 17) αναδεικνύει την αύξηση του ποσοστού του πληθυσμού που αδυνατεί να καλύψει τις ανάγκες του σε ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Ως βασικοί ανασταλτικοί παράγοντες για την πρόσβαση σε ιατροφαρμακευτική περίθαλψη αναγνωρίζονται οι οικονομικοί φραγμοί, οι μεγάλες λίστες αναμονής και η απόσταση.</p> <p>Η πρόσβαση σε ιατροφαρμακευτική περίθαλψη αποτελεί πρόβλημα για σημαντικό μέρος του πληθυσμού της Περιφέρειας (13,1%) το οποίο αδυνατεί να καλύψει τις ανάγκες του, με την επίδοση αυτή να αποτελεί μια από τις χειρότερες μεταξύ των ελληνικών Περιφερειών. Στο πλαίσιο αυτό το παρόν πρόγραμμα ενσωματώνει παρεμβάσεις για την ενίσχυση του συστήματος υγείας και των κοινωνικών υποδομών συνάδοντας με τις συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, ωστόσο ζητούμενο εξακολουθεί να αποτελεί η βελτίωση της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης κυρίως των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων και των κατοίκων σε απομακρυσμένες περιοχές από αστικά κέντρα.</p>	<p>4Α.05 Εξασφάλιση ισότιμης πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη και ενίσχυση της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγείας, συμπεριλαμβανομένης της πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης, και προώθηση της μετάβασης από την ιδρυματική φροντίδα στη φροντίδα που βασίζεται σε επίπεδο οικογένειας και τοπικής κοινότητας</p>	4Α.05.01 Ανάπτυξη / αναβάθμιση υποδομών υγείας	RCO69 Χωρητικότητα νέων ή εκσυγχρονισμένων Εγκαταστάσεων υγειονομικής περίθαλψης	RCR73 Ετήσιος αριθμός χρηστών νέων ή εκσυγχρονισμένων Εγκαταστάσεων υγειονομικής περίθαλψης
			4Α.05.02 Ενίσχυση / αναβάθμιση του υγειονομικού εξοπλισμού των υποδομών υγείας	RCO69 Χωρητικότητα νέων ή εκσυγχρονισμένων Εγκαταστάσεων υγειονομικής περίθαλψης)	RCR73 Ετήσιος αριθμός χρηστών νέων ή εκσυγχρονισμένων Εγκαταστάσεων υγειονομικής περίθαλψης
			4Α.05.03 Ανάπτυξη / αναβάθμιση υποδομών κοινωνικής μέριμνας	RCO70 Χωρητικότητα νέων ή εκσυγχρονισμένων εγκαταστάσεων κοινωνικής μέριμνας (εκτός της στέγασης)	RCR74 Ετήσιος αριθμός χρηστών νέων ή εκσυγχρονισμένων Εγκαταστάσεων κοινωνικής μέριμνας
<ul style="list-style-type: none"> Ανάδειξη, οργάνωση και προώθηση των τουριστικών πόρων και προορισμών 	<p>Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο (Παράρτημα 17) τονίζει την ανάγκη πράσινου και ψηφιακού μετασχηματισμού του τουριστικού τομέα, ωστόσο δεν περιλαμβάνει συστάσεις για θέματα</p>	4Α.06 Ενίσχυση του ρόλου του πολιτισμού και του	4Α.06.01 Προστασία, ανάδειξη και προβολή της φυσικής κληρονομιάς και του οικοτουρισμού.	RCO77 Αριθμός πολιτιστικών και τουριστικών	RCR77 Επισκέπτες πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται

ΑΝΑΓΚΕΣ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ	Ε.Σ	Δράσεις	Εκροές	Αποτελέσματα
<ul style="list-style-type: none"> Ενίσχυση της προσβασιμότητας των τουριστικών και πολιτιστικών πόρων από όλους 	<p>πολιτισμού και του βιώσιμου τουρισμού.</p> <p>Το πρόγραμμα περιλαμβάνει παρεμβάσεις για την αναβάθμιση χώρων πολιτισμού και λοιπών τουριστικών υποδομών, καθώς και την ενίσχυση της προβολής τους. Επίσης περιλαμβάνει την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού(που αποτελεί βασικό στόχο του Σχεδίου Δράσης Τουρισμός 2030 της Περιφέρειας). Συμπεριλαμβ έργα θρησκευτικού τουρισμού, περπατητικού τουρισμού.</p>	<p>βιώσιμου τουρισμού στην οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική ένταξη και την κοινωνική καινοτομία</p>	<p>4Α.06.02 Προστασία και ανάδειξη πολιτιστικής κληρονομιάς και λειτουργικής τους δικτύωσης</p>	<p>χώρων που υποστηρίζονται</p>	

ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΠΙΝΑΚΑ	
	Οι Δράσεις έχουν ενεργοποιηθεί
	Οι Δράσεις δεν έχουν ενεργοποιηθεί

Ε.Σ 4Α.02 Βελτίωση της ισότιμης πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης χωρίς Αποκλεισμού μέσω της ανάπτυξης προσβάσιμων υποδομών, μεταξύ άλλων με την ενίσχυση της ανθεκτικότητας της εξ αποστάσεως και της διαδικτυακής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Οι ανάγκες της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας για βελτίωση της πρόσβασης σε ποιοτική εκπαίδευση και ενίσχυση των εκπαιδευτικών υποδομών παραμένουν επίκαιρες σε όλες τις βαθμίδες, από την πρωτοβάθμια έως την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο έχει αναδείξει την εκπαίδευση ως κρίσιμο παράγοντα για την οικονομική ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα της Περιφέρειας, επισημαίνοντας την ανάγκη ενίσχυσης των εκπαιδευτικών ευκαιριών.

Παρότι η Περιφέρεια εμφανίζει συγκριτικά υψηλό ποσοστό αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, εξακολουθούν να υπάρχουν προκλήσεις στη γενικότερη εκπαιδευτική επίδοση και στην ισότιμη πρόσβαση στην εκπαίδευση. Το παρόν πρόγραμμα ανταποκρίνεται σε αυτές τις ανάγκες μέσω της αναβάθμισης των εκπαιδευτικών εγκαταστάσεων και της ενίσχυσης των δυνατοτήτων διαδικτυακής και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, με στόχο τη βελτίωση της συνολικής εκπαιδευτικής ποιότητας και την αύξηση των ευκαιριών μάθησης.

Υπάρχει λογική σύνδεση μεταξύ αναγκών – στόχων – δράσεων, εξασφαλίζοντας τη στοχευμένη αντιμετώπιση των εκπαιδευτικών προκλήσεων της Περιφέρειας. Συγκεκριμένα:

- Ανάγκες: Ενίσχυση εκπαιδευτικών υποδομών, βελτίωση προσβασιμότητας, στήριξη ευάλωτων ομάδων.
- Στόχοι: Βελτίωση της ισότιμης πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες εκπαίδευσης, χωρίς αποκλεισμούς.
- Δράσεις: Αναβάθμιση υποδομών σχολικής και πανεπιστημιακής εκπαίδευσης, βελτίωση της προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρίες, ενίσχυση της διά βίου μάθησης.

Οι παρεμβάσεις είναι ευθυγραμμισμένες με τις στρατηγικές προτεραιότητες της Περιφέρειας και τις κατευθύνσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, διασφαλίζοντας ότι το πρόγραμμα θα συμβάλει ουσιαστικά στη βελτίωση του εκπαιδευτικού συστήματος και της κοινωνικής ένταξης.

Οι δείκτες που έχουν επιλεγεί για τις δράσεις 4Α.02.01 και 4Α.02.03 είναι κατάλληλοι για την αποτύπωση της εκροής και του αποτελέσματος των επενδύσεων στις εκπαιδευτικές υποδομές:

RCO67 – Χωρητικότητα τάξεων νέων ή εκσυγχρονισμένων εκπαιδευτικών εγκαταστάσεων (εκροών)

RCR71 – Ετήσιος αριθμός χρηστών νέων ή εκσυγχρονισμένων εκπαιδευτικών εγκαταστάσεων (αποτελέσματος)

4A.05 Εξασφάλιση ισότιμης πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη και ενίσχυση της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγείας, συμπεριλαμβανομένης της πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης, και προώθηση της μετάβασης από την ιδρυματική φροντίδα στη φροντίδα που βασίζεται σε επίπεδο οικογένειας και τοπικής κοινότητας

Η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις στον τομέα της υγείας και της κοινωνικής μέριμνας. Σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο (Παράρτημα 17), παρατηρείται αύξηση του ποσοστού του πληθυσμού που αδυνατεί να καλύψει τις ανάγκες του σε ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, λόγω οικονομικών φραγμών, μεγάλων λιστών αναμονής και αποστάσεων από τις υγειονομικές δομές. Συγκεκριμένα, το 13,1% του πληθυσμού της Περιφέρειας αντιμετωπίζει δυσκολίες στην πρόσβαση σε ιατροφαρμακευτικές υπηρεσίες, ποσοστό που συγκαταλέγεται στα υψηλότερα μεταξύ των ελληνικών περιφερειών. Επιπλέον, η γήρανση του πληθυσμού, ιδιαίτερα σε ημιαστικές και αγροτικές περιοχές, αυξάνει την ανάγκη για υπηρεσίες φροντίδας και υποστήριξης της αυτόνομης διαβίωσης. Ως εκ τούτου, οι διαπιστωμένες ανάγκες για ενίσχυση των υποδομών υγείας και κοινωνικής μέριμνας, καθώς και για βελτίωση της προσβασιμότητάς τους, παραμένουν επίκαιρες και επιτακτικές.

Ο Ειδικός Στόχος 4A.05 στοχεύει στην εξασφάλιση ισότιμης πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγείας, συμπεριλαμβανομένης της πρωτοβάθμιας φροντίδας. Οι δράσεις 4A.05.01 και 4A.05.02 επικεντρώνονται στην ανάπτυξη και αναβάθμιση των υποδομών υγείας, καθώς και στην ενίσχυση του υγειονομικού εξοπλισμού, αντιμετωπίζοντας άμεσα τις διαπιστωμένες ανάγκες για βελτίωση των υπηρεσιών υγείας και της προσβασιμότητας. Επιπλέον, η δράση 4A.05.03, που αφορά την ανάπτυξη και αναβάθμιση υποδομών κοινωνικής μέριμνας, συμβάλλει στην υποστήριξη των ευπαθών ομάδων, προωθώντας τη μετάβαση από την ιδρυματική φροντίδα σε φροντίδα που βασίζεται στην οικογένεια και την κοινότητα.

Οι δείκτες εκροών και αποτελέσματος που έχουν επιλεγεί είναι κατάλληλοι για την παρακολούθηση της προόδου και της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων. Συγκεκριμένα, για τις Δράσεις 4A.05.01 και 4A.05.02, ο δείκτης εκροών RCO69 μετρά τη χωρητικότητα των νέων ή εκσυγχρονισμένων εγκαταστάσεων υγειονομικής περίθαλψης, ενώ ο δείκτης αποτελέσματος RCR73 καταγράφει τον ετήσιο αριθμό χρηστών αυτών των εγκαταστάσεων. Αντίστοιχα, για τις δράσεις 4A.05.03, οι δείκτες RCO70 και RCR74 αξιολογούν τη χωρητικότητα και τη χρήση των νέων ή αναβαθμισμένων εγκαταστάσεων κοινωνικής μέριμνας. Αυτοί οι δείκτες παρέχουν σαφή εικόνα της επίδρασης των παρεμβάσεων στην ενίσχυση των υποδομών υγείας και κοινωνικής μέριμνας, καθώς και στη βελτίωση της πρόσβασης των πολιτών σε αυτές.

4A.06 Ενίσχυση του ρόλου του πολιτισμού και του βιώσιμου τουρισμού στην οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική ένταξη και την κοινωνική καινοτομία.

Η ανάγκη για ανάδειξη, οργάνωση και προώθηση των τουριστικών πόρων και προορισμών, καθώς και η ενίσχυση της προσβασιμότητάς τους για όλους, παραμένει επίκαιρη. Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο (Παράρτημα 17) υπογραμμίζει την αναγκαιότητα του πράσινου και ψηφιακού μετασχηματισμού του τουριστικού τομέα, αν και δεν παρέχει συγκεκριμένες

συστάσεις για τον πολιτισμό και τον βιώσιμο τουρισμό. Επιπλέον, το Σχέδιο Δράσης «Ελληνικός Τουρισμός 2030» της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας δίνει έμφαση στην ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού, όπως ο θρησκευτικός και ο περιπατητικός τουρισμός, επιβεβαιώνοντας τη συνεχιζόμενη σημασία αυτών των αναγκών.

Ο σχεδιασμός ευθυγραμμίζεται με τις διαπιστωμένες ανάγκες και τον ειδικό στόχο «Ενίσχυση του ρόλου του πολιτισμού και του βιώσιμου τουρισμού στην οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική ένταξη και την κοινωνική καινοτομία». Οι προτεινόμενες δράσεις, όπως η «Προστασία, ανάδειξη και προβολή της φυσικής κληρονομιάς και του οικοτουρισμού» (4Α.06.01) και η «Προστασία και ανάδειξη πολιτιστικής κληρονομιάς και λειτουργική τους δικτύωση» (4Α.06.02), στοχεύουν στην αναβάθμιση των πολιτιστικών και τουριστικών υποδομών, καθώς και στην προώθηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

Οι επιλεγμένοι δείκτες εκροών και αποτελέσματος είναι κατάλληλοι για την παρακολούθηση της προόδου και της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων. Συγκεκριμένα, ο δείκτης εκροών RCO77 («Αριθμός πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται») μετρά τον αριθμό των χώρων που επωφελούνται από τις δράσεις, ενώ ο δείκτης αποτελέσματος RCR77 («Επισκέπτες πολιτιστικών και τουριστικών χώρων που υποστηρίζονται») αξιολογεί την αύξηση της επισκεψιμότητας σε αυτούς τους χώρους. Οι δείκτες παρέχουν σαφή εικόνα της επίδρασης των παρεμβάσεων στην ενίσχυση του πολιτιστικού και τουριστικού τομέα της Περιφέρειας.

5.5 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 4B: Ενίσχυση της Κοινωνικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας (ΕΚΤ+)

5.5.1 Πορεία Υλοποίησης Π 4B (ΕΚΤ) 31.12.2024

Η Προτεραιότητα 4B Ενίσχυση της Κοινωνικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας (ΕΚΤ+), έχει εξειδικευτεί σε ποσοστό 44%, έχει ενεργοποιηθεί (εντάξεις προς προϋπολογισμό) σε ικανοποιητικό βαθμό 37,5%⁷. Έχουν πραγματοποιηθεί συμβάσεις ύψους 36.496.547€ (36,5%) του π/υ και δαπάνες ύψους 20.685.088 € (πληρωμές προς π/υ: 20,7%). Παρατηρούμε δηλαδή ότι για τα συμβασιολογημένα έργα έχουν γίνει πληρωμές σε μεγάλο βαθμό.

Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+) στο πλαίσιο της Προτεραιότητας 4B συμβάλλει ουσιαστικά στην κοινωνική ανάπτυξη της Περιφέρειας, ενισχύοντας την κοινωνική συνοχή και την ένταξη ευάλωτων ομάδων. Αναφορικά με τον Πυλώνα των Ευρωπαϊκών Κοινωνικών Δικαιωμάτων, το Πρόγραμμα ενισχύει καίριες κοινωνικές δράσεις που προάγουν τα κοινωνικά δικαιώματα και την ισότητα ευκαιριών. Σε όλες τις φάσεις προγραμματισμού και υλοποίησης, ο σχεδιασμός και η υλοποίηση των δράσεων συνάδουν με τις οριζόντιες αρχές του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ και των αρχών του Ευρωπαϊκού Πυλώνα των Κοινωνικών Δικαιωμάτων και του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες, καθώς και τις οριζόντιες αρχές για την ισότητα των φύλων, την καταπολέμηση των διακρίσεων και την προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρίες, σε εναρμόνιση με το άρθρο 9 του ΚΚΔ.

Οι δράσεις θα ακολουθούν τις αρχές της άρσης του διαχωρισμού και της απαγόρευσης των διακρίσεων και θα στοχεύουν στην προώθηση της ισότιμης πρόσβασης σε βασικές υπηρεσίες χωρίς αποκλεισμούς για όλες τις περιθωριοποιημένες ομάδες, όπως οι Ρομά, τα ΑμεΑ, τα άτομα με μεταναστευτικό υπόβαθρο, κ.λ.π.

Οι 20 αρχές του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων είναι οι ακόλουθες:

1. Εκπαίδευση, κατάρτιση και δια βίου μάθηση
2. Ισότητα των φύλων
3. Ισότητα ευκαιριών
4. Ενεργός υποστήριξη για την εξεύρεση εργασίας
5. Ασφαλής και ευπροσάρμοστη απασχόληση
6. Μισθοί
7. Ενημέρωση για τους όρους απασχόλησης και προστασία σε περίπτωση απολύσεων
8. Κοινωνικός διάλογος και συμμετοχή των εργαζομένων
9. Ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής
10. Υγιές, ασφαλές και κατάλληλα προσαρμοσμένο εργασιακό περιβάλλον και προστασία δεδομένων
11. Φροντίδα και υποστήριξη των παιδιών
12. Κοινωνική προστασία
13. Επιδόματα ανεργίας
14. Ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα
15. Εισόδημα για ηλικιωμένους και συντάξεις

⁷ Στοιχεία ΟΠΣ - 31/12/2024

16. Υγειονομική περίθαλψη
17. Ένταξη ατόμων με αναπηρία
18. Μακροχρόνια φροντίδα
19. Στέγαση και βοήθεια για άστεγους
20. Πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες

Η Προτεραιότητα 4B ενσωματώνει αυτές τις αρχές στο πλαίσιο των Ειδικών Στόχων και των Δράσεων που έχουν επιλεγεί, ως εξής:

Πίνακας 11 Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων στην Προτεραιότητα 4B

ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΑΡΧΕΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΥ ΠΥΛΩΝΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
Ε.Σ4B.01 - Βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και μέτρα ενεργοποίησης για όλα τα άτομα που αναζητούν εργασία, συγκεκριμένα, τους νέους, ιδίως μέσω της υλοποίησης των εγγυήσεων για τη νεολαία, τους μακροχρόνια ανέργους και τις μειονεκτούσες ομάδες στην αγορά εργασίας, και για τα οικονομικά αδρανή άτομα, καθώς και μέσω της προώθησης της αυτοαπασχόλησης και της κοινωνικής οικονομίας	3. Ισότητα ευκαιριών 4. Ενεργός υποστήριξη για την εξεύρεση εργασίας 5. Ασφαλής και ευπροσάρμοστη απασχόληση 6. Μισθοί, 13. Επιδόματα ανεργίας
ΕΣ 4B.04- Προώθηση της προσαρμογής των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στην αλλαγή, της ενεργητικής και υγιούς γήρανσης, καθώς και ενός υγιούς και καλά προσαρμοσμένου περιβάλλοντος εργασίας που αντιμετωπίζει τους κινδύνους για την υγεία	5. Ασφαλής και ευπροσάρμοστη απασχόληση, 10. Υγιές, ασφαλές και κατάλληλα προσαρμοσμένο εργασιακό περιβάλλον και προστασία δεδομένων 15. Εισόδημα για ηλικιωμένους και συντάξεις
ΕΣ 4B.06 - Προώθηση της ίσης πρόσβασης σε ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση και κατάρτιση και της ολοκλήρωσής τους, ιδίως για τις μειονεκτούσες ομάδες, από την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα έως τη γενική και επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, έως την τριτοβάθμια εκπαίδευση, καθώς και την εκπαίδευση και επιμόρφωση ενηλίκων, συμπεριλαμβανομένης της διευκόλυνσης της μαθησιακής κινητικότητας για όλους και της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρίες.	1. Εκπαίδευση, κατάρτιση και δια βίου μάθηση, 3. Ισότητα ευκαιριών, 17. Ένταξη ατόμων με αναπηρία, 9.Ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής
Ε.Σ 4B.08 Προαγωγή της ενεργητικής ένταξης για προώθηση των ίσων ευκαιριών, της απαγόρευσης των διακρίσεων και της ενεργού συμμετοχής, καθώς και βελτίωση της απασχολησιμότητας, ειδικότερα των μειονεκτουσών ομάδων.	3. Ισότητα ευκαιριών, 2. Ισότητα των φύλων, 12. Κοινωνική προστασία, 9.Ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής
ΕΣ 4B.09 Προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης των υπηκόων τρίτων χωρών, περιλαμβανομένων των μεταναστών	3. Ισότητα ευκαιριών, 12. Κοινωνική προστασία, 20. Πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες
ΕΣ 4B.10 Προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομά	3. Ισότητα ευκαιριών, 12. Κοινωνική προστασία, 20. Πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες
ΕΣ 4B.11 - Ενίσχυση της ισότιμης και έγκαιρης πρόσβασης σε ποιοτικές, βιώσιμες και οικονομικά προσιτές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων υπηρεσιών που προάγουν την πρόσβαση σε στέγαση και φροντίδα με επίκεντρο τον άνθρωπο, συμπεριλαμβανομένης της υγειονομικής περίθαλψης.	12. Κοινωνική προστασία, 16. Υγειονομική περίθαλψη, 17. Ένταξη ατόμων με αναπηρία, 18. Μακροχρόνια φροντίδα, 19. Στέγαση και βοήθεια για άστεγους, 20. Πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες, 9.Ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής

ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΑΡΧΕΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΥ ΠΥΛΩΝΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της πρόσβασης στην κοινωνική προστασία, με ειδική έμφαση στα παιδιά και στις μειονεκτούσες ομάδες· βελτίωση της προσβασιμότητας, μεταξύ άλλων για τα άτομα με αναπηρίες, της αποτελεσματικότητας και της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης και των υπηρεσιών μακροχρόνιας περίθαλψης	και προσωπικής ζωής, 11Φροντίδα και υποστήριξη των παιδιών
ΕΣ 4B.12 Προώθηση της κοινωνικής ένταξης των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων και των παιδιών	9.Ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής 12. Κοινωνική προστασία, 14. Ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα, 19. Στέγαση και βοήθεια για άστεγους

Αναφορικά με την πορεία υλοποίησης του Προγράμματος:

Έχουν ενεργοποιηθεί οι παρακάτω ΕΣ:

- Ο **Ε.Σ 4B.06** (Προώθηση της ίσης πρόσβασης σε ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση και κατάρτιση και της ολοκλήρωσής τους, ιδίως για τις μειονεκτούσες ομάδες, από την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα έως τη γενική και επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, έως την τριτοβάθμια εκπαίδευση, καθώς και την εκπαίδευση και επιμόρφωση ενηλίκων, συμπεριλαμβανομένης της διευκόλυνσης της μαθησιακής κινητικότητας για όλους και της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρίες).

Οι δράσεις του ειδικού στόχου συνδράμουν στην ισότιμη συμμετοχή στην αγορά εργασίας και τη μείωση του χάσματος των δύο φύλων στην απασχόληση (genderemploymentgap), καθώς και στην προώθηση της ισότητας των ευκαιριών για τα ΑμεΑ. Επίσης οι δράσεις του στόχου μπορεί να προσφέρουν εξοικονόμηση χρόνου στους γονείς και να συμβάλλουν στη διεύρυνση των εργασιακών δυνατοτήτων τους, παρέχοντας προοπτικές επαγγελματικής και προσωπικής ανάπτυξης.

Έχει ενταχθεί το έργο «Πρόγραμμα ανάπτυξης και ενδυνάμωσης διεπιστημονικών συμβουλευτικών και υποστηρικτικών δομών και μαθησιακής υποστήριξης/ συνεκπαίδευσης μαθητών/ τριών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες για την ισότιμη πρόσβαση και συμπερίληψη στην εκπαίδευση», το οποίο υλοποιείται από την ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΔΟΜΗ ΕΣΠΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ, προϋπολογισμού 12.987.138€. Το έργο καλύπτει το 100% του π/υ του ΕΣ και οι πληρωμές ανέρχονται σε 42,7%.

- Ο **Ε.Σ 4B.08** (Προαγωγή της ενεργητικής ένταξης για προώθηση των ίσων ευκαιριών, της απαγόρευσης των διακρίσεων και της ενεργού συμμετοχής, καθώς και βελτίωση της απασχολησιμότητας, ειδικότερα των μειονεκτούσων ομάδων), παρουσιάζει ενεργοποίηση σε ποσοστό 10%.

Οι δράσεις του ειδικού στόχου συνδράμουν στην ισότιμη συμμετοχή στην αγορά εργασίας και τη μείωση του χάσματος των δύο φύλων στην απασχόληση (genderemploymentgap), καθώς και στην προώθηση της ισότητας των ευκαιριών για

τα ΑμεΑ. Επίσης οι δράσεις του ειδικού στόχου μπορεί να προσφέρουν εξοικονόμηση χρόνου στους γονείς και να συμβάλλουν στη διεύρυνση των εργασιακών δυνατοτήτων τους, παρέχοντας προοπτικές επαγγελματικής και προσωπικής ανάπτυξης.

Έχει ενταχθεί το έργο «Καταπολέμηση των διακρίσεων και προώθηση της κοινωνικής ένταξης των ατόμων με αναπηρία, των ατόμων με χρόνιες παθήσεις και των οικογενειών τους που διαβιούν στην ΠΔΜ» με προϋπολογισμό 398.553€ και υλοποιείται από την ΕΣΑΜΕΑ.

- **Ο Ε.Σ 4Β.09** (Προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης των υπηκόων τρίτων χωρών, περιλαμβανομένων των μεταναστών). Ομάδα στόχος του προγράμματος είναι οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας καθώς και οι δικαιούχοι προσωρινής προστασίας εκπατρισμένοι πολίτες Ουκρανίας. Η «Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού και Διαχείρισης Προγραμμάτων Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων (Ε.Υ.ΣΥ.Δ.-Μ.Ε.Υ.)», έχει οριστεί Ενδιάμεσος Φορέας για τις δράσεις αυτές (Απόφαση με ΑΠ 2636 , 04 / 09 /2024).
- **Ο Ε.Σ 4Β.11** (Ενίσχυση της ισότιμης και έγκαιρης πρόσβασης σε ποιοτικές, βιώσιμες και οικονομικά προσιτές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων υπηρεσιών που προάγουν την πρόσβαση σε στέγαση και φροντίδα με επίκεντρο τον άνθρωπο, συμπεριλαμβανομένης της υγειονομικής περίθαλψης· εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της πρόσβασης στην κοινωνική προστασία, με ειδική έμφαση στα παιδιά και στις μειονεκτούσες ομάδες· βελτίωση της προσβασιμότητας, μεταξύ άλλων για τα άτομα με αναπηρίες, της αποτελεσματικότητας και της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης και των υπηρεσιών μακροχρόνιας περίθαλψης). Ο ΕΣ 4Β.11 παρουσιάζει ενεργοποίηση σε ποσοστό 41%, συμβασιοποίηση σε ποσοστό 40% και απορρόφηση σε ποσοστό 26%.

Στο πλαίσιο του ΕΣ υλοποιούνται οι Δράσεις:

- 4Β.11.01 Προώθηση και υποστήριξη παιδιών για την ένταξή τους στην προσχολική εκπαίδευση καθώς και για την πρόσβαση παιδιών σχολικής ηλικίας, εφήβων και ατόμων με αναπηρία, σε υπηρεσίες δημιουργικής απασχόλησης
- 4Β.11.02 Ενίσχυση Δομών Παροχής Κοινωνικών Υπηρεσιών
- 4Β.11.03 Δομές καταπολέμησης της βίας κατά των γυναικών
- 4Β.11.04 Ενίσχυση δομών παροχής υπηρεσιών φροντίδας σε τοπικό επίπεδο
- 4Β.11.05 Ενίσχυση υπηρεσιών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας
- 4Β.11.06 Ενίσχυση υπηρεσιών δημόσιας υγείας (αναμένεται ενεργοποίηση)
- 4Β.11.07 Ενίσχυση υπηρεσιών ψυχικής υγείας (αναμένεται ενεργοποίηση)
- 4Β.11.08 Ανάπτυξη υπηρεσιών για την αντιμετώπιση των εξαρτήσεων
- 4Β.11.09 Υπηρεσίες μακροχρόνιας φροντίδας (LTC) (αναμένεται ενεργοποίηση)
- 4Β.11.10 Πρόγραμμα κοινωνικού φροντιστή και προσωπικού βοηθού ατόμων που χρήζουν ειδικής φροντίδας (αναμένεται ενεργοποίηση)
- 4Β.11.11 Δράσεις αποϊδρυματοποίησης παιδιών (αναμένεται ενεργοποίηση)

Οι δράσεις συνδράμουν στην προώθηση των αρχών ισότιμης πρόσβασης σε ποιοτικές, βιώσιμες και οικονομικά προσιτές υπηρεσίες (παιδιά, γυναίκες, μειονεκτούσες ομάδες, ΑμεΑ, κ.α.), καθώς και της προώθησης της συμμετοχής των γυναικών στην απασχόληση. Ο κύριος στόχος της δράσης της στήριξης των παιδιών για την ένταξή τους στην προσχολική εκπαίδευση είναι η ενίσχυση της παιδικής φροντίδας και η εναρμόνιση της οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής των κηδεμόνων (κυρίως γυναίκες), συμβάλλοντας έτσι στη διευκόλυνση προσωπικής και επαγγελματικής ανάπτυξης. Βασική επιδίωξη της δράσης στήριξης των δομών καταπολέμησης της βίας κατά των γυναικών είναι η προώθηση της ισότητας των φύλων μέσω της αντιμετώπισης των προβλημάτων των γυναικών θυμάτων βίας και της προώθησης της ισότιμης πρόσβασης στην αγορά εργασίας. Στις δράσεις δομών παροχής κοινωνικών υπηρεσιών (Κέντρα Κοιν., Κοιν. Παντοπ, κ.α.) και βελτίωσης της προσβασιμότητας σε υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης. Επίσης οι δράσεις μπορεί να προσφέρουν εξοικονόμηση χρόνου στους γονείς που έχουν τη φροντίδα για τα ΑμεΑ και τους ηλικιωμένους και να συμβάλλουν στη βελτίωση της επαγγελματικής και προσωπικής ανάπτυξης.

Πίνακας 12 Ενταγμένα Έργα ΕΣ 4B.11 ΕΚΤ

MIS	ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ / ΕΡΓΟΥ	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	Π.Υ ΕΝΤΑΞΗΣ
4B.11.01	Πρωώθηση και υποστήριξη παιδιών για την ένταξή τους στην προσχολική εκπαίδευση καθώς και για την πρόσβαση παιδιών σχολικής ηλικίας, εφήβων και ατόμων με αναπηρία, σε υπηρεσίες δημιουργικής απασχόλησης		12.807.281
6000745	Πρωώθηση και υποστήριξη παιδιών για την ένταξή τους στην προσχολική εκπαίδευση καθώς και για την πρόσβαση παιδιών σχολικής ηλικίας, εφήβων και ατόμων με αναπηρία, σε υπηρεσίες δημιουργικής απασχόλησης στη Δυτική Μακεδονία, κύκλος 2022-2023	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ Α. Ε.	4.672.569
6001641	Πρωώθηση και υποστήριξη παιδιών για την ένταξή τους στην προσχολική εκπαίδευση καθώς και για την πρόσβαση παιδιών σχολικής ηλικίας, εφήβων και ατόμων με αναπηρία, σε υπηρεσίες δημιουργικής απασχόλησης στη Δυτική Μακεδονία / 2023-2024	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ Α. Ε.	4.609.712
6017322	Πρωώθηση και υποστήριξη παιδιών για την ένταξή τους στην προσχολική εκπαίδευση καθώς και για την πρόσβαση παιδιών σχολικής ηλικίας, εφήβων και ατόμων με αναπηρία, σε υπηρεσίες δημιουργικής απασχόλησης στη Δυτική Μακεδονία, 2024-2025	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ Α. Ε.	3.525.000
4B.11.02	Ενίσχυση Δομών Παροχής Κοινωνικών Υπηρεσιών		4.023.125
6002283	ΣΥΝΕΧΙΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΕΝΤΡΟΥ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ	ΔΗΜΟΣ ΓΡΕΒΕΝΩΝ	280.504
6002753	Συνέχιση λειτουργίας Κέντρου Κοινότητας Δήμου Φλώρινας	ΔΗΜΟΣ ΦΛΩΡΙΝΑΣ	553.848
6003146	ΣΥΝΕΧΙΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΕΝΤΡΟΥ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΔΗΜΟΥ ΕΟΡΔΑΙΑΣ	ΔΗΜΟΣ ΕΟΡΔΑΙΑΣ	511.907
6003316	Συνέχιση λειτουργίας Κέντρου Κοινότητας Δήμου Κοζάνης	ΔΗΜΟΣ ΚΟΖΑΝΗΣ	402.655
6003356	Συνέχιση λειτουργίας Κέντρου Κοινότητας Δήμου Βοΐου	ΔΗΜΟΣ ΒΟΪΟΥ	219.244
6003361	Συνέχιση λειτουργίας Κέντρου Κοινότητας Δήμου Σερβίων	ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΒΙΩΝ	290.738
6003489	ΣΥΝΕΧΙΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΕΝΤΡΟΥ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΔΗΜΟΥ ΔΕΣΚΑΤΗΣ	ΔΗΜΟΣ ΔΕΣΚΑΤΗΣ	243.971
6003500	Συνέχιση λειτουργίας Κέντρου Κοινότητας Άργους Ορεστικού	ΔΗΜΟΣ ΑΡΓΟΥΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟΥ	271.595
6003506	Συνέχιση λειτουργίας Κέντρου Κοινότητας Δήμου Καστοριάς	ΔΗΜΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	401.935
6003529	Συνέχιση λειτουργίας Κέντρου Κοινότητας Δήμου Αμυνταίου	ΔΗΜΟΣ ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ	271.328
6018328	Κέντρο Κοινότητας Δήμου Βελβεντού	ΔΗΜΟΣ ΒΕΛΒΕΝΤΟΥ	239.400
6018541	ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΔΗΜΟΥ ΠΡΕΣΠΩΝ	ΔΗΜΟΣ ΠΡΕΣΠΩΝ	336.000
4B.11.03	Δομές καταπολέμησης της βίας κατά των γυναικών		2.132.413
6003508	Συνέχιση λειτουργίας Κέντρου Συμβουλευτικής Υποστήριξης Γυναικών θυμάτων Βίας Δήμου Φλώρινας	ΔΗΜΟΣ ΦΛΩΡΙΝΑΣ	425.620
6003816	Συνέχιση λειτουργίας του Ξενώνα Φιλοξενίας του Δήμου Κοζάνης	ΔΗΜΟΣ ΚΟΖΑΝΗΣ	720.000
6003876	Δομές καταπολέμησης της βίας κατά των γυναικών/ Συνέχιση λειτουργίας Κέντρων Συμβουλευτικής υποστήριξης γυναικών θυμάτων βίας σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο-Σ.Κ. ΚΟΖΑΝΗΣ	ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΚΕΘΙ	461.793

MIS	ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ / ΕΡΓΟΥ	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	Π.Υ ΕΝΤΑΞΗΣ
6004283	Συνέχιση λειτουργίας Κέντρου Συμβουλευτικής Υποστήριξης Γυναικών Θυμάτων Βίας Δήμου Καστοριάς	ΔΗΜΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	525.000
4B.11.04	Ενίσχυση δομών παροχής υπηρεσιών φροντίδας σε τοπικό επίπεδο		4.485.215
6002486	ΚΔΗΦ/ΑμεΑ- Ειδικό Εργαστήριο Κοζάνης"	ΚΕΚ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΚΟΖΑΝΗΣ	522.720
6002493	ΚΔΗΦ/ΑμεΑ- Ειδικό Εργαστήριο Πτολεμαΐδας	ΚΕΚ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΚΟΖΑΝΗΣ	427.680
6003845	Συνέχιση λειτουργίας Κέντρου Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΚΗΦΗ) Δήμου Σερβίων	ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΒΙΩΝ	466.320
6004279	Συνέχιση λειτουργίας Κέντρου Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΚΗΦΗ) Δήμου Κοζάνης	ΔΗΜΟΣ ΚΟΖΑΝΗΣ	344.972
6004284	Συνέχιση λειτουργίας Κέντρου Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (Κ.Η.Φ.Η.) Σιάτιστας Δήμου Βοΐου	ΔΗΜΟΣ ΒΟΪΟΥ	636.908
6004360	Συνέχιση λειτουργίας Κέντρου Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (Κ.Η.Φ.Η.) Τσοτυλίου Δήμου Βοΐου	ΔΗΜΟΣ ΒΟΪΟΥ	560.273
6004373	Συνέχιση λειτουργίας Κέντρου Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΚΗΦΗ) Πτολεμαΐδας Δήμου Εορδαίας	ΔΗΜΟΣ ΕΟΡΔΑΙΑΣ	447.248
6004420	Συνέχιση λειτουργίας Κέντρου Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (Κ.Η.Φ.Η.) Πενταλόφου Δήμου Βοΐου	ΔΗΜΟΣ ΒΟΪΟΥ	542.823
6004424	Συνέχιση λειτουργίας Κέντρου Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΚΗΦΗ) Δήμου Φλώρινας	ΔΗΜΟΣ ΦΛΩΡΙΝΑΣ	536.271
4B.11.05	Ενίσχυση υπηρεσιών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας		359.327
6005110	Συνέχιση λειτουργίας Τοπικών Ομάδων Υγείας (ΤΟΜΥ) 3ης ΥΠΕ στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας	ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΔΟΜΗ ΕΣΠΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΥΓΕΙΑΣ	359.327
4B.11.06	Ενίσχυση υπηρεσιών δημόσιας υγείας		0
4B.11.07	Ενίσχυση υπηρεσιών ψυχικής υγείας		0
4B.11.08	Ανάπτυξη υπηρεσιών για την αντιμετώπιση των εξαρτήσεων		277.448
6007080	Πολυδύναμο Κέντρο Περιφέρειας Δυτ. Μακεδονίας, με έδρα την Κοζάνη	ΚΕΝΤΡΟ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΩΝ ΑΤΟΜΩΝ (ΚΕΘΕΑ)	154.800
6007184	Κινητή Μονάδα Περιφέρειας Δυτ. Μακεδονίας, με έδρα την Κοζάνη	ΚΕΝΤΡΟ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΩΝ ΑΤΟΜΩΝ (ΚΕΘΕΑ)	122.648
4B.11.09	Υπηρεσίες μακροχρόνιας φροντίδα (LTC)		0
4B.11.10	Πρόγραμμα κοινωνικού φροντιστή και προσωπικού βοηθού ατόμων που χρήζουν ειδικής φροντίδας		0
4B.11.11	Δράσεις αποϊδρυματοποίησης παιδιών		0

Δεν έχουν ενεργοποιηθεί οι παρακάτω ΕΣ:

- Ο **Ε. Σ 4Β.01** (Βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και μέτρα ενεργοποίησης για όλα τα άτομα που αναζητούν εργασία, συγκεκριμένα, τους νέους, ιδίως μέσω της υλοποίησης των εγγυήσεων για τη νεολαία, τους μακροχρόνια ανέργους και τις μειονεκτούσες ομάδες στην αγορά εργασίας, και για τα οικονομικώς αδρανή άτομα, καθώς και μέσω της προώθησης της αυτοαπασχόλησης και της κοινωνικής οικονομίας).

Ο προϋπολογισμός του Ε.Σ 4Β.02 ανέρχεται σε € 13.200.000 ΔΔ, από τα οποία €3.200.000 θα διατεθούν για δράσεις ΒΑΑ, €3.500.000 για δράσεις ΟΧΕ και τα υπόλοιπα για Δράσεις της ΠΔΜ.

Οι δράσεις του ειδικού στόχου συνδράμουν στην προώθηση των αρχών της ισότιμης πρόσβασης στην απασχόληση (νέοι, μειονεκτούσες ομάδες, ΑμεΑ, κ.α.).

Για τη Δράση 4Β.01.04 στήριξης υφιστάμενων / νέων κοινωνικών επιχειρήσεων (ΚΑΛΟ) ο «ΕΦΕΠΑΕ» έχει οριστεί ως Ενδιάμεσος Φορέας διαχείρισης σύμφωνα με την Απόφαση της ΕΥΔ ΠΔΜ με θέμα: Ορισμός του Ενδιάμεσου Φορέα Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας «ΕΦΕΠΑΕ» ως Ενδιάμεσου Φορέα του Προγράμματος «Δυτική Μακεδονία» 2021-2027 και ανάθεση καθηκόντων διαχείρισης των δράσεων Κρατικών Ενισχύσεων, ΑΠ 939/10.03.2023 και ΑΔΑ 9ΠΧΠ7Ψ-ΡΝ0.

- Ο **Ε.Σ 4Β.04** (Προώθηση της προσαρμογής των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στην αλλαγή, της ενεργητικής και υγιούς γήρανσης, καθώς και ενός υγιούς και καλά προσαρμοσμένου περιβάλλοντος εργασίας που αντιμετωπίζει τους κινδύνους για την υγεία).

Ο προϋπολογισμός του Ε.Σ 4Β.04 ανέρχεται σε € 2.400.000 ΔΔ, από τα οποία €600.000 θα διατεθούν για δράσεις ΒΑΑ, €800.000 για δράσεις ΟΧΕ και τα υπόλοιπα για Δράσεις της ΠΔΜ.

- Ο **Ε.Σ.4Β.10 (Προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομά)**. Οι δράσεις του ειδικού στόχου συνδράμουν στην προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως των Ρομά

- Ο **Ε.Σ 4Β.12(Προώθηση της κοινωνικής ένταξης των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, συμπεριλαμβανομένων των απόρων και των παιδιών)**.

Οι δράσεις του ειδικού στόχου μπορεί να προσφέρουν εξοικονόμηση χρόνου στους γονείς που έχουν τη φροντίδα για τα παιδιά και να συμβάλλουν στη διεύρυνση των εργασιακών δυνατοτήτων τους, παρέχοντας προοπτικές επαγγελματικής και προσωπικής ανάπτυξης. Οι δράσεις του ειδικού στόχου συνδράμουν στην προώθηση της κοινωνικής ένταξης των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, συμπεριλαμβανομένων των απόρων και των παιδιών.

Οι δράσεις υλοποιούνται στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πολιτικής «Εγγύηση για το Παιδί» (Child Guarantee) καθώς και του υπό έγκριση Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Εγγύηση για τα Παιδιά».

Η ενεργοποίηση του 4B. 12 θα ακολουθήσει τις οδηγίες και κατευθύνσεις των Εθνικών Αρχών.

5.5.2 Πορεία υλοποίησης δεικτών Π4Β (31.12.2024)

Πίνακας 13 Επίτευξη των δεικτών Προτεραιότητα 4.Β ΕΚΤ+ με ημερομηνία αναφοράς 31.12.2024

Ε.Σ	ΔΡΑΣΗ	ΔΕΙΚΤΗΣ		ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	Τιμή βάσης/ αναφοράς	Έτος βάσης/ αναφοράς	Ορόσημο (2024)	Τιμή Στόχου Εντάξεις 31.12.2024	Στόχος (2029)	ΕΚΤΙΜΗΣΗ / ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
4B.01	4B.01.01 Δράσεις προώθησης ανέργων στην απασχόληση (ΝΘΕ) με έμφαση σε τομείς της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης	EECO02	Άνεργοι, συμπεριλαμβανομένων των μακροχρόνια ανέργων	Αριθμός ατόμων			30	0	150	Μέχρι 31.12.2024 δεν είχαν ενταχθεί έργα.
		RCO75	Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται	Συνεισφορές σε στρατηγικές			0	7	7	
		EECR05	Συμμετέχοντες που εργάζονται, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, έξι μήνες μετά τη συμμετοχή τους	Άτομα	23	2018		0	40	
		PSR998	Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης	Συμμετέχοντες	83	2021		105	105	
4B.01	4B.01.02 Δράσεις κατάρτισης-αναβάθμισης δεξιοτήτων ανέργων με έμφαση σε τομείς της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης	EECO02	Άνεργοι, συμπεριλαμβανομένων των μακροχρόνια ανέργων	Αριθμός ατόμων			200	0	1.000	Μέχρι 31.12.2024 δεν είχαν ενταχθεί έργα
		RCO75	Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται	Συνεισφορές σε στρατηγικές			0	7	7	

Ε.Σ	ΔΡΑΣΗ	ΔΕΙΚΤΗΣ		ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	Τιμή βάσης/ αναφοράς	Έτος βάσης/ αναφοράς	Ορόσημο (2024)	Τιμή Στόχου Εντάξεις 31.12.2024	Στόχος (2029)	ΕΚΤΙΜΗΣΗ / ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
		EECR03	Συμμετέχοντες που αποκτούν τυπικό επαγγελματικό προσόν αμέσως μετά τη συμμετοχή τους	Αριθμός ατόμων	980	2021		0	980	
		PSR998	Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης	Συμμετέχοντες	83	2021		105	105	
4B.01	4B.01.03 Δράσεις ενίσχυσης της αυτοαπασχόλησης / έναρξης επαγγελματικής δραστηριότητας (NEE)	EECO02	Άνεργοι, συμπεριλαμβανομένων των μακροχρόνια ανέργων	Αριθμός ατόμων			45	0	225	Μέχρι 31.12.2024 δεν είχαν ενταχθεί έργα.
		RCO75	Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται	Συνεισφορές σε στρατηγικές			0	7	7	
		EECR05	συμμετέχοντες που εργάζονται, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, έξι μήνες μετά τη συμμετοχή τους	Άτομα	184	2021		0	200	
		PSR998	Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης	Συμμετέχοντες	83	2021		105	105	
4B.01	4B.01.04 Δράσεις στήριξης υφιστάμενων / νέων	PSO799	Αριθμός υποστηριζόμενων υφιστάμενων και νέων φορέων κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας	Αριθμός επιχειρήσεων			0	0	20	Μέχρι 31.12.2024 δεν είχαν ενταχθεί έργα.

Ε.Σ	ΔΡΑΣΗ	ΔΕΙΚΤΗΣ		ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	Τιμή βάσης/ αναφοράς	Έτος βάσης/ αναφοράς	Ορόσημο (2024)	Τιμή Στόχου Εντάξεις 31.12.2024	Στόχος (2029)	ΕΚΤΙΜΗΣΗ / ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
	κοινωνικών επιχειρήσεων (ΚΑΛΟ)	PSR799	Αριθμός υποστηριζόμενων υφιστάμενων και νέων φορέων κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας που η λειτουργία τους συνεχίζεται ένα έτος μετά τη λήξη της παρέμβασης	Αριθμός επιχειρήσεων	0	2021		0	18	
4B.04	4B.04.01 Δράσεις αναβάθμισης δεξιοτήτων εργαζομένων σε μικρές επιχειρήσεις και επαγγελματιών με έμφαση σε τομείς της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης	EECO05	Απασχολούμενοι, συμπεριλαμβανομένων των αυτοαπασχολούμενων	Αριθμός ατόμων			160	0	800	Μέχρι 31.12.2024 δεν είχαν ενταχθεί έργα.
		EECR03	Συμμετέχοντες που αποκτούν τυπικό επαγγελματικό προσόν αμέσως μετά τη συμμετοχή τους	Αριθμός ατόμων	590	2021		0	680	
		RCO75	Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται	Συνεισφορές σε στρατηγικές			0	7	7	
		PSR998	Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης	Συμμετέχοντες	83	2021		105	105	
4B.06	4B.06.01 Υποστήριξη μαθητών ΑμεΑ και μαθητών με ειδικές	PSO798	Αριθμός δομών για την ένταξη παιδιών με αναπηρία ή / και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	Αριθμός Δομών			250	147 (207)*	250	Στην επίτευξη του οροσήμου συμβάλλει το ενταγμένο έργο:

Ε.Σ	ΔΡΑΣΗ	ΔΕΙΚΤΗΣ		ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	Τιμή βάσης/ αναφοράς	Έτος βάσης/ αναφοράς	Ορόσημο (2024)	Τιμή Στόχου Εντάξεις 31.12.2024	Στόχος (2029)	ΕΚΤΙΜΗΣΗ / ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
	εκπαιδευτικές ανάγκες	PSR798	Αριθμός ωφελουμένων παιδιών με αναπηρία ή / και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	Αριθμός ατόμων	280	2021		172 (372)*	290	Πρόγραμμα ανάπτυξης και ενδυνάμωσης διεπιστημονικών *Οι τιμές στόχου των ενταγμένων έργων είναι σύμφωνες με τις κατευθύνσεις της ΕΥΣΕΚΤ στα από 14/02/2025 και 6/02/2025 email ,και σύμφωνα με την Επιστολή με ΑΠ 1157/21.02.2025 της ΕΔ ΕΣΠΑ Παιδείας.
4B.08	4B.08.01. Υποστήριξη παρεμβάσεων ισότιμης πρόσβασης φοιτητών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στην Ανώτατη Εκπαίδευση	PSO805	Αριθμός δομών για την ένταξη φοιτητών με αναπηρία και άλλες ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	Αριθμός Φορέων / Οντοτήτων			1	0	1	Μέχρι 31.12.2024 δεν είχαν ενταχθεί έργα.
		PSR805	Αριθμός ωφελουμένων φοιτητών με αναπηρία και άλλες ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	Αριθμός Ατόμων	390	2021		0	500	
4B.08	4B.08.02 Δράσεις για τη συμμετοχή μειονεκτουσών ομάδων στην ενεργή κοινωνική ζωή χωρίς αποκλεισμούς	PSO793	Αριθμός φορέων που υλοποιούν δράσεις ενεργής ένταξης ατόμων μειονεκτουσών ομάδων	Αριθμός φορέων /οντοτήτων			0	0	13	Μέχρι 31.12.2024 δεν είχαν ενταχθεί έργα.
		PSR793	Αριθμός ωφελουμένων που λαμβάνουν υπηρεσίες ενεργής ένταξης	Αριθμός ατόμων	0	2021		0	18.500	

Ε.Σ	ΔΡΑΣΗ	ΔΕΙΚΤΗΣ		ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	Τιμή βάσης/ αναφοράς	Έτος βάσης/ αναφοράς	Ορόσημο (2024)	Τιμή Στόχου Εντάξεις 31.12.2024	Στόχος (2029)	ΕΚΤΙΜΗΣΗ / ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
4B.08	4B.08.03 Δράσεις ενίσχυσης της ικανότητας των φορέων για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης.									Έχει ενταχθεί το έργο: ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΧΡΟΝΙΕΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ ΤΟΥΣ ΠΟΥ ΔΙΑΒΙΟΥΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
4B.09	4B.09.01 Ολοκληρωμένες δράσεις ένταξης υπηκόων τρίτων χωρών στην αγορά εργασίας	EECO13	Υπήκοοι τρίτων χωρών	Αριθμός ατόμων			80	0	820 148*	Μέχρι 31.12.2024 δεν είχαν ενταχθεί έργα. Η «Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού και Διαχείρισης Προγραμμάτων Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων (Ε.Υ.ΣΥ.Δ.-Μ.Ε.Υ.)», έχει οριστεί Ενδιάμεσος Φορέας για τις δράσεις αυτές (Απόφαση με ΑΠ 2636 , 04 / 09 /2024). *σύμφωνα με το 10.12.2024 ηλεκτρονικό μήνυμα της Ε.Υ.ΣΥ.Δ.-Μ.Ε.Υ και το από 17-03-2025 έγγραφο τεκμηρίωσης
		PSR790	Υπήκοοι τρίτων χωρών που αναζητούν ή που βρίσκουν απασχόληση αμέσως μετά τη συμμετοχή τους	Αριθμός ατόμων	623	2020		0	650 118*	

Ε.Σ	ΔΡΑΣΗ	ΔΕΙΚΤΗΣ		ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	Τιμή βάσης/ αναφοράς	Έτος βάσης/ αναφοράς	Ορόσημο (2024)	Τιμή Στόχου Εντάξεις 31.12.2024	Στόχος (2029)	ΕΚΤΙΜΗΣΗ / ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
4B.10	4B.10.01 Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις ένταξης των ρομά στην αγορά εργασίας	EECO15	Μειονότητες (συμπεριλαμβανομένων περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομά)	Αριθμός ατόμων			15	0	165	Μέχρι 31.12.2024 δεν είχαν ενταχθεί έργα.
		EECR05	συμμετέχοντες που εργάζονται, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, έξι μήνες μετά τη συμμετοχή τους	Άτομα	0	2021		0	33	
4B.10	4B.10.02 Δράσεις υποστήριξης των Ρομά για τη βελτίωση συνθηκών διαβίωσης ή/και μετεγκατάστασης	EECO18	Αριθμός υποστηριζόμενων δημόσιων διοικήσεων ή δημόσιων υπηρεσιών σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο	Αριθμός Φορέων			1	0	3	
		PSR794	Ωφελούμενοι Ρομά από προγράμματα βελτίωσης συνθηκών διαβίωσης	Αριθμός ατόμων	0	2021		0	200	

Ε.Σ	ΔΡΑΣΗ	ΔΕΙΚΤΗΣ		ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	Τιμή βάσης/ αναφοράς	Έτος βάσης/ αναφοράς	Ορόσημο (2024)	Τιμή Στόχου Εντάξεις 31.12.2024	Στόχος (2029)	ΕΚΤΙΜΗΣΗ / ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
4B.10	4B.10.03 Παρεμβάσεις ενίσχυσης νηπίων, παιδιών/εφήβων Ρομά σε βιωματικά εργαστήρια και παιδικές κατασκηνώσεις	PSO795	Αριθμός φορέων που υλοποιούν προγράμματα ενίσχυσης παιδιών Ρομά	Αριθμός Φορέων			1	0	3	
		PSR795	Αριθμός ωφελούμενων παιδιών από προγράμματα ενίσχυσης Ρομά	Αριθμός ατόμων	0	2021		0	50	
4B.11	4B.11.01 Προώθηση και υποστήριξη παιδιών για την ένταξή τους στην προσχολική εκπαίδευση καθώς και για τη πρόσβασή παιδιών σχολικής ηλικίας, εφήβων και ατόμων με αναπηρία, σε υπηρεσίες δημιουργικής απασχόλησης	PSO792	Αριθμός ληπτών voucher για την ένταξη παιδιών σε δομές φροντίδας και δημιουργικής απασχόλησης	Αριθμός ατόμων			5.000	4.710	7.500	Επίτευξη οροσήμου
		PSR792	Αριθμός παιδιών που ωφελούνται από την ένταξη σε δομές φροντίδας και δημιουργικής απασχόλησης	Αριθμός ατόμων	10.500	2021		5.805	10.500	

Ε.Σ	ΔΡΑΣΗ	ΔΕΙΚΤΗΣ		ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	Τιμή βάσης/ αναφοράς	Έτος βάσης/ αναφοράς	Ορόσημο (2024)	Τιμή Στόχου Εντάξεις 31.12.2024	Στόχος (2029)	ΕΚΤΙΜΗΣΗ / ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
4B.11	4B.11.02 Ενίσχυση Δομών Παροχής Κοινωνικών Υπηρεσιών	PSO796	Αριθμός συνεχιζόμενων κοινωνικών δομών που υποστηρίζονται	Αριθμός Δομών			10	10	10	Έχουν ενταχθεί 12 έργα (Κέντρα Κοινότητας) : 10 υφιστάμενα Κέντρα Κοινότητας (Δήμων: Γρεβενών, Φλώρινας, Εορδαίας, Κοζάνης, Βοΐου, Σερβίων, Δεσκάτης, Αργους Ορεστικού, Καστοριάς, Αμυνταίου) και 2 νέα Κέντρα Κοινότητας (Δήμων: Βελβεντού και Πρσεπών).
		PSO807	Αριθμός νέων κοινωνικών δομών που υποστηρίζονται	Αριθμός Δομών			2	2	2	
		PSR796	Αριθμός επωφελουμένων των συνεχιζόμενων κοινωνικών δομών	Αριθμός Ατόμων	20.958	2021		21550	22.000	
		PSR807	Αριθμός επωφελουμένων των νέων κοινωνικών δομών	Αριθμός Ατόμων	660	2021		260	700	
4B.11	4B.11.03 Δομές καταπολέμησης της βίας κατά των γυναικών	PSO796	Αριθμός συνεχιζόμενων κοινωνικών δομών που υποστηρίζονται	Αριθμός Δομών			4	4	4	Έχουν ενταχθεί 4 έργα Συνέχιση λειτουργίας Κέντρου Συμβουλευτικής Υποστήριξης Γυναικών Θυμάτων Βίας Δήμου Φλώρινας Συνέχιση λειτουργίας του Ξενώνα Φιλοξενίας του Δήμου Κοζάνης Δομές καταπολέμησης της βίας κατά των γυναικών/ Συνέχιση λειτουργίας Κέντρων Συμβουλευτικής υποστήριξης γυναικών θυμάτων βίας σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο
		PSR796	Αριθμός επωφελουμένων των συνεχιζόμενων κοινωνικών δομών	Αριθμός Ατόμων	860	2021		0	1.300	

Ε.Σ	ΔΡΑΣΗ	ΔΕΙΚΤΗΣ		ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	Τιμή βάσης/ αναφοράς	Έτος βάσης/ αναφοράς	Ορόσημο (2024)	Τιμή Στόχου Εντάξεις 31.12.2024	Στόχος (2029)	ΕΚΤΙΜΗΣΗ / ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
										Συνέχιση Λειτουργίας Κέντρου Συμβουλευτικής Υποστήριξης Γυναικών Θυμάτων Βίας Δήμου Καστοριάς
4B.11	4B.11.04 Ενίσχυση δομών παροχής υπηρεσιών φροντίδας σε τοπικό επίπεδο	PSO796	Αριθμός συνεχιζόμενων κοινωνικών δομών που υποστηρίζονται	Αριθμός Δομών			9	9	9	Έχουν ενταχθεί 9 έργα ΚΔΗΦ/ΑμεΑ- Ειδικό Εργαστήριο Κοζάνης ΚΔΗΦ/ΑμεΑ- Ειδικό Εργαστήριο Πτολεμαΐδας Συνέχιση λειτουργίας Κέντρου Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΚΗΦΗ) Δήμου Σερβίων
		PSR796	Αριθμός επωφελουμένων των συνεχιζόμενων κοινωνικών δομών	Αριθμός Ατόμων	457	2021		0	560	Συνέχιση λειτουργίας Κέντρου Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΚΗΦΗ) Δήμου Κοζάνης Συνέχιση λειτουργίας Κέντρου Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (Κ.Η.Φ.Η.) Σιάτιστας Δήμου Βοΐου Συνέχιση λειτουργίας Κέντρου Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (Κ.Η.Φ.Η.) Τσοτυλίου Δήμου Βοΐου Συνέχιση λειτουργίας Κέντρου Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΚΗΦΗ) Πτολεμαΐδας Δήμου Εορδαίας

Ε.Σ	ΔΡΑΣΗ	ΔΕΙΚΤΗΣ		ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	Τιμή βάσης/ αναφοράς	Έτος βάσης/ αναφοράς	Ορόσημο (2024)	Τιμή Στόχου Εντάξεις 31.12.2024	Στόχος (2029)	ΕΚΤΙΜΗΣΗ / ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
										Συνέχιση λειτουργίας Κέντρου Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (Κ.Η.Φ.Η.) Πενταλόφου Δήμου Βοΐου Συνέχιση λειτουργίας Κέντρου Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΚΗΦΗ) Δήμου Φλώρινας
4Β.11	4Β.11.05 Ενίσχυση υπηρεσιών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας	PSO801	Αριθμός συνεχιζόμενων δομών υγείας που υποστηρίζονται	Αριθμός Δομών			3	3	3	Έχει ενταχθεί ένα έργο Συνέχιση Λειτουργίας 3 Τοπικών Ομάδων Υγείας (ΤΟΜΥ) 3ης ΥΠΕ στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας * Σύμφωνα με τις κατευθύνσεις της ΕΥΣΕΚΤ και τα επικαιροποιημένα ΔΤΔ
		PSO806	Αριθμός νέων δομών/φορέων υγείας που υποστηρίζονται	Αριθμός δομών ή/και φορέων (οντότητες)			0	0	7	
		PSR801	Αριθμός επωφελουμένων των συνεχιζόμενων δομών υγείας	Αριθμός Ατόμων	15.600	2021		0	17.100 3.330*	
		PSR806	Αριθμός επωφελουμένων των νέων δομών /φορέων υγείας	Αριθμός Ατόμων	0	2021			2000*	

Ε.Σ	ΔΡΑΣΗ	ΔΕΙΚΤΗΣ		ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	Τιμή βάσης/ αναφοράς	Έτος βάσης/ αναφοράς	Ορόσημο (2024)	Τιμή Στόχου Εντάξεις 31.12.2024	Στόχος (2029)	ΕΚΤΙΜΗΣΗ / ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
4B.11	4B.11.06 Ενίσχυση υπηρεσιών δημόσιας υγείας		Χωρίς δεικτοποίηση*							Δεν υπάρχουν ενταγμένα έργα. *αναμένονται οδηγίες κατευθύνσεις από τις Εθνικές Αρχές για τους δείκτες
			Χωρίς δεικτοποίηση*							
4B.11	4B.11.07 Ενίσχυση υπηρεσιών ψυχικής υγείας	PSO806	Αριθμός νέων δομών/φορέων υγείας που υποστηρίζονται	Αριθμός δομών ή/και φορέων (οντότητες)			4	0	4 1	Δεν υπάρχουν ενταγμένα έργα.
		PSR806	Αριθμός επωφελουμένων των νέων δομών /φορέων υγείας	Αριθμός Ατόμων	0	2021			77	
4B.11	4B.11.08 Ανάπτυξη υπηρεσιών για την αντιμετώπιση των εξαρτήσεων	PSO801	Αριθμός συνεχιζόμενων δομών υγείας που υποστηρίζονται	Αριθμός Δομών			3	2	3	Έχουν ενταχθεί 2 έργα: Πολυδύναμο Κέντρο Περιφέρειας Δυτ. Μακεδονίας, ΚΕΘΕΑ), Κινητή Μονάδα Περιφέρειας Δυτ. Μακεδονίας, με Δικαιούχο το ΚΕΘΕΑ .
		PSO806	Αριθμός νέων δομών/φορέων υγείας που υποστηρίζονται	Αριθμός δομών ή/και φορέων (οντότητες)			0	0	3	
		PSR801	Αριθμός επωφελουμένων των συνεχιζόμενων δομών υγείας	Αριθμός Ατόμων	140	2021		0	150	

Ε.Σ	ΔΡΑΣΗ	ΔΕΙΚΤΗΣ		ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	Τιμή βάσης/ αναφοράς	Έτος βάσης/ αναφοράς	Ορόσημο (2024)	Τιμή Στόχου Εντάξεις 31.12.2024	Στόχος (2029)	ΕΚΤΙΜΗΣΗ / ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
		PSR806	Αριθμός επωφελουμένων των νέων δομών /φορέων υγείας	Αριθμός Ατόμων	0	2021		0	240	
4B.11	4B.11.09 Υπηρεσίες μακροχρόνιας φροντίδα (LTC) για άτομα με χρόνιες παθήσεις	PSO806	Αριθμός νέων δομών/φορέων υγείας που υποστηρίζονται							Δεν υπάρχουν ενταγμένα έργα.
		PSR806	Αριθμός επωφελουμένων των νέων δομών /φορέων υγείας							
4B.11	4B.11.10 Πρόγραμμα κοινωνικού φροντιστή και προσωπικού βοηθού ατόμων που χρήζουν ειδικής φροντίδας		Χωρίς δεικτοποίηση							Δεν υπάρχουν ενταγμένα έργα.
			Χωρίς δεικτοποίηση							
4B.11	4B.11.11 Δράσεις αποϊδρυματοποίησης παιδιών		Χωρίς δεικτοποίηση							Δεν υπάρχουν ενταγμένα έργα.
			Χωρίς δεικτοποίηση							
4B.12	4B.12.01 Δράσεις αντιμετώπισης του κινδύνου αποκλεισμού παιδιών και εφήβων σε υποβαθμισμένες / απομακρυσμένες περιοχές	PSO797	Αριθμός φορέων που υλοποιούν δράσεις στο πλαίσιο της «Εγγύησης για το παιδί»	Αριθμός Φορέων			1	0	5	Δεν υπάρχουν ενταγμένα έργα.
		PSR797	Αριθμός ωφελουμένων παιδιών από δράσεις στο πλαίσιο της «Εγγύησης για το παιδί»	Αριθμός Ατόμων	0	2021		0	100	

Ε.Σ	ΔΡΑΣΗ	ΔΕΙΚΤΗΣ		ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	Τιμή βάσης/ αναφοράς	Έτος βάσης/ αναφοράς	Ορόσημο (2024)	Τιμή Στόχου Εντάξεις 31.12.2024	Στόχος (2029)	ΕΚΤΙΜΗΣΗ / ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
4B.12	4B.12.02 Ολοκληρωμένα σχέδια τοπικών δράσεων για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας	PSO797	Αριθμός φορέων που υλοποιούν δράσεις στο πλαίσιο της «Εγγύησης για το παιδί»	Αριθμός Φορέων			0	0	1	
		PSR797	Αριθμός ωφελουμένων παιδιών από δράσεις στο πλαίσιο της «Εγγύησης για το παιδί»	Αριθμός Ατόμων	0	2021		0	375	
4B.12	4B.12.03 Δράσεις στεγαστικής συνδρομής για άτομα και οικογένειες που βρίσκονται σε αστεγία ή κίνδυνο αστεγίας		Χωρίς δεικτοποίηση					0		

5.5.3 Σχεδιασμός και Στρατηγική Π4Β (ΕΚΤ+)

Ε.Σ 4Β.01 - Βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και μέτρα ενεργοποίησης για όλα τα άτομα που αναζητούν εργασία, συγκεκριμένα, τους νέους, ιδίως μέσω της υλοποίησης των εγγυήσεων για τη νεολαία, τους μακροχρόνια ανέργους και τις μειονεκτούσες ομάδες στην αγορά εργασίας, και για τα οικονομικώς αδρανή άτομα, καθώς και μέσω της προώθησης της αυτοαπασχόλησης και της κοινωνικής οικονομίας.

ΑΝΑΓΚΕΣ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ
<p>Δημιουργία νέων θέσεων εργασίας ιδίως για νέους και γυναίκες</p> <p>Προώθηση και αξιοποίηση της κοινων.οικονομίας</p> <p>Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της αυτοαπασχόλησης</p>	<ul style="list-style-type: none"> •Στο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο εντοπίζεται η πρόοδος που έχει επιτευχθεί για τη μείωση της ανεργίας, ωστόσο αναδεικνύονται και τα χαμηλά ποσοστά συμμετοχής του πληθυσμού στη αγορά εργασίας, κυρίως λόγω των εμποδίων που αντιμετωπίζουν οι ευάλωτες ομάδες (νέοι, γυναίκες και άτομα με αναπηρία). •Οι δυνατότητες της κοινωνικής οικονομίας θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν περαιτέρω για τη στήριξη της απασχόλησης ατόμων από ευάλωτες ομάδες. •Επίσης εντοπίζεται η ανάγκη βελτίωσης των συνεργειών και του συντονισμού μεταξύ, αφενός, του εθνικού συστήματος διά βίου μάθησης και των συστημάτων παροχής δεξιοτήτων και, αφετέρου, των περιφερειακών μηχανισμών διάγνωσης της αγοράς εργασίας για την αντιμετώπιση των ελλείψεων και την αύξηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας. •Το παρόν πρόγραμμα ενσωματώνει παρεμβάσεις για την κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού και την ενίσχυση της απασχόλησης. •Το παρόν πρόγραμμα ενσωματώνει δράσεις για την ενίσχυση της κοινωνικής οικονομίας, συνάδοντας με τις συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. •Επιπλέον, χρηματοδοτείται ο τοπικός Μηχανισμός Διάγνωσης των Αναγκών της Αγοράς Εργασίας, στο πλαίσιο αυτό αποτελεί ζητούμενο η βελτίωση των συνεργειών και του συντονισμού μεταξύ, του εθνικού συστήματος και των περιφερειακών Μηχανισμών.

Ε. Σ 4Β.01

ΔΡΑΣΕΙΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ	
<p>4Β.01.01 Δράσεις προώθησης ανέργων στην απασχόληση (ΝΘΕ) με έμφαση σε τομείς της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης</p> <p>Δράσεις προώθησης ανέργων στην απασχόληση (ΝΘΕ) με έμφαση σε τομείς της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης</p> <p>Δράσεις προώθησης ανέργων στην απασχόληση (ΝΘΕ) σε περιοχές παρέμβασης ΒΑΑ</p> <p>Δράσεις προώθησης ανέργων στην απασχόληση (ΝΘΕ) σε περιοχές παρέμβασης ΟΧΕ</p>	EECO02	Άνεργοι, συμπεριλαμβανομένων των μακροχρόνια ανέργων
	RCO75	Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται
	EECR05	Συμμετέχοντες που εργάζονται, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, έξι μήνες μετά τη συμμετοχή τους
	PSR998	Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης

ΔΡΑΣΕΙΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ	
<p>4B.01.02 Δράσεις κατάρτισης-αναβάθμισης δεξιοτήτων ανέργων με έμφαση σε τομείς της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης</p> <p>ΠΔΜ ΒΑΑ ΟΧΕ</p>	EECO02	Άνεργοι, συμπεριλαμβανομένων των μακροχρόνια ανέργων
	RCO75	Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται
	EECR03	Συμμετέχοντες που αποκτούν τυπικό επαγγελματικό προσόν αμέσως μετά τη συμμετοχή τους
	PSR998	Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης
<p>4B.01.03 Δράσεις ενίσχυσης της αυτοαπασχόλησης / έναρξης επαγγελματικής δραστηριότητας (NEE)</p> <p>ΒΑΑ ΟΧΕ</p>	EECO02	Άνεργοι, συμπεριλαμβανομένων των μακροχρόνια ανέργων
	RCO75	Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται
	EECR05	συμμετέχοντες που εργάζονται, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, έξι μήνες μετά τη συμμετοχή τους
	PSR998	Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης
<p>4B.01.04 Δράσεις στήριξης υφιστάμενων / νέων κοινωνικών επιχειρήσεων (ΚΑΛΟ)</p>	PSO799	Αριθμός υποστηριζόμενων υφιστάμενων και νέων φορέων κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας
	PSR799	Αριθμός υποστηριζόμενων υφιστάμενων και νέων φορέων κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας που η λειτουργία τους συνεχίζεται ένα έτος μετά τη λήξη της παρέμβασης

Οι διαπιστωμένες ανάγκες της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας παραμένουν σε μεγάλο βαθμό επίκαιρες. Σύμφωνα με τις πρόσφατες αναλύσεις στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, παρατηρείται πρόοδος στη μείωση της ανεργίας. Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν χαμηλά ποσοστά συμμετοχής του πληθυσμού στην αγορά εργασίας, ειδικά για ευάλωτες ομάδες, όπως οι νέοι, οι γυναίκες και τα άτομα με αναπηρία. Παράλληλα, οι δυνατότητες της κοινωνικής οικονομίας δεν αξιοποιούνται επαρκώς, ενώ απαιτείται καλύτερος συντονισμός μεταξύ του εθνικού συστήματος διά βίου μάθησης και των περιφερειακών μηχανισμών διάγνωσης της αγοράς εργασίας. Συνεπώς, οι αρχικές ανάγκες που είχαν εντοπιστεί εξακολουθούν να ισχύουν, με μικρές προσαρμογές που αφορούν τη βελτίωση της συνοχής και του συντονισμού των δράσεων.

Οι παρεμβάσεις για την αύξηση της απασχόλησης των γυναικών και των νέων αναδεικνύεται ως βασική ανάγκη από το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο, λαμβάνοντας υπόψη και τα υψηλά ποσοστά ανεργίας που εμφανίζουν αυτές οι ομάδες πληθυσμού στην Περιφέρεια. Η Περιφέρεια ανταποκρίνεται σε αυτή τη σύστασή ορίζοντας ως δικαιούχους των δράσεων αυτές τις ομάδες – στόχου. (Άνεργοι, νέοι άνεργοι, γυναίκες, ΑμεΑ και μακροχρόνια άνεργοι).

Η λογική της παρέμβασης βασίζεται στην αλληλουχία: Ανάγκες → Στόχοι → Δράσεις. Ο σχεδιασμός είναι κατάλληλος, καθώς οι δράσεις στοχεύουν στις κρίσιμες προκλήσεις της Περιφέρειας.

Οι δείκτες που έχουν επιλεγεί είναι κατάλληλοι για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων. Συγκεκριμένα, για τις δράσεις προώθησης των ανέργων στην απασχόληση, ο δείκτης εκροών EECO02 («Άνεργοι, συμπεριλαμβανομένων των μακροχρόνια ανέργων») αποτυπώνει τον αριθμό των ωφελουμένων, ενώ ο δείκτης αποτελέσματος EECR05 («Συμμετέχοντες που εργάζονται, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, έξι μήνες μετά τη συμμετοχή τους») αξιολογεί τον βαθμό επιτυχίας στην εργασιακή ένταξη.

Για τις δράσεις κατάρτισης και αναβάθμισης δεξιοτήτων, ο δείκτης EECR03 («Συμμετέχοντες που αποκτούν τυπικό επαγγελματικό προσόν αμέσως μετά τη συμμετοχή τους») επιβεβαιώνει την αποτελεσματικότητα της κατάρτισης στη βελτίωση των δεξιοτήτων των συμμετεχόντων.

Όσον αφορά τις δράσεις ενίσχυσης της αυτοαπασχόλησης, ο δείκτης EECR05 καταγράφει την επίδραση των παρεμβάσεων στη δημιουργία βιώσιμων θέσεων εργασίας μέσω της αυτοαπασχόλησης.

Για τις δράσεις στήριξης κοινωνικών επιχειρήσεων, οι δείκτες PSO799 («Αριθμός υποστηριζόμενων υφιστάμενων και νέων φορέων κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας») και PSR799 («Αριθμός υποστηριζόμενων φορέων που συνεχίζουν τη λειτουργία τους ένα έτος μετά τη λήξη της παρέμβασης») παρέχουν σαφή εικόνα της βιωσιμότητας των επιχειρήσεων που ενισχύθηκαν.

Επιπλέον, ο δείκτης RCO75 («Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται») αποτυπώνει τη δέσμευση τού Π-ΔΜ 2021-2027 στην ανάπτυξη των Χωρικών Στρατηγικών και ο PSR998 («Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης») αποτυπώνει τη συνεργασία και την εμπλοκή των σχετικών φορέων στη χάραξη στρατηγικής και την υλοποίηση των δράσεων, ενισχύοντας την εταιρική σχέση.

ΕΣ 4Β.04 - Προώθηση της προσαρμογής των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στην αλλαγή, της ενεργητικής και υγιούς γήρανσης, καθώς και ενός υγιούς και καλά προσαρμοσμένου περιβάλλοντος εργασίας που αντιμετωπίζει τους κινδύνους για την υγεία

ΑΝΑΓΚΕΣ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ
<p>Υποστήριξη της εργασιακής μετάβασης του εργατικού δυναμικού που πλήττεται από την απολινν/ση</p> <p>Κατάρτιση και επανακατάρτιση εργατικού δυναμικού στις νέες ευκαιρίες της ενεργειακής μετάβασης και τους τομείς έξυπνης εξειδίκευσης</p>	<p>Παρόλο που η ανεργία στην Ελλάδα μειώθηκε στα προ του 2008 επίπεδα, περίπου στο 10,2% τον Μάρτιο του 2024, εξακολουθεί να συγκαταλέγεται στα υψηλότερα ποσοστά στην ΕΕ. Στο πλαίσιο αυτό, η ταυτόχρονη δημογραφική γήρανση του πληθυσμού, απαιτεί τη λήψη μέτρων για τη διευκόλυνση της ενεργού και υγιούς γήρανσης θα μπορούσε να προωθήσει την αυτονομία και την ανεξάρτητη διαβίωση.</p> <p>Το πρόγραμμα περιλαμβάνει δράσεις απόκτησης νέων δεξιοτήτων οι οποίες μπορούν να βελτιώσουν τα ποσοστά απασχόλησης του πληθυσμού της Περιφέρειας, συνάδοντας με τις συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Ιδιαίτερη σημασία έχουν για την Περιφέρεια οι δράσεις που υποστηρίζουν την ενεργό και υγιή γήρανση των εργαζομένων, λαμβάνοντας υπόψη ότι στη Δυτική Μακεδονία ο μέσος όρος ηλικίας προσεγγίζει τα 50 έτη, αποτελώντας τη χειρότερη επίδοση μεταξύ των ελληνικών Περιφερειών.</p>

Ε. Σ 4Β.04

ΔΡΑΣΕΙΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ	
<p>4Β.04.01 Δράσεις αναβάθμισης δεξιοτήτων εργαζομένων σε μικρές επιχειρήσεις και επαγγελματιών με έμφαση σε τομείς της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης</p> <p>ΟΧΕ ΒΑΑ</p>	EECO05	Απασχολούμενοι, συμπεριλαμβανομένων των αυτοαπασχολούμενων
	EECR03	Συμμετέχοντες που αποκτούν τυπικό επαγγελματικό προσόν αμέσως μετά τη συμμετοχή τους
	RCO75	Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται
	PSR998	Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης

Οι διαπιστωμένες ανάγκες της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας παραμένουν επίκαιρες, καθώς η μετάβαση στη μεταλινιτική εποχή εξακολουθεί να επηρεάζει την απασχόληση και την οικονομική δραστηριότητα. Παρά τη γενική μείωση της ανεργίας στην Ελλάδα, η Περιφέρεια εξακολουθεί να αντιμετωπίζει προκλήσεις λόγω της υψηλής μέσης ηλικίας του εργατικού δυναμικού (περίπου 50 έτη) και της ανάγκης για αναβάθμιση δεξιοτήτων στους νέους τομείς της ενεργειακής μετάβασης και της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης. Επιπλέον, η δημογραφική γήρανση καθιστά αναγκαίες στοχευμένες παρεμβάσεις που διασφαλίζουν τόσο την προσαρμογή των εργαζομένων στις νέες συνθήκες της αγοράς εργασίας όσο και την ενίσχυση της εργασιακής ευεξίας τους.

Ο σχεδιασμός της παρέμβασης είναι κατάλληλος, καθώς υπάρχει σαφής σύνδεση μεταξύ των αναγκών, των στόχων, των δράσεων και των δεικτών:

Ανάγκες: Εργασιακή μετάβαση, κατάρτιση και αναβάθμιση δεξιοτήτων, υποστήριξη της ενεργού και υγιούς γήρανσης.

Στόχος: Προώθηση της προσαρμογής εργαζομένων και επιχειρήσεων στην αλλαγή, βελτίωση του εργασιακού περιβάλλοντος, ενίσχυση της υγιούς και ενεργής γήρανσης.

Δράση: 4B.04.01 – Αναβάθμιση δεξιοτήτων εργαζομένων σε μικρές επιχειρήσεις και επαγγελματιών, με έμφαση σε τομείς της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης.

Οι δείκτες που επιλέχθηκαν είναι κατάλληλοι, καθώς αποτυπώνουν την πρόοδο και την αποτελεσματικότητα της παρέμβασης:

EECO05 («Απασχολούμενοι, συμπεριλαμβανομένων των αυτοαπασχολούμενων»): Αποτυπώνει την επίδραση της παρέμβασης στην απασχόληση, παρέχοντας ένα άμεσο μέτρο για την επιτυχία των δράσεων κατάρτισης.

EECR03 («Συμμετέχοντες που αποκτούν τυπικό επαγγελματικό προσόν αμέσως μετά τη συμμετοχή τους»): Αξιολογεί την αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων κατάρτισης, διασφαλίζοντας ότι οι συμμετέχοντες αποκτούν ουσιαστικές δεξιότητες που αναγνωρίζονται στην αγορά εργασίας.

RCO75 («Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται»): αποτυπώνει τη δέσμευση του Π-ΔΜ 2021-2027 στην ανάπτυξη των Χωρικών Στρατηγικών

PSR998 («Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης»): αποτυπώνει τη συνεργασία και την εμπλοκή των σχετικών φορέων στη χάραξη στρατηγικής και την υλοποίηση των δράσεων, ενισχύοντας την εταιρική σχέση.

ΕΣ 4Β.06 - Προώθηση της ίσης πρόσβασης σε ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση και κατάρτιση και της ολοκλήρωσής τους, ιδίως για τις μειονεκτούσες ομάδες, από την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα έως τη γενική και επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, έως την τριτοβάθμια εκπαίδευση, καθώς και την εκπαίδευση και επιμόρφωση ενηλίκων, συμπεριλαμβανομένης της διευκόλυνσης της μαθησιακής κινητικότητας για όλους και της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρίες.

ΑΝΑΓΚΕΣ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ
Προώθηση της ισότητας των φύλων και εναρμόνιση της οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής	<p>Παρά την πρόοδο που καταγράφεται και τις πρωτοβουλίες που έχουν δρομολογηθεί, τα άτομα με αναπηρία εξακολουθούν να βρίσκονται αντιμέτωπα τόσο με εμπόδια ως προς την ένταξή τους στην αγορά εργασίας όσο και με προκλήσεις ως προς την πρόσβασή τους σε κατάρτιση.</p> <p>Το παρόν πρόγραμμα περιλαμβάνει παρεμβάσεις για την υποστήριξη της πρόσβασης στην εκπαίδευση μαθητών με αναπηρία, δράση η οποία θα μπορούσε να συμβάλλει μελλοντικά στην ισότιμη πρόσβαση στην αγορά εργασίας της ομάδας-στόχου. Έμφαση θα μπορούσε να δοθεί και σε προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης για ενήλικα άτομα με αναπηρία, συνάδοντας με τις συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.</p>

Ε. Σ 4Β.06

ΔΡΑΣΕΙΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ	
4Β.06.01 Υποστήριξη μαθητών ΑμεΑ και μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	PSO798	Αριθμός δομών για την ένταξη παιδιών με αναπηρία ή / και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες
	PSR798	Αριθμός ωφελουμένων παιδιών με αναπηρία ή / και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

Οι διαπιστωμένες ανάγκες της Περιφέρειας παραμένουν επίκαιρες, καθώς, παρά τις προσπάθειες και τις πρωτοβουλίες που έχουν δρομολογηθεί, τα άτομα με αναπηρία εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν σημαντικά εμπόδια στην ένταξή τους στην αγορά εργασίας, καθώς και στην πρόσβασή τους σε εκπαιδευτικά και επαγγελματικά προγράμματα κατάρτισης. Η προώθηση της ισότητας των φύλων και η εναρμόνιση της οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με τη δημιουργία ίσων ευκαιριών στην εκπαίδευση και την απασχόληση για μειονεκτούσες ομάδες. Η ανάγκη για στοχευμένες παρεμβάσεις που διασφαλίζουν την πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία σε εκπαιδευτικές και επαγγελματικές ευκαιρίες παραμένει ισχυρή και συνάδει με τις συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

Ο σχεδιασμός στο πλαίσιο του ΕΣ, κρίνεται κατάλληλος, καθώς διαμορφώνεται με σαφή σύνδεση μεταξύ των αναγκών, των στόχων, των δράσεων και των δεικτών:

Ανάγκες: Προώθηση της ισότητας στην εκπαίδευση και την απασχόληση για άτομα με αναπηρία.

Στόχος (ΕΣ 4B.06): Προώθηση της ίσης πρόσβασης σε ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση και κατάρτιση για μειονεκτούσες ομάδες, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρίες.

Δράση (4B.06.01): Υποστήριξη μαθητών ΑμεΑ και μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Η συγκεκριμένη προσέγγιση διασφαλίζει τη στοχευμένη υποστήριξη των ατόμων με αναπηρία από την εκπαιδευτική διαδικασία έως την επαγγελματική τους προοπτική, συμβάλλοντας στη μείωση των αποκλεισμών και στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.

Οι δείκτες που επιλέχθηκαν είναι κατάλληλοι και αποτυπώνουν την πρόοδο στη δημιουργία και ενίσχυση δομών ένταξης και την άμεση ωφέλεια των παιδιών με αναπηρία.

PSO798 («Αριθμός δομών για την ένταξη παιδιών με αναπηρία ή / και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες»): Καταγράφει τη δημιουργία και ενίσχυση των υποδομών ένταξης, αποτυπώνοντας την πρόοδο στη βελτίωση της εκπαιδευτικής προσβασιμότητας.

PSR798 («Αριθμός ωφελούμενων παιδιών με αναπηρία ή / και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες»): Μετρά τον αριθμό των άμεσα ωφελούμενων παιδιών, παρέχοντας μια σαφή εικόνα της αποτελεσματικότητας της δράσης στην πράξη.

Ε.Σ 4Β.08 Προαγωγή της ενεργητικής ένταξης για προώθηση των ίσων ευκαιριών, της απαγόρευσης των διακρίσεων και της ενεργού συμμετοχής, καθώς και βελτίωση της απασχολησιμότητας, ειδικότερα των μειονεκτουσών ομάδων

ΑΝΑΓΚΕΣ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ
<p>Προώθηση της ισότητας των φύλων και εναρμόνιση της οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής</p> <p>Ενίσχυση της βελτίωσης των συνθηκών διαβίωσης των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων και της κοινων. ένταξής τους</p>	<p>Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο αναδεικνύει το περιθώριο βελτίωσης της αποτελεσματικότητας των δραστηριοτήτων προβολής και των στοχευμένων εξατομικευμένων υπηρεσιών ενεργοποίησης και κατάρτισης, ιδίως για τις ευάλωτες ομάδες, μεταξύ άλλων με την εξασφάλιση της συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων και με τη διαρκή βελτίωση των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης και του συντονισμού τους με τις κοινωνικές υπηρεσίες.</p> <p>Το παρόν πρόγραμμα περιλαμβάνει παρεμβάσεις για την κοινωνική ένταξη των ευάλωτων ομάδων, μέσω της ενίσχυσης της συμμετοχής τους στην εκπαίδευση και κατάρτιση, στον αθλητισμό και τον πολιτισμό. Ζητούμενο φαίνεται να αποτελεί η αποτελεσματικότερη προβολή των παρεμβάσεων αυτών, καθώς και η διαρκής βελτίωση τους μέσω του συντονισμού με τις κοινωνικές υπηρεσίες.</p>

Ε. Σ 4Β.08

ΔΡΑΣΕΙΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ	
4Β.08.01. Υποστήριξη παρεμβάσεων ισότιμης πρόσβασης φοιτητών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στην Ανώτατη Εκπαίδευση	PSO805	Αριθμός δομών για την ένταξη φοιτητών με αναπηρία και άλλες ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες
	PSR805	Αριθμός ωφελουμένων φοιτητών με αναπηρία και άλλες ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες
4Β.08.02 Δράσεις για τη συμμετοχή μειονεκτουσών ομάδων στην ενεργή κοινωνική ζωή χωρίς αποκλεισμούς	PSO793	Αριθμός φορέων που υλοποιούν δράσεις ενεργής ένταξης ατόμων μειονεκτουσών ομάδων
	PSR793	Αριθμός ωφελουμένων που λαμβάνουν υπηρεσίες ενεργής ένταξης
4Β.08.03 Δράσεις ενίσχυσης της ικανότητας των φορέων για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης		Χωρίς δεικτοποίηση

		Χωρίς δεικτοποίηση
--	--	--------------------

Οι διαπιστωμένες ανάγκες της Περιφέρειας παραμένουν επίκαιρες, όπως επιβεβαιώνεται και από το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο, το οποίο υπογραμμίζει την ανάγκη βελτίωσης της αποτελεσματικότητας των δραστηριοτήτων προβολής και των στοχευμένων εξατομικευμένων υπηρεσιών ενεργοποίησης και κατάρτισης, ειδικά για τις ευάλωτες ομάδες. Παρά τις υφιστάμενες παρεμβάσεις, εξακολουθεί να υπάρχει περιθώριο ενίσχυσης των μέτρων για την κοινωνική ένταξη των μειονεκτουσών ομάδων, μέσα από την εκπαίδευση και την κατάρτιση. Επιπλέον, είναι κρίσιμη η συνεχής βελτίωση του συντονισμού των κοινωνικών υπηρεσιών, προκειμένου να διασφαλιστεί η συνοχή και η αποδοτικότητα των παρεμβάσεων.

Οι ανάγκες συνδέονται άμεσα με τον στόχο Ε.Σ 4Β.08 («Προαγωγή της ενεργητικής ένταξης για προώθηση των ίσων ευκαιριών, της απαγόρευσης των διακρίσεων και της ενεργού συμμετοχής, καθώς και βελτίωση της απασχολησιμότητας, ειδικότερα των μειονεκτουσών ομάδων»). Ο σχεδιασμός ακολουθεί μια συνεκτική λογική, καθώς οι δράσεις καλύπτουν κρίσιμες πτυχές της κοινωνικής ένταξης:

4Β.08.01: Στοχεύει στη στήριξη φοιτητών με αναπηρία, συμβάλλοντας στην ισότιμη πρόσβασή τους στην Ανώτατη Εκπαίδευση.

4Β.08.02: Ενισχύει τη συμμετοχή μειονεκτουσών ομάδων στην κοινωνική ζωή μέσω δράσεων ενεργής ένταξης.

4Β.08.03: Επικεντρώνεται στην ενδυνάμωση των φορέων που προωθούν την κοινωνική ένταξη, ενισχύοντας έτσι τη βιωσιμότητα και την αποδοτικότητα των δράσεων.

Οι δείκτες εκροών και αποτελέσματος είναι σε μεγάλο βαθμό κατάλληλοι, καθώς αποτυπώνουν την ποσοτική διάσταση της παρέμβασης:

PSO805 & PSR805: Αποτυπώνουν τις δομές και τους ωφελούμενους φοιτητές με αναπηρία, παρέχοντας σαφή εικόνα για την επίδραση της δράσης 4Β.08.01.

PSO793 & PSR793: Αποτυπώνουν τους φορείς και τους ωφελούμενους των δράσεων ενεργής ένταξης, καλύπτοντας τη δράση 4Β.08.02.

Ο σχεδιασμός της παρέμβασης είναι συνολικά κατάλληλος.

ΕΣ 4B.09 Προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης των υπηκόων τρίτων χωρών, περιλαμβανομένων των μεταναστών

ΑΝΑΓΚΕΣ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ
Ενίσχυση της βελτίωσης των συνθηκών διαβίωσης των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων και της κοινων. ένταξής τους	<p>Η προώθηση της συμμετοχής των υπηκόων τρίτων χωρών στην αγορά εργασίας, δύναται να συμβάλει στην αντιμετώπιση των ελλείψεων που εντοπίζονται σε ανθρώπινο δυναμικό και δεξιότητες και στην καλύτερη κοινωνική τους ενσωμάτωση.</p> <p>Το παρόν πρόγραμμα περιλαμβάνει δράσεις κατάρτισης και ένταξης υπηκόων τρίτων χωρών στην αγορά εργασίας, συνάδοντας με τις συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.</p>

Ε. Σ 4B.09

ΔΡΑΣΕΙΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ	
4B.09.01 Ολοκληρωμένες δράσεις ένταξης υπηκόων τρίτων χωρών στην αγορά εργασίας	EECO13	Υπήκοοι τρίτων χωρών
	PSR790	Υπήκοοι τρίτων χωρών που αναζητούν ή που βρίσκουν απασχόληση αμέσως μετά τη συμμετοχή τους

Η ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων εξακολουθεί να αποτελεί προτεραιότητα της Περιφέρειας. Επιπλέον, οι Συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, υπογραμμίζουν τη σημασία της προώθησης της συμμετοχής των υπηκόων τρίτων χωρών στην αγορά εργασίας, τόσο για τη διευκόλυνση της κοινωνικής τους ενσωμάτωσης όσο και για την κάλυψη των ελλείψεων σε ανθρώπινο δυναμικό και δεξιότητες.

Υπάρχει λογική ακολουθία μεταξύ αναγκών, στόχων, δράσεων και δεικτών. Συγκεκριμένα, η δράση 4B.09.01 («Ολοκληρωμένες δράσεις ένταξης υπηκόων τρίτων χωρών στην αγορά εργασίας») είναι κατάλληλα σχεδιασμένη, καθώς ανταποκρίνεται άμεσα στις ανάγκες που έχουν διαπιστωθεί. Η επικέντρωση στην κατάρτιση και στην εργασιακή ένταξη συνάδει με τις ευρωπαϊκές πολιτικές και παρέχει συγκεκριμένα εργαλεία για την ενίσχυση της απασχολησιμότητας των υπηκόων τρίτων χωρών. Οι δείκτες που έχουν επιλεγεί είναι κατάλληλοι, καθώς αποτυπώνουν τόσο το εύρος της παρέμβασης όσο και τα αποτελέσματά της:

EECO13 (Υπήκοοι τρίτων χωρών): Αποτυπώνει τον συνολικό αριθμό των ωφελούμενων, παρέχοντας μια βασική ποσοτική μέτρηση της παρέμβασης.

PSR790 (Υπήκοοι τρίτων χωρών που αναζητούν ή βρίσκουν απασχόληση αμέσως μετά τη συμμετοχή τους): Αποτελεί κατάλληλο δείκτη αποτελέσματος, καθώς καταγράφει την άμεση επίδραση της δράσης στην επαγγελματική ένταξη των ωφελουμένων.

ΕΣ 4Β.10 Προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομά

ΑΝΑΓΚΕΣ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ
Ενίσχυση της βελτίωσης των συνθηκών διαβίωσης των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων και της κοινων. ένταξής τους	<p>Η προώθηση της συμμετοχής των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομά, στην αγορά εργασίας, δύναται να συμβάλει στην αντιμετώπιση των ελλείψεων που εντοπίζονται σε ανθρώπινο δυναμικό και δεξιότητες και στην καλύτερη κοινωνική τους ενσωμάτωση.</p> <p>Το παρόν πρόγραμμα περιλαμβάνει δράσεις ένταξης περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομά στην αγορά εργασίας, συνάδοντας με τις συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και τις αρχές του Ευρωπαϊκού Πυλώνα για τα Κοινωνικά Δικαιώματα.</p>

Ε. Σ 4Β.10

ΔΡΑΣΕΙΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ	
4Β.10.01 Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις ένταξης των Ρομά στην αγορά εργασίας	EECO15	Μειονότητες (συμπεριλαμβανομένων περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομά)
	EECR05	συμμετέχοντες που εργάζονται, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, έξι μήνες μετά τη συμμετοχή τους
4Β.10.02 Δράσεις υποστήριξης των Ρομά για τη βελτίωση συνθηκών διαβίωσης ή/και μετεγκατάστασης	EECO18	Αριθμός υποστηριζόμενων δημόσιων διοικήσεων ή δημόσιων υπηρεσιών σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο
	PSR794	Ωφελούμενοι Ρομά από προγράμματα βελτίωσης συνθηκών διαβίωσης
4Β.10.03 Παρεμβάσεις ενίσχυσης νηπίων, παιδιών/εφήβων Ρομά σε βιωματικά εργαστήρια και παιδικές κατασκηνώσεις	PSO795	Αριθμός φορέων που υλοποιούν προγράμματα ενίσχυσης παιδιών Ρομά
	PSR795	Αριθμός ωφελουμένων παιδιών από προγράμματα ενίσχυσης Ρομά

Οι διαπιστωμένες ανάγκες της Περιφέρειας παραμένουν επίκαιρες, καθώς η κοινωνική ένταξη των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, και ειδικότερα των Ρομά, εξακολουθεί να αποτελεί βασική πρόκληση. Παρά τις προσπάθειες, οι ελλείψεις σε ανθρώπινο δυναμικό και δεξιότητες συνεχίζουν να επηρεάζουν αρνητικά τόσο τις ίδιες τις κοινότητες όσο και την αγορά εργασίας. Η προώθηση της πρόσβασης στην απασχόληση και η βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης μπορούν να συμβάλουν στη μείωση των κοινωνικών ανισοτήτων και στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, γεγονός που συνάδει με τις συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και τις αρχές του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων.

Η λογική της παρέμβασης είναι κατάλληλη, καθώς καλύπτει τις βασικές ανάγκες των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων μέσω μιας ολιστικής προσέγγισης που περιλαμβάνει ένταξη στην αγορά εργασίας, βελτίωση συνθηκών διαβίωσης και ενίσχυση παιδιών και εφήβων. Οι δράσεις (4B.10.01, 4B.10.02, 4B.10.03) είναι ευθυγραμμισμένες με τον στόχο της κοινωνικής ένταξης και περιλαμβάνουν τόσο βραχυπρόθεσμα μέτρα (υποστήριξη για εργασία, βιωματικά εργαστήρια) όσο και μακροπρόθεσμες στρατηγικές (βελτίωση υποδομών και συνθηκών διαβίωσης). Ο συνδυασμός αυτών των παρεμβάσεων συμβάλλει στην αντιμετώπιση του προβλήματος σε πολλαπλά επίπεδα, γεγονός που ενισχύει την αποτελεσματικότητα του προγράμματος.

Οι δείκτες εκρών και αποτελέσματος είναι κατάλληλοι, καθώς αντανακλούν άμεσα τον αντίκτυπο των δράσεων:

Για την ένταξη στην αγορά εργασίας (4B.10.01), οι δείκτες EECO15 (αφορά μειονότητες, συμπεριλαμβανομένων των Ρομά) και EECR05 (ποσοστό συμμετεχόντων που εργάζονται μετά από έξι μήνες) αποτυπώνουν με σαφήνεια την αποτελεσματικότητα της δράσης στη βελτίωση της απασχολησιμότητας.

Για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης (4B.10.02), ο δείκτης EECO18 (αριθμός υποστηριζόμενων δημόσιων διοικήσεων) επιτρέπει την αξιολόγηση του θεσμικού αντίκτυπου, ενώ ο δείκτης PSR794 (αριθμός ωφελούμενων Ρομά) καταγράφει άμεσα τον αριθμό των ατόμων που λαμβάνουν υποστήριξη.

Για την ενίσχυση παιδιών και εφήβων Ρομά (4B.10.03), οι δείκτες PSO795 (αριθμός φορέων που υλοποιούν προγράμματα ενίσχυσης παιδιών Ρομά) και PSR795 (αριθμός ωφελούμενων παιδιών) είναι κατάλληλοι, καθώς αποτυπώνουν τόσο τη δυναμική υλοποίησης όσο και τον αντίκτυπο της παρέμβασης.

ΕΣ 4B.11 - Ενίσχυση της ισότιμης και έγκαιρης πρόσβασης σε ποιοτικές, βιώσιμες και οικονομικά προσιτές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων υπηρεσιών που προάγουν την πρόσβαση σε στέγαση και φροντίδα με επίκεντρο τον άνθρωπο, συμπεριλαμβανομένης της υγειονομικής περίθαλψης· εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της πρόσβασης στην κοινωνική προστασία, με ειδική έμφαση στα παιδιά και στις μειονεκτούσες ομάδες· βελτίωση της προσβασιμότητας, μεταξύ άλλων για τα άτομα με αναπηρίες, της αποτελεσματικότητας και της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης και των υπηρεσιών μακροχρόνιας περίθαλψης

ΑΝΑΓΚΕΣ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ
<p>Ανάπτυξη υπηρεσιών μακροχρόνιας περίθαλψης</p> <p>Ενίσχυση των δικτύων κοινων. ασφάλειας ιδίως για όσους αντιμετωπίζουν κενά πρόσβασης στην κοινωνική προστασία, και τα πλέον ευπαθή άτομα, συμπεριλαμβανομένων των οικονομικά μη ενεργών</p> <p>Εναρμόνιση της οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής</p>	<p>Σύμφωνα με τις Συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου (Παράρτημα 14, Περαιτέρω Προτεραιότητες για το Μέλλον, Βασικά πορίσματα, Παράρτημα 17, Η ενδιάμεση επανεξέταση των ταμείων της πολιτικής συνοχής για την Ελλάδα) Κοινωνική ένταξη/ενεργητικές πολιτικές Ευρωπαϊκού Πυλώνα για τα Κοινωνικά Δικαιώματα/Εγγύηση για το Παιδί.</p> <p>Τα επίπεδα της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού στην Ελλάδα παρουσιάζουν μείωση, αλλά παραμένουν υψηλά ενώ καταγράφουν και σημαντικές περιφερειακές ανισότητες. Παρά τη μείωση της ανεργίας και την αύξηση των επιπέδων απασχόλησης, εξακολουθούν να υπάρχουν περιφερειακές ανισότητες όσον αφορά στην απασχόληση μεταξύ της Περιφέρειας Αττικής και της υπόλοιπης χώρας. Στο πλαίσιο αυτό το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο τονίζει ότι υπάρχουν περιθώρια ενίσχυσης της κοινωνικής προστασίας, με ιδιαίτερη έμφαση στις ενεργητικές πολιτικές για την κοινωνική ένταξη των ευάλωτων ομάδων συμπεριλαμβανομένων των παιδιών σε ανάγκη.</p> <p>Έμφαση θα πρέπει να δοθεί στην βελτίωση της κοινωνικής προστασίας και της συμπεριληπτικότητας μέσω της ενίσχυσης της ποιότητας, της αποδοτικότητας και της προσβασιμότητας του εθνικού συστήματος κοινωνικής προστασίας, συμπεριλαμβανομένου του συστήματος ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και στην προώθηση ποιοτικών και οικονομικά προσιτών υπηρεσιών μακροχρόνιας φροντίδας και κοινωνικής στέγασης.</p> <p>Το παρόν πρόγραμμα περιλαμβάνει ένα μεγάλο εύρος παρεμβάσεων, που εμπίπτουν στις αρχές του Ευρωπαϊκού Πυλώνα για τα Κοινωνικά Δικαιώματα και ιδίως αφορούν στην εξυπηρέτηση της πρόσβασης των παιδιών σε ανάγκη στις υπηρεσίες κλειδιά της Σύστασης του Συμβουλίου για την θέσπιση μίας Ευρωπαϊκής Εγγύησης για το παιδί.</p> <p>Σχετικά με παρεμβάσεις που αφορούν την αποϊδρυματοποίηση των υπηρεσιών κλειστών ιδρυμάτων φιλοξενίας παιδιών και των δομών μακροχρόνιας φροντίδας ηλικιωμένων (αναδεικνύεται ως ιδιαίτερη ανάγκη λόγω της γήρανσης του πληθυσμού της Περιφέρειας), ο σχεδιασμός υλοποιείται σε εθνικό επίπεδο με τα Περιφερειακά Προγράμματα να αποτελούν το βραχίονα εξειδίκευσης και υλοποίησης των δράσεων σε τοπικό επίπεδο. Στο πλαίσιο αυτό, βασικό ζητούμενο αποτελεί η εξασφάλιση συντονισμού.</p>

Ε. Σ 4B.11

ΔΡΑΣΕΙΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ	
4B.11.01 Προώθηση και υποστήριξη παιδιών για την ένταξή τους στην προσχολική εκπαίδευση καθώς και για τη πρόσβασή παιδιών σχολικής ηλικίας, εφήβων και ατόμων με αναπηρία, σε υπηρεσίες δημιουργικής απασχόλησης	PSO792	Αριθμός ληπτών voucher για την ένταξη παιδιών σε δομές φροντίδας και δημιουργικής απασχόλησης
	PSR792	Αριθμός παιδιών που ωφελούνται από την ένταξη σε δομές φροντίδας και δημιουργικής απασχόλησης
4B.11.02 Ενίσχυση Δομών Παροχής Κοινωνικών Υπηρεσιών (εδώ Κέντρα Κοινότητας)	PSO796	Αριθμός συνεχιζόμενων κοινωνικών δομών που υποστηρίζονται
	PSO807	Αριθμός νέων κοινωνικών δομών που υποστηρίζονται
	PSR796	Αριθμός επωφελουμένων των συνεχιζόμενων κοινωνικών δομών
	PSR807	Αριθμός επωφελουμένων των νέων κοινωνικών δομών
4B.11.03 Δομές καταπολέμησης της βίας κατά των γυναικών	PSO796	Αριθμός συνεχιζόμενων κοινωνικών δομών που υποστηρίζονται
	PSR796	Αριθμός επωφελουμένων των συνεχιζόμενων κοινωνικών δομών
4B.11.04 Ενίσχυση δομών παροχής υπηρεσιών φροντίδας σε τοπικό επίπεδο	PSO796	Αριθμός συνεχιζόμενων κοινωνικών δομών που υποστηρίζονται
	PSR796	Αριθμός επωφελουμένων των συνεχιζόμενων κοινωνικών δομών
4B.11.05 Ενίσχυση υπηρεσιών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας	PSO801	Αριθμός συνεχιζόμενων δομών υγείας που υποστηρίζονται
	PSO806	Αριθμός νέων δομών/φορέων υγείας που υποστηρίζονται
	PSR801	Αριθμός επωφελουμένων των συνεχιζόμενων δομών υγείας
	PSR806	Αριθμός επωφελουμένων των νέων δομών /φορέων υγείας
4B.11.06 Ενίσχυση υπηρεσιών δημόσιας υγείας		Χωρίς δεικτοποίηση

ΔΡΑΣΕΙΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ	
		Χωρίς δεικτοποίηση
4B.11.07 Ενίσχυση υπηρεσιών ψυχικής υγείας	PSO806	Αριθμός νέων δομών/φορέων υγείας που υποστηρίζονται
	PSR806	Αριθμός επωφελουμένων των νέων δομών /φορέων υγείας
4B.11.08 Ανάπτυξη υπηρεσιών για την αντιμετώπιση των εξαρτήσεων	PSO801	Αριθμός συνεχιζόμενων δομών υγείας που υποστηρίζονται
	PSO806	Αριθμός νέων δομών/φορέων υγείας που υποστηρίζονται
	PSR801	Αριθμός επωφελουμένων των συνεχιζόμενων δομών υγείας
	PSR806	Αριθμός επωφελουμένων των νέων δομών /φορέων υγείας
4B.11.09 Υπηρεσίες μακροχρόνιας φροντίδα (LTC) για άτομα με χρόνιες παθήσεις	PSO806	Αριθμός νέων δομών/φορέων υγείας που υποστηρίζονται
	PSR806	Αριθμός επωφελουμένων των νέων δομών /φορέων υγείας
4B.11.10 Πρόγραμμα κοινωνικού φροντιστή και προσωπικού βοηθού ατόμων που χρήζουν ειδικής φροντίδας		Χωρίς δεικτοποίηση
		Χωρίς δεικτοποίηση
4B.11.11 Δράσεις αποϊδρυματοποίησης παιδιών		Χωρίς δεικτοποίηση
		Χωρίς δεικτοποίηση

Όλοι οι δείκτες που έχουν επιλεγεί είναι κατάλληλοι και αποτυπώνουν την ωφέλεια των παρεμβάσεων.

Ο Ε.Σ 4B.11 είναι πλήρως συμβατός με τις συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και Ευρωπαϊκού Πυλώνα για τα Κοινωνικά Δικαιώματα/Εγγύηση για το Παιδί, καθώς ανταποκρίνεται στις βασικές ανάγκες που έχουν αναγνωρισθεί:

- Βελτίωση της κοινωνικής προστασίας και της πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες.
- Αντιμετώπιση των περιφερειακών ανισοτήτων και ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.
- Προώθηση της κοινωνικής ένταξης των ευάλωτων ομάδων, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών.

Οι παρεμβάσεις είναι δομημένες με λογική ακολουθία και εστιάζουν στη διασφάλιση της κοινωνικής ένταξης και της ισότιμης πρόσβασης. Συγκεκριμένα, περιλαμβάνουν:

- **Πρόσβαση παιδιών σε εκπαίδευση και δημιουργική απασχόληση (4B.11.01):** Συμβάλλει στην κοινωνική προστασία των παιδιών και την εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Εγγύησης για το Παιδί.
- **Ενίσχυση Κέντρων Κοινότητας (4B.11.02):** Διασφαλίζει ισότιμη πρόσβαση σε κοινωνικές υπηρεσίες και αμβλύνει τις κοινωνικές ανισότητες.
- **Δομές στήριξης για την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας (4B.11.03):** Ευθυγραμμίζεται με τις ευρωπαϊκές πολιτικές για την προστασία των ευάλωτων ομάδων.
- **Ανάπτυξη υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας σε τοπικό επίπεδο (4B.11.04):** Βελτιώνει την πρόσβαση σε ποιοτικές και οικονομικά προσιτές δομές φροντίδας.
- **Ενίσχυση της πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας (4B.11.05) και υπηρεσιών δημόσιας υγείας (4B.11.06):** Συμβάλλει στη βιωσιμότητα και ανθεκτικότητα των συστημάτων υγείας.
- **Υπηρεσίες ψυχικής υγείας (4B.11.07) και αντιμετώπισης εξαρτήσεων (4B.11.08):** Παρέχουν ποιοτική φροντίδα με έμφαση στις μειονεκτούσες ομάδες.
- **Υπηρεσίες μακροχρόνιας φροντίδας (4B.11.09):** Ανταποκρίνονται στην ευρωπαϊκή προτεραιότητα για οικονομικά προσιτές λύσεις μακροχρόνιας φροντίδας.
- **Πρόγραμμα κοινωνικού φροντιστή και προσωπικού βοηθού (4B.11.10):** Βελτιώνει την προσβασιμότητα και την ποιότητα της φροντίδας για άτομα με αυξημένες ανάγκες υποστήριξης.
- **Δράσεις αποϊδρυματοποίησης παιδιών (4B.11.11):** Συμβάλλουν στην κοινωνική ενσωμάτωση και τη σταδιακή μετάβαση από την ιδρυματική φροντίδα σε οικογενειακά και κοινοτικά περιβάλλοντα.

ΕΣ 4Β.12 Προώθηση της κοινωνικής ένταξης των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, συμπεριλαμβανομένων των ατόρων και των παιδιών

ΑΝΑΓΚΕΣ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ
Ενίσχυση των δικτύων κοινων. Ασφάλειας ιδίως για όσους αντιμετωπίζουν κενά πρόσβασης στην κοινωνική προστασία, και τα πλέον ευπαθή άτομα, συμπεριλαμβανομένων των οικονομικά μη ενεργών	<p>Σύμφωνα με τις Συστάσεις Ευρωπαϊκού Εξαμήνου (Περαιτέρω Προτεραιότητες για το Μέλλον, Παράρτημα 17) Κοινωνική ένταξη/ενεργητικές πολιτικές Ευρωπαϊκού Πυλώνα για τα Κοινωνικά Δικαιώματα/Εγγύηση για το Παιδί</p> <p>• Στην Ελλάδα το 2023 το ποσοστό των παιδιών που διέτρεχαν κίνδυνο φτώχειας μειώθηκε σε 21,8% από 22,4% το 2022 (έναντι μ.ό. της ΕΕ 19,3% το 2022), ενώ το ποσοστό των παιδιών που αντιμετώπιζαν σοβαρή υλική και κοινωνική στέρηση αυξήθηκε σε 15,6% το 2023 από 15,5% το 2022 (έναντι μ.ό. 8,4 % στην ΕΕ το 2022).</p> <p>• Το πρόβλημα της οικονομικής προσιτότητας της στέγασης οξύνεται, ιδίως σε μεγάλες πόλεις και περιοχές που αποτελούν πόλους τουριστικής έλξης. Η ανάπτυξη μακροπρόθεσμου σχεδίου για τη στέγαση, το οποίο θα ενσωματώνει συστημικές πολιτικές για την προώθηση κοινωνικής στέγασης και στεγαστικής βοήθειας υψηλής ποιότητας, καθώς και η λήψη μέτρων για την καταπολέμηση του προβλήματος της αστεγίας, είναι αποφασιστικής σημασίας για την αντιμετώπιση της εν λόγω πρόκλησης εξυπηρετώντας παράλληλα και την ανάγκη διασφάλισης ενεργών μέτρων που αντιμετωπίζουν το δημογραφικό πρόβλημα σε επίπεδο Περιφέρειας.</p> <p>Το παρόν πρόγραμμα περιλαμβάνει δράσεις για την υποστήριξη εφήβων και την καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας, στο πλαίσιο της Εγγύησης για το παιδί, συμβάλλοντας στην αντιμετώπιση των κοινωνικών προβλημάτων που αναδεικνύει το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο. Οι εν λόγω δράσεις δύνανται να συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των κοινωνικών προβλημάτων, καθώς και στη μείωση του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού, στα οποία η Περιφέρεια, βρίσκεται άνω του ευρωπαϊκού μέσου όρου.</p>

Ε. Σ 4Β.12

ΔΡΑΣΕΙΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ	
4Β.12.01 Δράσεις αντιμετώπισης του κινδύνου αποκλεισμού παιδιών και εφήβων σε υποβαθμισμένες / απομακρυσμένες περιοχές	PSO797	Αριθμός φορέων που υλοποιούν δράσεις στο πλαίσιο της «Εγγύησης για το παιδί»
	PSR797	Αριθμός ωφελουμένων παιδιών από δράσεις στο πλαίσιο της «Εγγύησης για το παιδί»
4Β.12.02 Ολοκληρωμένα σχέδια τοπικών δράσεων για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας	PSO797	Αριθμός φορέων που υλοποιούν δράσεις στο πλαίσιο της «Εγγύησης για το παιδί»

ΔΡΑΣΕΙΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ	
	PSR797	Αριθμός ωφελουμένων παιδιών από δράσεις στο πλαίσιο της «Εγγύησης για το παιδί»
4B.12.03 Δράσεις στεγαστικής συνδρομής για άτομα και οικογένειες που βρίσκονται σε αστεγία ή κίνδυνο αστεγίας		Χωρίς δεικτοποίηση
		Χωρίς δεικτοποίηση

Οι διαπιστωμένες ανάγκες της Περιφέρειας παραμένουν επίκαιρες, όπως επιβεβαιώνεται από τα πρόσφατα στοιχεία και τις Συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και του Ευρωπαϊκού Πυλώνα για τα Κοινωνικά Δικαιώματα/Εγγύηση για το Παιδί. Οι δράσεις του προγράμματος στοχεύουν άμεσα σε αυτές τις προκλήσεις, με παρεμβάσεις για την υποστήριξη παιδιών και εφήβων που βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς και με δράσεις στεγαστικής συνδρομής.

Η λογική παρέμβασης του προγράμματος είναι ορθά διαμορφωμένη και εναρμονισμένη με τις ευρωπαϊκές κατευθύνσεις, καθώς διασφαλίζει τη σύνδεση:

Αναγκών (κίνδυνος φτώχειας παιδιών, στέγαση, κοινωνικός αποκλεισμός).

Στόχων (προώθηση κοινωνικής ένταξης και μείωση των ποσοστών φτώχειας).

Δράσεων (υποστήριξη παιδιών και εφήβων, καταπολέμηση παιδικής φτώχειας, στεγαστική συνδρομή).

Δεικτών (μετρήσιμα αποτελέσματα για τα παιδιά που ωφελούνται από τις δράσεις).

Για τις δράσεις που αφορούν την «Εγγύηση για το παιδί» (4B.12.01 και 4B.12.02), οι δείκτες PSO797 (αριθμός φορέων) και PSR797 (αριθμός ωφελουμένων παιδιών) είναι κατάλληλοι, καθώς καταγράφουν τόσο το θεσμικό πλαίσιο υλοποίησης (φορείς) όσο και τον αριθμό των άμεσα ωφελούμενων.

Ωστόσο, για τις δράσεις στεγαστικής συνδρομής (4B.12.03), δεν έχουν οριστεί δείκτες.

5.6 ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 5: Βελτίωση της διασυνδεσιμότητας της Περιφέρειας

5.6.1 Πορεία υλοποίησης Π5 31.12.2024

Στο πλαίσιο της Π5 έχουν εγκριθεί πέντε (5) στρατηγικές BAA και δύο (2) στρατηγικές ΟΧΕ με τις παρακάτω Αποφάσεις Έγκρισης:

- BAA Γρεβενών (Αρ. Πρωτ.: 3498, 14/11/2024).
- BAA Εορδαίας (Αρ. Πρωτ.: 3508, 15/11/2024)
- BAA Κοζάνης (Αρ. Πρωτ.: 4000, 23/12/2024)
- BAA Φλώρινας (Αρ. Πρωτ.: 3532, 18/11/2024)
- BAA Καστοριάς (Αρ. Πρωτ.: 3531, 18/11/2024)
- ΟΧΕ Γεωπάρκου Γρεβενών – Κοζάνης (Αρ. Πρωτ.: 3860, 11/12/2024)
- ΟΧΕ Λιμνών και Ποταμών Δυτικής Μακεδονίας (Αρ. Πρωτ.: 3859, 10/12/2024)

Οι Βιώσιμες Αστικές Αναπτύξεις (BAA) και οι Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις (ΟΧΕ) αποτελούν βασικούς πυλώνες της στρατηγικής του Προγράμματος για την επίτευξη βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης. Η έγκριση και η ενεργοποίηση αυτών των στρατηγικών καταδεικνύει τη δέσμευση του Προγράμματος στην ενίσχυση των τοπικών κοινωνιών και οικονομιών, καθώς και στην προσαρμογή στις σύγχρονες προκλήσεις που σχετίζονται με το περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή.

Μέσω των BAA και των ΟΧΕ, προωθούνται παρεμβάσεις που ενισχύουν τη βιώσιμη ανάπτυξη, την ενεργειακή απόδοση, τη διατήρηση της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς και τη μετάβαση σε ένα πιο πράσινο και ανθεκτικό μοντέλο ανάπτυξης. Οι παρεμβάσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο αυτών των στρατηγικών διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην επίτευξη των στόχων του Προγράμματος για την κλιματική προσαρμογή, την αστική αναζωογόνηση και τη βιώσιμη ανάπτυξη τόσο στις αστικές όσο και στις περιφερειακές περιοχές.

Η Προτεραιότητα 5, έχει εξειδικευτεί σε ποσοστό 44%. Έχει ενεργοποιηθεί με την ένταξη εμπροσθοβαρών έργων (εντάξεις προς προϋπολογισμό) σε ικανοποιητικό βαθμό (38%). Έχουν πραγματοποιηθεί συμβάσεις ύψους 20.111.010 (28,5%) του π/υ και δαπάνες ύψους 8.734.954€. Οι δαπάνες προς τις συμβάσεις ανέρχονται σε ποσοστό 43,4%. Η απορρόφηση (πληρωμές προς π/υ) ανέρχεται σε ποσοστό 12,4%.

Ο ΕΣ 5.01 Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές, έχει ενεργοποιηθεί σε ποσοστό 34%, το ποσοστό συμβασιοποίησης ανέρχεται σε 22,1% (συμβάσεις /π/υ) και η απορρόφηση (πληρωμές προς π/υ) σε 6,4%.

Ο ΕΣ 5.02 Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των, έχει ενεργοποιηθεί σε ποσοστό 42,5% και η απορρόφηση (πληρωμές προς π/υ) ανέρχεται σε 20,5%.

Η ενεργοποίηση της Π5 έγινε με τα παρακάτω εμπροσθοβαρή έργα όπως παρουσιάζονται στη συνέχεια ανά ΕΣ και Κατηγορία Δράσεων:

Πίνακας 14 Ενεργοποίηση στην Π5 (31.12.2024)

ΕΣ/ ΔΡΑΣΗ/ΕΡΓΟ		ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ
5.01	Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές		13.890.439
5.01.01	Ενίσχυση ανάπτυξης ψηφιακών εφαρμογών και υπηρεσιών που συμβάλλουν στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου ή στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης		0
5.01.02	Δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας των δημοσίων υποδομών		4.215.834
6010593	«ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ 1ου ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ, 1ου ΛΥΚΕΙΟΥ, 2ου ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ - 2ου ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΑΙ 4ου – 5ου ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΒΑΑ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ»	ΔΗΜΟΣ ΓΡΕΒΕΝΩΝ	3.381.834
6012172	Ενεργειακές αναβαθμίσεις Σχολικών Μονάδων Δήμου Φλώρινας εντός περιοχής ΒΑΑ	ΔΗΜΟΣ ΦΛΩΡΙΝΑΣ	834.000
5.01.03	Δράσεις διαλογής και ανακύκλωσης των απορριμμάτων, δημιουργίας και διαχείρισης πράσινων σημείων		0
5.01.04	Δράσεις για τη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας των οχημάτων των μέσων μαζικής μεταφοράς		0
5.01.05	Αναβάθμιση ενδοπεριφερειακού δικτύου και προώθηση της προσβασιμότητας		1.601.192
6005598	Βελτίωση συνδετήριας οδού ΑΕΒΑΛ και κόμβου ΑΕΒΑΛ	ΔΗΜΟΣ ΕΟΡΔΑΙΑΣ	951.192
6006907	Κυκλοφοριακή αναβάθμιση ισόπεδου κόμβου περιοχής ΟΤΕ και συμβαλλόμενων οδών στην Καστοριά	ΔΗΜΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	650.000
5.01.06	Δράσεις προστασίας, ανάπτυξης και προβολής της δημόσιας τουριστικής περιουσίας		0
5.01.07	Προστασία και ανάδειξη πολιτιστικής κληρονομιάς και λειτουργικής τους δικτύωσης		1.033.788
6006888	Συντήρηση Αρχοντικού Χριστόπουλου Στην Καστοριά	ΔΗΜΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	1.033.788
5.01.08	Δράσεις αναπλάσεων και δημιουργίας λειτουργικών κοινόχρηστων χώρων συμπεριλαμβανομένης της ισότιμης πρόσβασης για τα ΑμεΑ		7.039.625
6006889	Ανάπλαση Πλατείας Λασσάνη και πέριξ οδών	ΔΗΜΟΣ ΚΟΖΑΝΗΣ	2.057.259

ΕΣ/ ΔΡΑΣΗ/ΕΡΓΟ		ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ
6006890	Ανάπλαση τμήματος ποταμού Σακουλέβα από τη γέφυρα των Δικαστηρίων έως την οδό Βουκεφάλα	ΔΗΜΟΣ ΦΛΩΡΙΝΑΣ	1.897.621
6007199	ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΤΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΟΔΟΥ 13ΗΣ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ ΤΗΣ Δ.Κ. ΓΡΕΒΕΝΩΝ	ΔΗΜΟΣ ΓΡΕΒΕΝΩΝ	2.747.418
6007200	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΧΩΡΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΣΗΣ ΕΙΔΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ ΓΙΑ ΑΜΕΑ	ΔΗΜΟΣ ΓΡΕΒΕΝΩΝ	337.327
5.02	Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών		12.764.083
5.02.01	Δράσεις Ενεργειακής Αναβάθμισης Δημόσιων Υποδομών		0
5.02.02	Κατασκευή, αναβάθμιση και ορθολογική διαχείριση των υποδομών ύδρευσης		7.427.085
6005125	ΕΡΓΑ ΕΠΕΚΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΣΤΙΣ ΔΕ ΑΙΑΝΗΣ ΔΕΥΑ ΚΟΖΑΝΗΣ ΚΑΙ ΕΛΙΜΕΙΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΟΖΑΝΗΣ		4.318.681
6007022	ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΟΙΚΙΣΜΩΝ ΔΗΜΟΥ ΠΡΕΣΠΩΝ	ΔΗΜΟΣ ΠΡΕΣΠΩΝ	3.108.403
5.02.03	Υποδομές διαχείρισης αστικών λυμάτων για την προστασία των υδάτινων αποδεκτών		472.845
6007023	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΥΜΑΤΩΝ ΜΙΚΡΟΛΙΜΝΗΣ - ΚΑΡΥΩΝ ΔΗΜΟΥ ΠΡΕΣΠΩΝ	ΔΗΜΟΣ ΠΡΕΣΠΩΝ	472.845
5.02.04	Δράσεις διαλογής και ανακύκλωσης των απορριμμάτων, δημιουργίας και διαχείρισης πράσινων σημείων		0
5.02.05	Προστασία, ανάδειξη και διαχείριση των περιοχών Natura 2000		792.229
6011239	ΑΠΟΓΡΑΦΗ, ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ ΤΗΣ ΙΧΘΥΟΠΑΝΙΔΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΡΕΣΠΩΝ	ΔΗΜΟΣ ΠΡΕΣΠΩΝ	228.996
6011286	Βιώσιμη προστασία των λιμνών Χειμαδίτιδας και Πετρών του δικτύου ΦΥΣΗ2000 με τη διαχείριση του καλαμιώνα τους με φυσικά συστήματα	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	358.480
6011766	Περιφερειακό Σχέδιο Διατήρησης της οικολογικής συνδεσιμότητας και της συνοχής του Δικτύου Natura 2000 στη Δυτική Μακεδονία	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	204.753
5.02.06	Προστασία, ανάδειξη και διαχείριση της φύσης και της βιοποικιοκότητας		0

ΕΣ/ ΔΡΑΣΗ/ΕΡΓΟ		ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ
5.02.07	Αναβάθμιση ενδοπεριφερειακού δικτύου και προώθηση της προσβασιμότητας		0
5.02.08	Δράσεις προστασίας, ανάπτυξης και προβολής της δημόσιας τουριστικής περιουσίας		2.056.745
6006903	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΔΙΚΤΥΟΥ ΜΟΝΟΠΑΤΙΩΝ ΔΗΜΟΥ ΠΡΕΣΠΩΝ	ΔΗΜΟΣ ΠΡΕΣΠΩΝ	385.640
6006905	Δίκτυο πολιτιστικών διαδρομών και ψηφιακή ξενάγηση στα μνημεία της Καστοριάς	ΕΦΟΡΕΙΑ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ (ΚΑΣΤΟΡΙΑ)	432.580
6006906	ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΩΝ ΠΛΩΤΗΣ ΓΕΦΥΡΑΣ ΑΓΙΟΥΑΧΙΛΛΕΙΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΟΔΩΝ ΛΙΜΕΝΙΣΚΩΝ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	1.238.525
5.02.09	Προστασία και ανάδειξη πολιτιστικής κληρονομιάς και λειτουργικής τους δικτύωσης		0
5.02.10	Προστασία και ανάδειξη της φυσικής κληρονομιάς και του οικοτουρισμού		0
5.02.11	Δράσεις αναπλάσεων και δημιουργίας λειτουργικών κοινόχρηστων χώρων συμπεριλαμβανομένης της ισότιμης πρόσβασης για τα ΑμεΑ		2.015.179
6006904	Αναβάθμιση- Εξωραϊσμός του εσωτερικού παραλίμνιου δρόμου, μεταξύ περιοχής Πετσιά και περιοχής ΝΟΚ του Δήμου Καστοριάς	ΔΗΜΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	2.015.179

5.6.2 Πορεία υλοποίησης δεικτών Π5 (31.12.2024)

Πίνακας 15 Δείκτες Εκροών Π5 31.12.2024

ΕΣ	Δείκτης Κωδ.	Δείκτης Τίτλος	Μονάδα Μέτρησης	Ορόσημο (2024)	Στόχος (2029)	Τιμή Στόχου Εντάξεις 31.12.2024	Παρατηρήσεις
5.01	RCO19	Δημόσια κτίρια με βελτιωμένη ενεργειακή απόδοση	Τετραγωνικά μέτρα	2.300	11.500	14.667,04**	Επίτευξη Οροσήμου
5.01	RCO74	Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη*	Άτομα	0	42.000	77.930	Επίτευξη Οροσήμου
5.01	RCO75	Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται*	συνεισφορές σε στρατηγικές	0	5	5	Επίτευξη Οροσήμου
5.02	RCO19	Δημόσια κτίρια με βελτιωμένη ενεργειακή απόδοση	Τετραγωνικά μέτρα	2.300	11.500	0	Επίτευξη Οροσήμου
5.02	RCO74	Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη*	Άτομα	0	110.000	97.473	Επίτευξη Οροσήμου
5.02	RCO75	Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται*	συνεισφορές σε στρατηγικές	0	2	2	Επίτευξη Οροσήμου

Πίνακας 16 Δείκτες Αποτελέσματος Π5 31.12.2024

ΕΣ	Δείκτης Κωδ.	Δείκτης Τίτλος	Μονάδα Μέτρησης	Στόχος (2029)	Τιμή Στόχου Εντάξεις 31.12.2024
5.01	PSR998	Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης*	Συμμετέχοντες	50	13
5.01	RCR26	Ετήσια κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας (εκ της οποίας: κατοικίες, δημόσια κτίρια, επιχειρήσεις, άλλα)	MWh/έτος	4.000	713,16
5.01	RCR29	Εκτιμώμενες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου*	Τόνοι ισοδύναμου CO2/έτος	2.000	227,30
5.02	PSR998	Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης*	Συμμετέχοντες	55	43
5.02	RCR26	Ετήσια κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας (εκ της οποίας: κατοικίες, δημόσια κτίρια, επιχειρήσεις, άλλα)	MWh/έτος	4.000	0
5.02	RCR29	Εκτιμώμενες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου*	Τόνοι ισοδύναμου CO2/έτος	2.000	0

Διευκρινίζεται για το Δείκτη RCO19: Δημόσια κτίρια με βελτιωμένη ενεργειακή απόδοση

Στο εγκεκριμένο Πρόγραμμα, στην κατηγορία δράσεων 5.01.02, η τιμή Στόχου 2029 του δείκτη RCO19: Δημόσια κτίρια με βελτιωμένη ενεργειακή απόδοση, υπολογίζεται βάσει της χρήσης μοναδιαίου κόστους που έχει προσδιοριστεί από την Επιτελική Δομή στα 380€ /m² και το οποίο αναπροσαρμόζεται λαμβάνοντας υπόψη τις παρεμβάσεις στην ΠΔΜ στο πλαίσιο του ΠΕΠ 2014-2020 στα 430€/m². Επομένως, βάσει του προϋπολογισμού στην κατηγορία δράσης 5.01.02, **η τιμή στόχου 2029 είναι: 5.000.000 / 430 =11.628 ή 11.500 (m²) τετραγωνικά μέτρα.**

**** Έως την 31/12/2024 στην κατηγορία Δράσεων 5.01.02 εντάχθηκαν τα δύο κάτωθι μεταφερόμενα έργα για τα οποία η συνολική τιμή στόχου 2029 για τον δείκτη RCO19 είναι 14.667,04 (m²) τετραγωνικά μέτρα.**

Ενταγμένη Πράξη	Τίτλος Πράξης	Τιμή δείκτη RCO19 (στόχος 2029)
MIS 6012172 (μεταφερόμενο έργο)	Ενεργειακές αναβαθμίσεις Σχολικών Μονάδων Δήμου Φλώρινας εντός περιοχής ΒΑΑ	4.171,07 m ²
MIS 6010593 (μεταφερόμενο έργο)	ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ 1ου ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ, 1ου ΛΥΚΕΙΟΥ, 2ου ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ - 2ου ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΑΙ 4ου – 5ου ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΒΑΑ ΔΗΜΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ	10.495,97 m ²
Σύνολα		14.667,04 m²

Η τιμή του δείκτη υπολογίσθηκε για κάθε μεταφερόμενο έργο βάσει των στοιχείων του Πιστοποιητικού Ενεργειακής απόδοσης (ΠΕΑ) που υποβλήθηκε κατά την ένταξη των μεταφερόμενων έργων.

Συνεπώς η απόκλιση οφείλεται στον διαφορετικό τρόπο υπολογισμού της τιμής του δείκτη, δηλαδή στη φάση του σχεδιασμού με μοναδιαίο κόστος, ενώ στη φάση της ένταξης με τα πραγματικά στοιχεία των ΠΕΑ.

5.6.3 Σχεδιασμός και Στρατηγική Π5

ΑΝΑΓΚΕΣ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ	Ε.Σ	Δράσεις	Εκροές	Αποτελέσματα
<ul style="list-style-type: none"> Αστική αναζωογόνηση και αναβάθμιση των δημόσιων χώρων στις πόλεις με πρόσβαση για όλους, της ελεύθερης κινητικότητας στα άτομα με κινητικά προβλήματα, της προστασίας των ευάλωτων χρηστών των οδών και βελτίωση της ανθεκτικότητας των αστικών κέντρων Πολιτιστική και δημιουργική αναβάθμιση του δημόσιου χώρου, branding πόλεων και οργάνωση του τουριστικού προϊόντος σε σύνδεση με την ευρύτερη περιοχή Πράσινη μετάβαση των πόλεων με παρεμβάσεις για έξυπνη ενέργεια, βιώσιμη κινητικότητα, προώθηση της κυκλικής οικονομίας, ηλεκτροκίνηση αστικών συγκοινωνιών Ολοκληρωμένα σχέδια αντιμετώπισης αλληλεξαρτώμενων προκλήσεων σε επίπεδο "λειτουργικών περιοχών", όπως είναι, οι λίμνες, τα ποτάμια ή οι ορεινοί όγκοι 	<p>Σχετικά με την ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη των αστικών κέντρων, το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο αναδεικνύει τα παρακάτω κύρια προβλήματα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Έλλειψεις στις δημόσιες συγκοινωνίες <ul style="list-style-type: none"> • Αργή υιοθέτηση των βιώσιμων μεταφορών (ηλεκτροκίνηση). • Ιδιαίτερα χαμηλά ποσοστά ανακύκλωσης αστικών αποβλήτων, καθώς όλες οι ελληνικές Περιφέρειες συνεχίζουν να βασίζονται στην υγειονομική ταφή. • Αναποτελεσματική λειτουργία του τομέα των υδάτων <p>Το παρόν πρόγραμμα περιλαμβάνει παρεμβάσεις για την ψηφιοποίηση, εξοικονόμηση ενέργειας και βελτίωση ενεργειακής αποδοτικότητας των οχημάτων στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, οι οποίες ευθυγραμμίζονται με τις ανάγκες που εντοπίζονται από τις ευρωπαϊκές συστάσεις για λήψη μέτρων σχετικά με την βελτίωση της βιωσιμότητας των μεταφορών, συγκοινωνιών και ανακύκλωσης.</p>	<p>5.01 Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές</p>	<p>5.01.02 Δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας των δημοσίων υποδομών</p>	<p>RCO74 Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη</p>	<p>PSR998 Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης</p> <p>RCR26 Ετήσια κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας (εκ της οποίας: κατοικίες, δημόσια κτίρια, επιχειρήσεις, άλλα)</p> <p>RCR29 Εκτιμώμενες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου</p>
			<p>5.01.03 Δράσεις διαλογής και ανακύκλωσης των απορριμμάτων, δημιουργίας και διαχείρισης πράσινων σημείων</p>	<p>RCO75 Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται</p>	
			<p>5.01.05 Αναβάθμιση ενδοπεριφερειακού δικτύου και προώθηση της προσβασιμότητας</p>	<p>RCO19 Δημόσια κτίρια με βελτιωμένη ενεργειακή απόδοση</p>	
			<p>5.01.06 Δράσεις προστασίας, ανάπτυξης και προβολής της δημόσιας τουριστικής παρουσίας</p>		
			<p>5.01.07 Προστασία και ανάδειξη πολιτιστικής κληρονομιάς και λειτουργικής τους δικτύωσης</p>		

ΑΝΑΓΚΕΣ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ	Ε.Σ	Δράσεις	Εκροές	Αποτελέσματα
<ul style="list-style-type: none"> Αποτελεσματικός συνδυασμός των μέσων (ΕΣΠΑ, ΤΑΑ, Πόρος, ΤΔΜ) σε χωρικό επίπεδο, με στόχο την αποφυγή διάσπασης του σχεδιασμού, επικαλύψεων ή καθυστερήσεων. Επαναπροσδιορισμός του τουριστικού προϊόντος προσβάσιμου σε όλους μέσω ολοκληρωμένων χωρικά προσεγγίσεων, δικτύωση περιοχών τουριστικού ενδιαφέροντος και δικτύωση με άλλους γειτονικούς “δημοφιλείς” προορισμούς 			5.01.08 Δράσεις αναπλάσεων και δημιουργίας λειτουργικών κοινόχρηστων χώρων συμπεριλαμβανομένης της ισότιμης πρόσβασης για τα ΑμεΑ		
			5.01.09 Ενίσχυση ανάπτυξης ψηφιακών εφαρμογών και υπηρεσιών		
			5.01.10 Έργα αστικής αναζωογόνησης και διασυνδέσεις μεταξύ χώρων πρασίνου/πράσινες υποδομές		
			5.01.11 Δράσεις για τη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας των οχημάτων		
			5.01.12 Τεχνική υποστήριξη Χωρικών Φορέων		

ΑΝΑΓΚΕΣ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ	Ε.Σ	Δράσεις	Εκροές	Αποτελέσματα
	Η Ελλάδα εξακολουθεί να καταγράφει βραδεία ανάπτυξη στις πιο απομακρυσμένες περιοχές, ενώ υφίστανται σημαντικές ανισότητες μεταξύ αστικών και μη αστικών περιοχών. Το παρόν πρόγραμμα περιλαμβάνει παρεμβάσεις που εστιάζουν στην ολοκληρωμένη ανάπτυξη μη-αστικών περιοχών της Περιφέρειας, με αυξημένο τουριστικό και πολιτιστικό ενδιαφέρον, οι οποίες δύνανται να εξυπηρετήσουν την ισότιμη ανάπτυξη σε απομακρυσμένες περιοχές.	5.02 Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών	5.02.01 Δράσεις Ενεργειακής Αναβάθμισης Δημόσιων Υποδομών	RCO74 Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη	PSR998 Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης RCR26 Ετήσια κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας (εκ της οποίας: κατοικίες, δημόσια κτίρια, επιχειρήσεις, άλλα) RCR29 Εκτιμώμενες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου RCR41 Πληθυσμός συνδεδεμένος σε βελτιωμένο δημόσιο δίκτυο ύδρευσης.
			5.02.02 Κατασκευή, αναβάθμιση και ορθολογική διαχείριση των υποδομών ύδρευσης	RCO75 Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται	
			5.02.03 Υποδομές διαχείρισης αστικών λυμάτων για την προστασία των υδάτινων αποδεκτών	RCO19 Δημόσια κτίρια με βελτιωμένη ενεργειακή Απόδοσης	
			5.02.04 Δράσεις διαλογής και ανακύκλωσης των απορριμμάτων, δημιουργίας και διαχείρισης πράσινων σημείων	RCO30 Μήκος νέων ή αναβαθμισμένων σωλήνων για τα συστήματα διανομής των δημόσιων δικτύων ύδρευσης	
			5.02.05 Προστασία, ανάδειξη και διαχείριση των περιοχών Natura 2000		
			5.02.06 Προστασία, ανάδειξη και διαχείριση της φύσης και της βιοποικιλότητας		

ΑΝΑΓΚΕΣ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ	Ε.Σ	Δράσεις	Εκροές	Αποτελέσματα
			5.02.07 Αναβάθμιση ενδοπεριφερειακού δικτύου και προώθηση της προσβασιμότητας		
			5.02.08 Δράσεις προστασίας, ανάπτυξης και προβολής της δημόσιας τουριστικής περιουσίας		
			5.02.09 Προστασία και ανάδειξη πολιτιστικής κληρονομιάς και λειτουργικής του δικτύωσης		
			5.02.10 Προστασία και ανάδειξη της φυσικής κληρονομιάς και του οικότουρισμού		
			5.02.11 Δράσεις αναπλάσεων και δημιουργίας λειτουργικών κοινόχρηστων χώρων συμπεριλαμβανομένης της ισότιμης πρόσβασης για τα ΑμεΑ		
			5.02.12 Δράσεις μείωσης περιβαλλοντικής επιβάρυνσης		

ΑΝΑΓΚΕΣ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΑΓΚΩΝ	Ε.Σ		Δράσεις		Εκροές		Αποτελέσματα
				5.02.13 Υποδομές ποδηλασίας				
				5.02.14 Τεχνική υποστήριξη Χωρικών Φορέων				

ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΠΙΝΑΚΑ	
	Οι Δράσεις έχουν ενεργοποιηθεί
	Οι Δράσεις δεν έχουν ενεργοποιηθεί
	Νέες κατηγορίες Δράσεων μετά την έγκριση των στρατηγικών ΟΧΕ και ΟΧΕ-ΒΑΑ.

Οι διαπιστωμένες ανάγκες της Περιφέρειας παραμένουν επίκαιρες, όπως επιβεβαιώνεται από τις πρόσφατες ευρωπαϊκές συστάσεις και το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο. Οι κύριες προκλήσεις που αναδεικνύονται περιλαμβάνουν:

- Ελλείψεις στις δημόσιες συγκοινωνίες και αργή υιοθέτηση βιώσιμων μεταφορών (π.χ. ηλεκτροκίνηση), γεγονός που καθιστά αναγκαία την ενίσχυση υποδομών βιώσιμης κινητικότητας.
- Ανισότητες μεταξύ αστικών και μη αστικών περιοχών, με βραδεία ανάπτυξη στις απομακρυσμένες περιοχές, γεγονός που καθιστά επιτακτική την ολοκληρωμένη ανάπτυξη μέσω βιώσιμων τουριστικών και πολιτιστικών δράσεων.

Η λογική της παρέμβασης, όπως διαμορφώνεται από τη σχέση αναγκών, στόχων και δράσεων, κρίνεται κατάλληλη για την αντιμετώπιση των καταγεγραμμένων προκλήσεων της Περιφέρειας. Συγκεκριμένα:

- Οι δύο Ειδικόι Στόχοι (5.01 και 5.02) καλύπτουν ολοκληρωμένα τόσο τις αστικές όσο και τις μη αστικές περιοχές, διασφαλίζοντας μια συνεκτική προσέγγιση στη χωρική ανάπτυξη.
- Οι δράσεις που προβλέπονται ενισχύουν τη βιώσιμη ανάπτυξη μέσω επενδύσεων στην ενεργειακή απόδοση, τις υποδομές διαχείρισης απορριμμάτων, την αναβάθμιση των μέσων μαζικής μεταφοράς και την προστασία της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς.
- Η έμφαση στην προσβασιμότητα για όλους, στην αναβάθμιση των δημόσιων χώρων και στην οργάνωση του τουριστικού προϊόντος συμβάλλει στη δημιουργία ενός πιο συμπεριληπτικού και ελκυστικού περιβάλλοντος.

Αναφορικά με την καταλληλότητα των δεικτών:

Οι δράσεις που εντάσσονται στον **ΕΣ 5.01** καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα παρεμβάσεων που σχετίζονται με την ενεργειακή αποδοτικότητα, τη βιώσιμη διαχείριση απορριμμάτων, τη βελτίωση των δημόσιων μεταφορών, την αναβάθμιση του δικτύου μεταφορών, καθώς και την προστασία και ανάδειξη του πολιτιστικού και τουριστικού κεφαλαίου. Οι δείκτες που έχουν επιλεγεί διαφοροποιούνται ανάλογα με τη φύση των δράσεων, με ορισμένες δράσεις να διαθέτουν πιο εξειδικευμένους δείκτες, ενώ άλλες βασίζονται σε γενικούς δείκτες χωρικής ανάπτυξης.

Η δράση 5.01.02 που αφορά στις "Δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας των δημοσίων υποδομών" διαθέτει πιο εξειδικευμένους δείκτες που επιτρέπουν τη μέτρηση της ενεργειακής απόδοσης των δημόσιων κτιρίων και της κατανάλωσης ενέργειας. Συγκεκριμένα, χρησιμοποιούνται οι εξής δείκτες:

- RCO19 – Δημόσια κτίρια με βελτιωμένη ενεργειακή απόδοση
- RCR26 – Ετήσια κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας (εκ των οποίων: κατοικίες, δημόσια κτίρια, επιχειρήσεις, άλλα)
- RCR29 – Εκτιμώμενες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου

Αυτοί οι δείκτες θεωρούνται κατάλληλοι για την αποτύπωση των αποτελεσμάτων των δράσεων ενεργειακής αναβάθμισης, καθώς επιτρέπουν τη μέτρηση τόσο της άμεσης βελτίωσης στις υποδομές όσο και της εξοικονόμησης ενέργειας σε ετήσια βάση.

Για τις υπόλοιπες δράσεις του ΕΣ 5.01 οι δείκτες που χρησιμοποιούνται είναι οι κάτωθι χωρικοί:

- RCO74 – Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη
- RCO75 – Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται
- PSR998 – Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης

Ο δείκτης RCO74 – Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη, αποτυπώνει την απήχηση των Χωρικών Στρατηγικών, ο RCO75 («Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται») αποτυπώνει τη δέσμευση τού Π-ΔΜ 2021-2027 στην ανάπτυξη των Χωρικών Στρατηγικών, ο PSR998 («Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης») αποτυπώνει τη συνεργασία και την εμπλοκή των σχετικών φορέων στη χάραξη στρατηγικής και την υλοποίηση των δράσεων, ενισχύοντας την εταιρική σχέση.

Μετά την έγκριση των στρατηγικών ΟΧΕ- ΒΑΑ, εντάχθηκαν νέες δράσεις, οι οποίες ενισχύουν τις παρεμβάσεις της Περιφέρειας και ευθυγραμμίζονται με τις ευρωπαϊκές προτεραιότητες για βιώσιμη ανάπτυξη. Συγκεκριμένα:

- **Δράση 5.01.09 – Ενίσχυση ανάπτυξης ψηφιακών εφαρμογών και υπηρεσιών:** Ανταποκρίνεται στην ανάγκη ψηφιοποίησης των παρεχόμενων υπηρεσιών της Περιφέρειας, συμβάλλοντας στη βελτίωση της διαχείρισης δεδομένων και την ενίσχυση της διαφάνειας και αποδοτικότητας.
- **Δράση 5.01.10 – Έργα αστικής αναζωογόνησης και διασυνδέσεις μεταξύ χώρων πρασίνου/πράσινες υποδομές:** Αντιμετωπίζει την υποβάθμιση του αστικού περιβάλλοντος, προωθώντας την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, τη βιώσιμη ανάπτυξη, την αναβάθμιση του δημόσιου χώρου και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων.
- **Δράση 5.01.11 – Δράσεις για τη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας των οχημάτων:** Ευθυγραμμίζεται με την ανάγκη για βιώσιμες μεταφορές και τη σταδιακή μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος της χρήσης των οχημάτων στον αστικό χώρο.
- **Δράση 5.01.12 – Τεχνική υποστήριξη Χωρικών Φορέων:** Συμβάλλει στη βελτίωση του σχεδιασμού, της διαχείρισης και της υλοποίησης των αναπτυξιακών παρεμβάσεων με χωρικό προσδιορισμό.

Οι Δράσεις Δημοσιότητας που αφορούν στον ΕΣ 5.01 θα καλυφθούν από το ΠΠ 179 της Προτεραιότητας 6, τού Π-ΔΜ 2021-2027.

Οι παραπάνω δράσεις ενισχύουν τη συνοχή και την ολοκληρωμένη προσέγγιση του προγράμματος, καλύπτοντας κρίσιμες πτυχές βιώσιμης ανάπτυξης, βελτίωσης υποδομών και ενίσχυσης της ψηφιακής μετάβασης. Μέσω αυτών, διασφαλίζεται η σύγχρονη και αποδοτική διαχείριση των πόρων της Περιφέρειας, με γνώμονα τη δημιουργία ενός βιώσιμου και ανθεκτικού αναπτυξιακού μοντέλου.

Στον **Ε.Σ 5.02** περιλαμβάνονται δράσεις που αφορούν την ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, τον

πολιτισμό, τη φυσική κληρονομιά, τον βιώσιμο τουρισμό και την ασφάλεια σε περιοχές πλην των αστικών. Η καταλληλότητα των δεικτών για την αποτύπωση της προόδου και των αποτελεσμάτων των δράσεων εξετάζεται ανά περίπτωση.

Δείκτες:

- RCO19 – Δημόσια κτίρια με βελτιωμένη ενεργειακή απόδοση
- RCR26 – Ετήσια κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας (εκ των οποίων: κατοικίες, δημόσια κτίρια, επιχειρήσεις, άλλα)
- RCR29 – Εκτιμώμενες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου
- RCO30 - Μήκος νέων ή αναβαθμισμένων σωλήνων για τα συστήματα διανομής των δημόσιων δικτύων ύδρευσης
- RCR41 - Πληθυσμός συνδεδεμένος σε βελτιωμένο δημόσιο δίκτυο ύδρευσης.

Οι δείκτες αυτοί καλύπτουν κυρίως δράσεις ενεργειακής αναβάθμισης και υποδομών ύδρευσης.

Για τις υπόλοιπες δράσεις του ΕΣ 5.02 οι δείκτες που χρησιμοποιούνται είναι οι κάτωθι χωρικοί:

- RCO74 – Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη
- RCO75 – Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται
- PSR998 – Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης

Ο δείκτης RCO74 – Πληθυσμός που καλύπτεται από έργα στο πλαίσιο στρατηγικών για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη, αποτυπώνει την απήχηση των Χωρικών Στρατηγικών, ο RCO75 («Στρατηγικές για ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη που υποστηρίζονται») αποτυπώνει τη δέσμευση του Π-ΔΜ 2021-2027 στην ανάπτυξη των Χωρικών Στρατηγικών, ο PSR998 («Φορείς που συμμετέχουν στη διαμόρφωση της εταιρικής σχέσης») αποτυπώνει τη συνεργασία και την εμπλοκή των σχετικών φορέων στη χάραξη στρατηγικής και την υλοποίηση των δράσεων, ενισχύοντας την εταιρική σχέση.

Μετά την έγκριση των στρατηγικών ΟΧΕ, εντάχθηκαν οι εξής νέες δράσεις:

- **Δράση 5.02.12 – Δράσεις μείωσης περιβαλλοντικής επιβάρυνσης** Ευθυγραμμίζεται με την ανάγκη για βιώσιμες μεταφορές και τη σταδιακή μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος της χρήσης των οχημάτων.
- **Δράση 5.02.13 – Υποδομές ποδηλασίας** Ανταποκρίνεται στην ανάγκη ενίσχυσης της εναλλακτικής μετακίνησης βελτιώνοντας την προσβασιμότητα και την ποιότητα ζωής στις μη-αστικές περιοχές.
- **Δράση 5.02.14 – Τεχνική υποστήριξη Χωρικών Φορέων:** Συμβάλλει στη βελτίωση του σχεδιασμού, της διαχείρισης και της υλοποίησης των αναπτυξιακών παρεμβάσεων με χωρικό προσδιορισμό.

Οι παρεμβάσεις αυτές συνδέονται άμεσα με τις στρατηγικές προτεραιότητες της Περιφέρειας, συμβάλλοντας στην ισότιμη ανάπτυξη, στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ

αστικών και μη-αστικών περιοχών, και στην ενίσχυση του τουριστικού και πολιτιστικού χαρακτήρα της Περιφέρειας.

Οι Δράσεις Δημοσιότητας που αφορούν στον ΕΣ 5.02 θα καλυφθούν από το ΠΠ 179 της Προτεραιότητας 6, τού Π-ΔΜ 2021-2027.

5.7 Τεχνική Βοήθεια

Η Προτεραιότητα 6 «Τεχνική Βοήθεια ΕΤΠΑ» έχει ενεργοποιηθεί σε ποσοστό 55,8%.

Στις Δράσεις 6.01 «Τεχνική Βοήθεια ΕΤΠΑ» έχει ενταχθεί το έργο 6007066 «Δράσεις προετοιμασίας, εφαρμογής, παρακολούθησης, επιθεώρησης του Προγράμματος Δυτικής Μακεδονίας (ΕΤΠΑ)» με προϋπολογισμό 1.100.000 ευρώ.

Στις Δράσεις 6.01.02 «Δράσεις αξιολόγησης και εκπόνησης μελετών» έχει ενταχθεί το έργο 6011296 «Τεχνική Βοήθεια (ΕΤΠΑ) - Δράσεις αξιολόγησης και εκπόνησης μελετών του Προγράμματος "Δυτική Μακεδονία" 2021-2027» με προϋπολογισμό 800.000 ευρώ.

Οι Δράσεις 6.01.03 για την ενίσχυση της ικανότητας των φορέων και δικαιούχων του προγράμματος» δεν έχουν ενεργοποιηθεί.

Στις Δράσεις 6.01.04 «Δράσεις πληροφόρησης και επικοινωνίας του προγράμματος» έχει ενταχθεί το έργο 6006833 «Τεχνική Βοήθεια (ΕΤΠΑ) - Δράσεις πληροφόρησης και επικοινωνίας του προγράμματος "Δυτική Μακεδονία" 2021-2027» με προϋπολογισμό 1.000.000 ευρώ.

Η Προτεραιότητα 7 «Τεχνική Βοήθεια ΕΚΤ+» περιλαμβάνει τις παρακάτω δράσεις οι οποίες όμως δεν έχουν ενεργοποιηθεί ακόμα. Οι δράσεις είναι οι εξής :

- 7.01.01 «Δράσεις προετοιμασίας, εφαρμογής, παρακολούθησης, επιθεώρησης»
- 7.01.02 «Δράσεις αξιολόγησης και εκπόνησης μελετών»
- 7.01.03 «Δράσεις ενίσχυσης της ικανότητας των φορέων και δικαιούχων του προγράμματος»
- 7.01.04 «Δράσεις πληροφόρησης και επικοινωνίας του προγράμματος»

Πίνακας 17 Πορεία υλοποίησης δεικτών ΤΒ 31.12.2024

ΠΕ	Ταμείο	Δείκτης Κωδ.	Δείκτης Τίτλος	Μονάδα Μέτρησης	Ορόσημο (2024)	Στόχος (2029)	Τιμή Στόχου Εντάξεις 31.12.2024
6	ΕΤΠΑ	PSO691	Έλεγχοι και Επιθεωρήσεις	Έλεγχοι/ Επιθεωρήσεις	60	400	400
6	ΕΤΠΑ	PSO692a	Άτομα που εκπαιδεύτηκαν/ κατάρτιστηκαν στους Δικαιούχους	Άτομα	40	100	0,00
6	ΕΤΠΑ	PSO692b	Άτομα που εκπαιδεύτηκαν/ κατάρτιστηκαν εκτός Δικαιούχων	Άτομα	20	40	0,00
6	ΕΤΠΑ	PSO693	Συμβάσεις παροχής υπηρεσιών και προμηθειών	Συμβάσεις	28	90	90
6	ΕΤΠΑ	PSO694	Δικαιούχοι που υποστηρίζονται	Δικαιούχοι	12	26	0,00
6	ΕΤΠΑ	PSO696	Ενέργειες επικοινωνίας και προβολής	Ενέργειες	20	70	70
6	ΕΤΠΑ	PSO697	Επικοινωνιακά σχέδια δράσης	Σχέδια	1	1	1
7	ΕΚΤ+	PSO691	Έλεγχοι και Επιθεωρήσεις	Έλεγχοι/ Επιθεωρήσεις	12	50	

ΠΕ	Ταμείο	Δείκτης Κωδ.	Δείκτης Τίτλος	Μονάδα Μέτρησης	Ορόσημο (2024)	Στόχος (2029)	Τιμή Στόχου Εντάξεις 31.12.2024
7	ΕΚΤ+	PSO692a	Άτομα που εκπαιδεύτηκαν/καταρτίστηκαν στους Δικαιούχους	Άτομα	20	50	
7	ΕΚΤ+	PSO692b	Άτομα που εκπαιδεύτηκαν/καταρτίστηκαν εκτός Δικαιούχων	Άτομα	8	16	
7	ΕΚΤ+	PSO693	Συμβάσεις παροχής υπηρεσιών και προμηθειών	Συμβάσεις	3	10	
7	ΕΚΤ+	PSO694	Δικαιούχοι που υποστηρίζονται	Δικαιούχοι	6	15	
7	ΕΚΤ+	PSO696	Ενέργειες επικοινωνίας και προβολής	Ενέργειες	3	10	
7	ΕΚΤ+	PSO697	Επικοινωνιακά σχέδια δράσης	Σχέδια	1	1	

6 Ενσωμάτωση πολιτικών STEP στο ΕΠ ΠΔΜ 2021-2027

Σύμφωνα με τη μελέτη της Manufacturing SouthEast (2024) με θέμα την ενσωμάτωση της πλατφόρμας Στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP) στα Συγχρηματοδοτούμενα Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027 (ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ (ΕΕ) 2024/795), η Ελλάδα και η Δυτική Μακεδονία έχει τη δυνατότητα να εκμεταλλευτεί τις ευρωπαϊκές στρατηγικές προτεραιότητες για την ενίσχυση της ψηφιακής έντασης και την ανάπτυξη τεχνολογιών αιχμής. Παρά το γεγονός ότι το 41% των ελληνικών ΜΜΕ έχουν φτάσει σε βασικό επίπεδο ψηφιακής έντασης, η πλειονότητα των επιχειρήσεων της χώρας παραμένει πίσω από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Περίπου το 27,7% των ελληνικών ΜΜΕ βρίσκεται σε χαμηλό επίπεδο ψηφιακής έντασης, το 12,9% σε υψηλό επίπεδο και μόνο το 2,7% φτάνει σε πολύ υψηλό επίπεδο. Αυτά τα ποσοστά επισημαίνουν τη σημαντική υστέρηση των ελληνικών ΜΜΕ στην υιοθέτηση προηγμένων ψηφιακών τεχνολογιών. Αντίθετα, χώρες όπως η Φινλανδία, η Μάλτα και η Ολλανδία παρουσιάζουν πολύ υψηλότερα ποσοστά ψηφιακής έντασης, καθιστώντας τους πρωτοπόρους στον τομέα. Η ενίσχυση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού και η αύξηση των επενδύσεων στην έρευνα και την ανάπτυξη είναι απαραίτητες για να κλείσει η ψαλίδα και να καταστεί η Ελλάδα πιο ανταγωνιστική στην παγκόσμια αγορά.

Παράλληλα η Πλατφόρμα Στρατηγικών Τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP) αποτελεί έναν από τους κεντρικούς πυλώνες της στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας της. Στοχεύει στη διασφάλιση της στρατηγικής αυτονομίας της ΕΕ, μέσω της ανάπτυξης και υποστήριξης κρίσιμων τεχνολογιών, όπως οι ψηφιακές τεχνολογίες, οι καθαρές και αποδοτικές τεχνολογίες, και οι βιοτεχνολογίες.

Στόχοι της πρωτοβουλίας STEP είναι:

Η στήριξη της ανάπτυξης ή της παραγωγής στην Ένωση κρίσιμων τεχνολογιών και η διασφάλιση και ενίσχυση των αντίστοιχων αξιακών αλυσίδων τους στους ακόλουθους τομείς:

- i) ψηφιακές τεχνολογίες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που συμβάλλουν στις επιδιώξεις και τους στόχους του προγράμματος πολιτικής Ψηφιακή Δεκαετία 2030, πολυκρατικά έργα, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 2 της απόφασης (ΕΕ) 2022/2481, και καινοτομία στον τομέα της υπερπροηγμένης τεχνολογίας,
- ii) καθαρές και αποδοτικές ως προς τη χρήση των πόρων τεχνολογίες, συμπεριλαμβανομένων των τεχνολογιών μηδενικών καθαρών εκπομπών, όπως ορίζονται στον κανονισμό για τη βιομηχανία των μηδενικών καθαρών εκπομπών,
- iii) βιοτεχνολογίες, συμπεριλαμβανομένων φαρμακευτικών προϊόντων στον ενωσιακό κατάλογο φαρμάκων κρίσιμης σημασίας και των συστατικών τους

Η Δυτική Μακεδονία έχει ήδη διαμορφωμένη στρατηγική για να ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας και να αναπτύξει σημαντικά τους τομείς των ψηφιακών και καθαρών τεχνολογιών, αξιοποιώντας τα πλεονεκτήματα και τις δυνατότητές σε τοπικό επίπεδο. Η περιοχή έχει ήδη προχωρήσει με σημαντικά έργα στον τομέα των ψηφιακών τεχνολογιών, με τρεις ιδιαίτερα επιτυχημένες πρωτοβουλίες που ενισχύουν τη ψηφιακή υποδομή και τον ψηφιακό μετασχηματισμό των επιχειρήσεων. Στον τομέα των καθαρών

τεχνολογιών, οι τοπικές επιχειρήσεις και οργανισμοί επιδεικνύουν αυξημένο ενδιαφέρον και ήδη καταγράφουν σημαντική πρόοδο, με συγκεκριμένα έργα που έχουν υλοποιηθεί για την ανάπτυξη και εφαρμογή βιώσιμων λύσεων. Η περιοχή παρουσιάζει σημαντική δυναμική στον τομέα των ψηφιακών τεχνολογιών, με τρεις έργα να επικεντρώνονται σε αυτόν τον τομέα, ενώ στον τομέα των καθαρών τεχνολογιών καταγράφεται ενδιαφέρον και έργα, όπως επισημαίνεται από τα ποσά που κατανεμήθηκαν στις περιοχές της Δυτικής Μακεδονίας για την ανάπτυξη αυτών των τεχνολογιών.

Η Δυτική Μακεδονία διαθέτει τα κατάλληλα εργαλεία και υποδομές για να ενισχύσει τις τεχνολογίες αιχμής, καθώς και ικανό ανθρώπινο δυναμικό που μπορεί να υποστηρίξει τη μετάβαση σε μια ψηφιακή και βιώσιμη οικονομία. Ειδικότερα, οι τοπικές επιχειρήσεις δείχνουν την αποφασιστικότητά τους για την ενσωμάτωση καινοτόμων τεχνολογιών και την εφαρμογή πράσινων λύσεων στην παραγωγή τους.

Η περιοχή διαθέτει ισχυρές βάσεις για περαιτέρω ανάπτυξη στον τομέα των καθαρών και αποδοτικών τεχνολογιών, με επιχειρήσεις και συνεταιρισμούς να εφαρμόζουν και να προωθούν βιώσιμες τεχνολογίες παραγωγής. Επιχειρήσεις της Περιφέρειας όπου εστιάζουν στην εφαρμογή καινοτόμων και αποδοτικών λύσεων στην παραγωγή τους, υπογραμμίζουν τη στρατηγική κατεύθυνση της περιοχής προς μια πιο πράσινη και βιώσιμη ανάπτυξη. Η Δυτική Μακεδονία, με τη συνέχιση αυτών των πρωτοβουλιών και τη στρατηγική επένδυση στην ψηφιακή και πράσινη μετάβαση, έχει τη δυνατότητα να αναδειχθεί ως πρότυπο περιοχή που ενσωματώνει τις σύγχρονες τεχνολογικές και περιβαλλοντικές προκλήσεις, ενισχύοντας έτσι την ανταγωνιστικότητα της στην εγχώρια και διεθνή αγορά.

Τα έργα που χρηματοδοτήθηκαν στο πλαίσιο του Προγράμματος Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΔΑΜ) κατηγοριοποιούνται στις Ψηφιακές Τεχνολογίες, τις Καθαρές και Αποδοτικές Τεχνολογίες, τις Βιοτεχνολογίες και άλλες κατηγορίες. Στην Δυτική Μακεδονία: Υλοποιήθηκαν 3 έργα στις Ψηφιακές Τεχνολογίες, 3 στις Καθαρές Τεχνολογίες, 4 στις Βιοτεχνολογίες και 8 σε άλλες κατηγορίες, με σύνολο 18 έργα. Η Δυτική Μακεδονία ξεχωρίζει σαν περιοχή διότι διαθέτει τη μεγαλύτερη συγκέντρωση χρηματοδότησης στο κομμάτι των Βιοτεχνολογιών (Μελέτη της με θέμα την ενσωμάτωση της πλατφόρμας Στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP), Manufacturing SouthEast, 2024) .

Από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δυτικής Μακεδονίας 2014-2020 χρηματοδοτήθηκαν ερευνητικά και επενδυτικά έργα σε διάφορους τομείς τεχνολογίας, οι οποίοι αφορούν καινοτόμες και βιώσιμες πρακτικές στον τομέα της βιομηχανίας, της γεωργίας και της παραγωγής.

Συγκεκριμένα, στον τομέα των Ψηφιακών Τεχνολογιών, χρηματοδοτήθηκαν εταιρείες που αναπτύσσουν ψηφιακές λύσεις και εφαρμογές. Παράλληλα, επιχειρήσεις του τομέα τροφίμων, αξιοποιούν τις ψηφιακές τεχνολογίες για τον ψηφιακό μετασχηματισμό τους και τη βελτίωση των παραγωγικών τους διαδικασιών, με στόχο την ενίσχυση της αποδοτικότητας και της ποιότητας των προϊόντων τους.

Επιπλέον, στον τομέα των Βιοτεχνολογιών υποστηρίχθηκαν επιχειρήσεις και συνεταιρισμοί που δραστηριοποιούνται στον τομέα της γεωργικής και κτηνοτροφικής παραγωγής. και επενδύουν στη βιοτεχνολογία για να βελτιώσουν την παραγωγικότητα και την ποιότητα των προϊόντων τους. Επίσης, ανεξάρτητοι παραγωγοί και εταιρείες χρησιμοποιούν καινοτόμες βιοτεχνολογικές μεθόδους στη μεταποίηση και παραγωγή γαλακτοκομικών προϊόντων, ενισχύοντας την ανταγωνιστικότητά τους στην αγορά (Μελέτη της με θέμα την ενσωμάτωση

της πλατφόρμας Στρατηγικών τεχνολογιών για την Ευρώπη (STEP), Manufacturing SouthEast, 2024).

Το Πρόγραμμα Δυτικής Μακεδονίας 2021-2027 θα ενσωματώσει δράσεις της πρωτοβουλίας STEP στο επόμενο χρονικό διάστημα υλοποίησης. Σημειώνεται ότι στο πλαίσιο του Προγράμματος ΠΔΑΜ στην τρέχουσα αναθεώρηση προβλέπεται σημαντική ενσωμάτωση δράσεων της πρωτοβουλίας STEP.

7 Αξιολογήσεις στην Προγραμματική Περίοδο 2014-2020

1^η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ 2014-2020

Παρά τις καθυστερήσεις των πρώτων ετών της εφαρμογής του, το ΕΠ ΠΔΜ 2014-2020 παρουσίασε σημαντική πρόοδο.

Η πρόοδος υλοποίησης του ΕΠ ΠΔΜ 2014-2020 με βάση τα χρηματοδοτικά στοιχεία εφαρμογής του έως 31/12/2017, συνοψίζεται στα ακόλουθα:

- Ο συνολικός προϋπολογισμός του Προγράμματος ανέρχεται σε 339.985.142,00€ (ΔΔ).
- Η εξειδίκευση του Προγράμματος ανέρχεται στο 88, 12% και τείνει να ολοκληρωθεί.
- Έχουν εκδοθεί πενήντα (50) προσκλήσεις π/υ 254.346.702,00 € (74,81%), με συνέπεια ο βαθμός ενεργοποίησης προσκλήσεων να είναι υψηλός.
- Έχουν υποβληθεί εκατόν τριάντα (130) προτάσεις π/υ 275.393.683,13 € εκ. (81,00%).
- Έχουν ενταχθεί ενενήντα μία (91) πράξεις π/υ 171.268.869,62 €. Η ενεργοποίησή του ΕΠ ΠΔΜ 2014-2020 ανέρχεται σε ποσοστό 50,38% που θεωρείται μέτριο στο χρονικό σημείο υλοποίησης του ΕΠ.
- Οι νομικές δεσμεύσεις του ΕΠ ΠΔΜ 2014-2020 ανέρχονται σε 68.661.315,66 €, το ποσοστό συμβασιοποίησης του Προγράμματος ανέρχεται σε 20,20%. Ο βαθμός συμβασιοποίησης του Προγράμματος θεωρείται χαμηλός.
- Η συνολική απορρόφηση (Πληρωμές 34.532.726 €) ανέρχεται σε ποσοστό 10,16% και το ποσοστό αυτό κινείται σε μέτριο επίπεδο που παραδοσιακά συμβαίνει στα πολυετή Προγράμματα, με πολύπλοκες διαδικασίες και πολλά επίπεδα εμπλεκόμενων φορέων.

Παρατηρείται ότι η πορεία υλοποίησης μεταξύ των Αξόνων Προτεραιότητας του Προγράμματος είναι ανισομερής, με 3 από τους συνολικά 13 Άξονες τους Προγράμματος να μην έχουν προχωρήσει καθόλου σε όρους ενεργοποίησης, συμβασιοποίησης και απορρόφησης. Η εξειδίκευση των ανενεργών αξόνων και η έναρξη της υλοποίησής τους, αποτελεί προτεραιότητα και αναμένεται να ολοκληρωθεί το επόμενο διάστημα.

Αν και ο βαθμός υλοποίησης και απορρόφησης των πόρων του Προγράμματος είναι γενικά χαμηλός, οι δράσεις που έχουν εξειδικευτεί μέσω της έκδοσης και ενεργοποίησης σχετικών προσκλήσεων υποβολής προτάσεων έργων, φτάνει (ή και ξεπερνά) τον προϋπολογισμό της δημόσιας δαπάνης για ορισμένους Άξονες Προτεραιότητας.

Από τη πορεία υλοποίησης του Προγράμματος παρατηρούνται επίσης τα εξής:

- Στους ΑΠ 5, 6, 9, 11 και 13 παρατηρείται διαφορά μεταξύ προϋπολογισμού προσκλήσεων και ενταγμένων έργων η οποία οφείλεται στις εκπτώσεις των προσφορών για την υλοποίηση των έργων.
- Στους ΑΠ 3, 5, 9, 10 και 12, τα έργα που έχουν ενταχθεί έχουν και σε μεγάλο βαθμό συμβασιοποιηθεί.
- Οι ΑΠ 5, 9, 10 και 12 παρουσιάζουν την υψηλότερη απορρόφηση πόρων στο πλαίσιο του ΕΠ.

Οι καθυστερήσεις στην πορεία υλοποίησης του Προγράμματος οφείλονται σε εξωγενείς παράγοντες που αφορούν μεταξύ άλλων στις αιρεσιμότητες και τις αυτοδεσμεύσεις, στον ορισμό ΕΦΔ, σε θέματα στη λειτουργία του ΠΣΚΕ, στην τροποποίηση του Ν.4412/2016. Πιο αναλυτικά:

- Καθυστερήσεις λόγω αιρεσιμότητων καθώς χρειάστηκε δημιουργία μηχανισμού για - τη Διάγνωση των Αναγκών της Περιφερειακής Αγοράς Εργασίας και την Προώθηση της Διατηρήσιμης και Ποιοτικής Απασχόλησης.
- Μη αποσαφήνιση του τρόπου με τον οποίο οι ΕΥΔ των περιφερειών θα προχωρήσουν στην έκδοση πρόσκλησης και επιλογή Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης (ΕΦΔ) για πόρους των ΠΕΠ που αφορούν σε κρατικές ενισχύσεις συγχρηματοδότησης ΕΤΠΑ.
- Προβλήματα στη λειτουργία του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ) που επηρεάζουν την υλοποίηση δράσεων επιχειρηματικότητας, συμπεριλαμβανομένων και των Περιφερειακών Στρατηγικών Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3).
- Καθυστερήση στην αποσαφήνιση των όρων και προϋποθέσεων συμμετοχής των Περιφερειών στα νέα Χρηματοδοτικά Εργαλεία - Ταμεία (Ταμείο Επιχειρηματικότητας II (ΤΕΠΙΧ), Ταμείο Χαρτοφυλακίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών (Equifund), Ταμείο Υποδομών, κ.λπ.).
- Καθυστερήση λεπτομερειών εφαρμογής Ν.4412/2016 για τις Δημόσιες Συμβάσεις Έργων.
- Καθυστερήση έγκρισης του νέου ΚΕΝΑΚ(ΦΕΚ/Β/2367/12-07-2017).

Αναμένεται επιτάχυνση του ρυθμού υλοποίησης του Προγράμματος, καθώς ο προγραμματισμός και η εξειδίκευση του Ε.Π. έχουν πολύ μεγάλο βαθμό ωριμότητας. Επιπλέον έχουν αρθεί οι καθυστερήσεις που προκλήθηκαν λόγω αιρεσιμότητων καθώς αυτές έχουν ικανοποιηθεί στο σύνολό τους.

Αναφορικά με την εικόνα προόδου του **ΕΤΠΑ** μέχρι 31/12/2017:

- Συνολικά έχουν ενεργοποιηθεί 8 ΑΠ (1, 3, 5, 6, 7, 9, 11, 12), που αφορούν τις δράσεις ΕΤΑΚ, επιχειρηματικότητας, κλιματικής αλλαγής, περιβάλλοντος, βιώσιμων μεταφορών, υγείας, παιδείας και τεχνικής βοήθειας αντίστοιχα. Δεν έχουν ενεργοποιηθεί οι ΑΠ 2 και ΑΠ 4.
- Η υψηλότερη απορρόφηση και η πιο ικανοποιητική πορεία υλοποίησης παρουσιάζεται στους ΑΠ 5, 9 και 12. Μέτρια και λιγότερη ικανοποιητική πορεία σε όρους αποτελεσματικότητας εμφανίζουν οι ΑΠ 3, 11 και 6 ενώ μη ικανοποιητική πορεία υλοποίησης οι ΑΠ 1 και 7.

Από την εξέταση της αποδοτικότητας στις παρεμβάσεις του **ΕΚΤ**, προκύπτει ότι οι παρεμβάσεις είναι αποδοτικές σε σχέση με το κόστος και εκτιμάται ότι ο διαθέσιμος προϋπολογισμός είναι επαρκής για την υλοποίηση του συνόλου των παρεμβάσεων.

Από την ανάλυση της πορείας υλοποίησης των Αξόνων Προτεραιότητας του ΕΚΤ λαμβάνοντας υπόψη τα χρηματοοικονομικά στοιχεία και την πορεία υλοποίησης των δεικτών εκροής ΕΚΤ, ισχύουν τα εξής:

- Ο ΑΠ 8 δεν έχει ενεργοποιηθεί και η ολοκλήρωση της εξειδίκευσης του αναμένεται το επόμενο διάστημα.

- Ο ΑΠ 10, ο οποίος αφορά την κοινωνική ένταξη, παρουσιάζει μέτρια προς ικανοποιητική απορρόφηση και ομαλή πορεία υλοποίησης,
- Ο ΑΠ 13 για την τεχνική βοήθεια του ΕΚΤ, έχει ενεργοποιηθεί σε μέτριο βαθμό

2^Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ 2014-2020

Η 2η Αξιολόγηση της εφαρμογής του ΕΠ έχει ως στόχο να διαπιστώσει την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα του ΕΠ ΠΔΜ 2014 - 2020 καθώς και την αξιολόγηση της ορθότητας της Λογικής της Παρέμβασης – (intervention logic). Παράλληλα, σκοπός της αξιολόγησης είναι να εκτιμηθεί η συνάφεια των παρεμβάσεων του ΠΕΠ σε σχέση με τις διαπιστωθείσες ανάγκες και τους στόχους του προγράμματος. Εξετάζεται κατά πόσον όλες οι υλοποιούμενες παρεμβάσεις υλοποιήθηκαν/υλοποιούνται αποτελεσματικά και αποδοτικά σε σχέση με το κόστος. Επιπλέον αποτιμάται η συνεισφορά των ΕΔΕΤ στους στόχους του Προγράμματος και η συμβολή του Προγράμματος στους στόχους της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

Οι στόχοι του Προγράμματος που έχουν τεθεί σε επίπεδο δεικτών εκροών έχουν επιτευχθεί σε μεγάλο βαθμό. Οι Άξονες Προτεραιότητας που παρουσιάζουν θετική πορεία σε όρους αποτελεσματικότητας είναι ανά Τομέα:

Στον τομέα της Επιχειρηματικότητας

Ο ΑΠ 1, οι δράσεις του οποίου υλοποιούνται αποτελεσματικά και συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων για την προώθηση της έρευνας, καινοτομίας και τεχνολογικής ανάπτυξης στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας καθώς και στην υλοποίηση των στόχων της RIS3. Η απορρόφηση του Άξονα αναμένεται έως το τέλος του 2023 ότι θα είναι πολύ υψηλή και τα έργα θα έχουν ολοκληρωθεί.

Ο ΑΠ 3, ο οποίος υλοποιείται αποτελεσματικά στο σύνολο του (απορρόφηση περίπου 87%) και σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της ΕΥΔ τα έργα του ΑΠ θα ολοκληρωθούν έως το τέλος του 2023. Οι δράσεις του Άξονα έχουν συμβάλει σημαντικά στην οικονομική στήριξη των επιχειρήσεων και την ανθεκτικότητα τους για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων από την πανδημία COVID 19.

Οι παραπάνω δράσεις των ΑΠ 1 και ΑΠ 3 υλοποιήθηκαν με επιτυχία και προχώρησαν με γρήγορο ρυθμό καθώς δεν υπήρξαν προβλήματα κατά τη διαδικασία της υποβολής των προτάσεων από τους Δικαιούχους και η διαδικασία της αξιολόγησης διενεργήθηκε γρήγορα και αποτελεσματικά.

Οι δύο αυτοί Άξονες μας δείχνουν και τη γενικότερη συμβολή του Προγράμματος σε δράσεις ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας, που με εξαίρεση τις δράσεις ψηφιακού μετασχηματισμού του ΑΠ 2, κρίνεται θετική σε σχέση με τους στόχους που έχουν τεθεί.

Στον Τομέα του Περιβάλλοντος, της Ενέργειας και της Κλιματικής Αλλαγής

Ο ΑΠ 4 ολοκληρώνεται με επιτυχία και δεν υπάρχουν ζητήματα που επηρεάζουν την υλοποίηση των δράσεων που αφορούν την βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των δημόσιων κτιρίων και των δράσεων "Εξοικονομώ κατ' οίκον". Οι στόχοι που έχουν τεθεί για «Μείωση της ετήσιας κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας των δημόσιων κτιρίων» και «νοικοκυριά που κατατάσσονται σε καλύτερη κατηγορία ενεργειακής κατανάλωσης» θα επιτευχθούν χωρίς προβλήματα.

Ο ΑΠ 5 εστιάζει σε αντιπλημμυρικά μέτρα και μέτρα δασικής πυροπροστασίας με σκοπό την κάλυψη του πληθυσμού που έχει ανάγκη. Παρά τις δυσκολίες και τη μεταφορά κάποιων έργων στην επόμενη περίοδο η συμβολή του Άξονα στην επίτευξη των στόχων αναμένεται να είναι πολύ σημαντική.

Οι στόχοι του Προγράμματος έχουν επίσης επιτευχθεί σε μεγάλο βαθμό σε σχέση με την δημιουργία ή και την αναβάθμιση των υποδομών των μονάδων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας φροντίδας Υγείας (μέσω των δράσεων του ΑΠ 9), τις υποδομές κοινωνικής ένταξης (ΑΠ 9) και την ενίσχυση των υποδομών εκπαίδευσης (ΑΠ 11).

Οι περιπτώσεις που οι στόχοι έχουν επιτευχθεί σε μικρότερο βαθμό αφορά τις δράσεις Τεχνολογίας, Πληροφοριών (ΤΠΕ) Άξονα προτεραιότητας 2, δράσεις ΒΑΑ και ΟΧΕ του Άξονα Προτεραιότητας 6 και τον τομέα των μεταφορών στον ΑΠ 7.

Στο πλαίσιο αυτό, ο ΑΠ 6 δεν θα έχει την αναμενόμενη συνεισφορά στους στόχους που τέθηκαν για την προστασία της βιοποικιλότητας (6.3) και τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος μέσω των παρεμβάσεων ΟΧΕ. Όσον αφορά στην υλοποίηση των Επιχειρησιακών Σχεδίων ΒΑΑ και ΟΧΕ οι υστερήσεις που παρουσιάζονται οφείλονται στο σημαντικό χρονικό διάστημα που χρειάστηκε για το σχεδιασμό και την έγκριση των Επιχειρησιακών Σχεδίων και αφετέρου στις δυσκολίες των Δικαιούχων να προετοιμάσουν και να υποβάλλουν τις προτάσεις για την ένταξη και υλοποίησή τους. Τα ζητήματα αυτά έχουν οδηγήσει στην μεταφορά έργων στην προγραμματική περίοδο 2021-2027.

Στον ΑΠ 7 παρατηρήθηκαν σημαντικά εμπόδια και δυσκολίες και δεν σημειώνεται η αναμενόμενη επίτευξη στους αρχικούς στόχους που είχαν τεθεί. Ειδικότερα οι στόχοι δεν θα επιτευχθούν σε σχέση με τη στήριξη ενός πολυτροπικού ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου μεταφορών μέσω επενδύσεων στο δίκτυο ΔΕΔ-Μ και σε σχέση με την ανάπτυξη των δικτύων φυσικού αερίου.

Σχετικά με τους στόχους που έχουν τεθεί για την Κοινωνική Ένταξη και την Καταπολέμηση της Φτώχειας η εικόνα είναι θετική. Οι ανάγκες αυτές καλύπτονται μέσα από την υλοποίηση των δράσεων του ΕΚΤ και του Άξονα Προτεραιότητα 10. Λιγότερη ικανοποιητική ωστόσο είναι η εικόνα στον Άξονα Προτεραιότητας 8 που αφορά σε παρεμβάσεις για την αύξηση της απασχόλησης και τη μείωση της ανεργίας όπου η συμβολή του στους στόχους αυτούς, αναμένεται να είναι μικρή.

Στα πλαίσια της αξιολόγησης της ακολουθούμενης στρατηγικής, καθίσταται σαφές ότι μπορεί να πραγματοποιηθεί αντιστοίχιση των προβλημάτων που διαπιστώθηκαν κατά τον σχεδιασμό του Ε.Π Δυτικής Μακεδονίας λαμβάνοντας υπόψη την κοινωνικοοικονομική κατάσταση της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας σήμερα. Εκτιμάται ότι, από τη εκπόνηση του Ε.Π Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας 2014 -2020 και μέχρι σήμερα ,έχουν αναδειχθεί κάποια ιδιαίτερα ζητήματα που δεν μπορούσαν να προβλεφθούν όπως η πανδημία covid. Έτσι δόθηκε προτεραιότητα ώστε να αντιμετωπιστούν οι συνέπειες της πανδημίας COVID-19 στην περιφερειακή οικονομία μέσω της ενίσχυσης της χρηματοδότησης δράσεων στήριξης της επιχειρηματικότητας και της ενίσχυσης της χρηματοδότησης δράσεων στήριξης των φορέων υγείας (εξοπλισμός υποδομές, covid και ταυτόχρονα να ενισχυθούν οι υποδομές εκπαίδευσης μέσω της χρηματοδότησης δράσεων στήριξης των φορέων εκπαίδευσης.

Εξετάζοντας τη διαμόρφωση της λογικής της παρέμβασης ανά Άξονα Προτεραιότητας, προκύπτει ότι ως επί το πλείστον τόσο οι δείκτες εκροής όσο και αποτελεσμάτων

χαρακτηρίζονται από ευστοχία συμβάλλοντας στην παρακολούθηση της προόδου των αποτελεσμάτων.

Η διαχείριση του Προγράμματος υπήρξε αποτελεσματική καθώς το Πρόγραμμα αναμένεται να ολοκληρωθεί με επιτυχία, με συνολική απορρόφηση πόρων που ξεπερνά το 100% του προϋπολογισμού. Η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Προγράμματος έλαβε σημαντικά μέτρα προς αυτή την κατεύθυνση. Δόθηκε μεγάλη έμφαση στην παρακολούθηση και επιτήρηση της πορείας υλοποίηση των έργων μέσω της κατάρτισης, επικαιροποίησης και συνεχούς παρακολούθησης του Σχεδίου Δράσης Δαπανών. Σημαντική βαρύτητα δόθηκε επίσης και στη διαρκής υποστήριξη των δικαιούχων για την επιτάχυνση των επιμέρους διαδικασιών εφαρμογής για τη δημοπράτηση, τη συμβασιοποίηση και την υλοποίηση των έργων, προκειμένου να ανταποκρίνονται με γρηγορότερους ρυθμούς και να βελτιώνουν την αποτελεσματικότητά τους μέχρι την έγκαιρη ολοκλήρωση των έργων τους.

Όσον αφορά στην υλοποίηση των Επιχειρησιακών Σχεδίων ΒΑΑ και ΟΧΕ οι υστερήσεις που παρουσιάζονται οφείλονται στο σημαντικό χρονικό διάστημα που χρειάστηκε για το σχεδιασμό και την έγκριση των Επιχειρησιακών Σχεδίων και αφετέρου στις δυσκολίες των Δικαιούχων να προετοιμάσουν και να υποβάλλουν τις προτάσεις για την ένταξη και υλοποίησή τους. Τα ζητήματα αυτά έχουν οδηγήσει στην μεταφορά έργων στην προγραμματική περίοδο 2021-2027.

8 Πρόταση για το ποσό ευελιξίας

Η επανεξέταση του Προγράμματος επιβεβαίωσε την επικαιρότητα του σχεδιασμού και την ευθυγράμμισή του με τις ανάγκες της Περιφέρειας, τις Συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, και τις υφιστάμενες κοινωνικοοικονομικές προκλήσεις. Η πορεία υλοποίησης είναι η αναμενόμενη, με τις όποιες καθυστερήσεις να τεκμηριώνονται επαρκώς, ενώ καταγράφονται θετικές επιδόσεις στους τομείς των κοινωνικών δικαιωμάτων, της ενέργειας και του κλίματος.

Σε ό,τι αφορά το ποσό ευελιξίας, πρόκειται για εργαλείο ανακατανομής των πόρων μεταξύ των Προτεραιοτήτων του Προγράμματος). Ωστόσο, από την ανάλυση προκύπτει ότι οι ανάγκες του Προγράμματος, όπως έχουν εξειδικευτεί, παραμένουν σημαντικές και αμετάβλητες. Συγκεκριμένα:

- Το ποσό ευελιξίας είχε ήδη ενσωματωθεί στον αρχικό σχεδιασμό και δεδομένου ότι δεν παρατηρούνται διαφοροποιήσεις στις ανάγκες των Αξόνων, δεν απαιτείται ανακατανομή του.
- Η διατήρησή του ως έχει τεκμηριώνεται από την παρούσα Έκθεση, όπου αναλύεται η συνάφεια των δράσεων και η διατήρηση των αναγκών στους επιμέρους Ειδικούς Στόχους (Ε.Σ.).

Συνολική Εικόνα και Τεκμηρίωση

- Δεν διαπιστώθηκαν σημαντικές κοινωνικοοικονομικές αλλαγές ούτε τροποποιήσεις στις εθνικές και περιφερειακές προτεραιότητες που να απαιτούν αναπροσαρμογή του προγραμματισμού και της υλοποίησης του ΕΠ.

Η ανάλυση κατέληξε στο ότι:

- Οι επιδόσεις του Προγράμματος είναι οι αναμενόμενες, γεγονός που τεκμηριώνει τη διατήρηση των πόρων στα ίδια επίπεδα.
- Οι δράσεις και οι παρεμβάσεις παραμένουν ευθυγραμμισμένες με τις αναπτυξιακές ανάγκες της χώρας και της Περιφέρειας.

Η επανεξέταση έγινε λαμβάνοντας υπόψη:

- Την πρόοδο στην εφαρμογή του Εθνικού Σχεδίου για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ).
- Την εφαρμογή των αρχών του Ευρωπαϊκού Πυλώνα για τα Κοινωνικά Δικαιώματα.
- Την κοινωνικοοικονομική κατάσταση της χώρας και της Περιφέρειας.
- Ενδεχόμενες σημαντικές αρνητικές χρηματοπιστωτικές, οικονομικές ή κοινωνικές εξελίξεις, καθώς και δημογραφικές προκλήσεις.

Με βάση τα ανωτέρω και σύμφωνα

- με το Άρθρο 18 του Κανονισμού Κοινών Διατάξεων 2021/ 1060,
- τις Οδηγίες για την Ενδιάμεση Επανεξέταση (ΕΥΣΣΑΕ, ΑΠ. Οικ172666 ΕΞ 2024, 19/11/2024)
- το εγκεκριμένο Πρόγραμμα «Δυτική Μακεδονία» ΕΣΠΑ 2021 - 2027 (Έκδοση 2.0 28-06-2024)

τεκμηριώνεται η διατήρηση του ποσού ευελιξίας χωρίς ανακατανομή.

9 Πρόταση για Αναθεώρηση του Προγράμματος

Σύμφωνα με τις Οδηγίες για την Ενδιάμεση Επανεξέταση (ΕΥΣΣΑΕ, ΑΠ. Οικ172666 ΕΞ 2024, 19/11/2024), οι Διαχειριστικές Αρχές δύνανται να προβούν σε κάθε άλλη τροποποίηση του Προγράμματος εφόσον είναι επαρκώς αιτιολογημένη και δεν έρχεται σε αντίθεση με τα συμπεράσματα της ενδιάμεσης επανεξέτασης και κατά συνέπεια τις Ειδικές ανά χώρα Συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

Στη διαδικασία της Ενδιάμεσης Επανεξέτασης δεν προέκυψε ανάγκη για ανακατανομή του ποσού ευελιξίας, καθώς η στρατηγική του Προγράμματος παραμένει επίκαιρη και σύμφωνη με τις Συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Επίσης στο στάδιο αυτό δεν προβλέπεται ενσωμάτωση δράσεων πρωτοβουλίας STEP στο Π-ΔΜ 2021-2027. Ωστόσο, η 2η Αναθεώρηση του Π-ΔΜ 2021-2027 αξιοποιεί την κανονιστική δυνατότητα για εισαγωγή νέων παρεμβάσεων και μετακινήσεις πόρων μεταξύ Πεδίων Παρέμβασης του Προγράμματος, ιδίως μετά την έγκριση των ΟΧΕ-BAA και ΟΧΕ.

Στο πλαίσιο αυτό, η ανάγκη αναθεώρησης προκύπτει από την έγκριση των στρατηγικών ΟΧΕ-BAA και ΟΧΕ, χωρίς να μεταβάλλεται ο συνολικός προϋπολογισμός του Άξονα ή ο προγραμματισμός των Ειδικών Στόχων (Ε.Σ.). Η προτεινόμενη τροποποίηση επικεντρώνεται στην προσθήκη νέων πεδίων παρεμβάσεων και δράσεων που ενισχύουν τη συνάφεια της Π5 με τις στρατηγικές κατευθύνσεις της Περιφέρειας.

Η διαφοροποίηση σε σχέση με το εγκεκριμένο Πρόγραμμα αφορά:

- Αναδιάρθρωση των Πεδίων Παρέμβασης της Π5 με την προσθήκη νέων και την αδρανοποίηση υφιστάμενων, σε συνάφεια με τις εγκεκριμένες στρατηγικές ΟΧΕ-BAA και ΟΧΕ.
- Διατήρηση της κατανομής των πόρων ανά Ταμείο και Προτεραιότητα, σύμφωνα με τους εγκεκριμένους χρηματοδοτικούς πίνακες του Προγράμματος.

Η αναθεώρηση αφορά την αξιοποίηση της κανονιστικής δυνατότητας εισαγωγής νέων πεδίων παρέμβασης, καθώς και σε μετακινήσεις πόρων μεταξύ των Πεδίων Παρέμβασης του Προγράμματος που απαιτείται να διενεργηθούν μετά την **έγκριση των Χωρικών Στρατηγικών ΟΧΕ-BAA και ΟΧΕ**, των οποίων η χρηματοδότηση προβλέπεται από το εγκεκριμένο Π-ΔΜ, αλλά και μετακίνηση πόρων μεταξύ Πεδίων Παρέμβασης στην Προτεραιότητα 6 (Τεχνική Βοήθεια - ΕΤΠΑ) και επικαιροποίηση του Μεθοδολογικού Πλαισίου. Η παρούσα αναθεώρηση επιφέρει αλλαγές μόνο σε δράσεις που χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ).

Με την αναθεώρηση που προτείνεται δεν διαφοροποιείται η στόχευση και η στρατηγική του Προγράμματος και δεν επηρεάζεται η επιδίωξη των παρεμβάσεων.

